

Näringsutskottets betänkande 2018/19:NU7

Näringspolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen med anledning av motionsyrkanden om genomförande av EU-lagstiftning. Utskottet anser att regeringen bör verka för att EU-direktiv genomförs i nationell rätt på ett sätt som inte missgynnar företagens konkurrenskraft. Utgångspunkten bör vara att EU-direktiv ska införas på miniminivå i nationell lagstiftning, och när det finns skäl att överskrida denna miniminivå ska effekterna för företag tydligt redovisas.

Vidare föreslår utskottet att övriga motionsyrkanden avslås av riksdagen. Motionerna gäller företagsfrämjande, riktade insatser mot kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund, kapitalförsörjning, regelförenkling och särskilda näringsgrenar.

I betänkandet finns 30 reservationer (S, M, SD, C, V, KD, L, MP). I en reservation (S, V, MP) föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande till regeringen. Betänkandet innehåller också ett särskilt yttrande (C).

Behandlade förslag

Cirka 170 yrkanden i motioner om olika näringspolitiska frågor från allmänna motionstiden 2018/19.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet	10
Ärendet och dess beredning.....	10
Utskottets överväganden.....	11
Allmänt om företagsfrämjande.....	11
Motionerna.....	11
Vissa kompletterande uppgifter	17
Utskottets ställningstagande.....	25
Riktade insatser	29
Motionerna.....	29
Vissa kompletterande uppgifter	32
Utskottets ställningstagande.....	36
Företagens kapitalförsörjning.....	40
Motionerna.....	40
Vissa kompletterande uppgifter	42
Utskottets ställningstagande.....	45
Regelförenkling.....	48
Motionerna.....	48
Vissa kompletterande uppgifter	55
Utskottets ställningstagande.....	61
Särskilda näringsgrenar	65
Motionerna.....	65
Vissa kompletterande uppgifter	68
Utskottets ställningstagande.....	76
Reservationer	80
1. Klimatsmart teknik, punkt 1 (M, C, KD, L)	80
2. Teknikneutralitet och digitalisering, punkt 2 (M, C)	81
3. Övrigt om företagsfrämjande, punkt 3 (M)	81
4. Övrigt om företagsfrämjande, punkt 3 (SD).....	84
5. Övrigt om företagsfrämjande, punkt 3 (C)	88
6. Övrigt om företagsfrämjande, punkt 3 (V).....	90
7. Övrigt om företagsfrämjande, punkt 3 (KD)	92
8. Övrigt om företagsfrämjande, punkt 3 (L).....	94
9. Ungas företagande, punkt 4 (M, C, L).....	96
10. Övrigt om riktade insatser, punkt 5 (M)	97
11. Övrigt om riktade insatser, punkt 5 (C).....	98
12. Övrigt om riktade insatser, punkt 5 (KD).....	100
13. Företagens kapitalförsörjning, punkt 6 (M).....	101
14. Företagens kapitalförsörjning, punkt 6 (SD)	102
15. Företagens kapitalförsörjning, punkt 6 (C).....	103
16. Företagens kapitalförsörjning, punkt 6 (KD).....	104
17. Företagens kapitalförsörjning, punkt 6 (L).....	106
18. Genomförande av EU-lagstiftning, punkt 7 (S, V, MP)	107
19. Principen om en regel in, en regel ut, punkt 8 (M, C, KD, L)	108
20. Regelbörda för mikroföretag, punkt 9 (M)	109
21. Övrigt om regelförenkling, punkt 10 (M).....	109
22. Övrigt om regelförenkling, punkt 10 (SD)	112
23. Övrigt om regelförenkling, punkt 10 (C).....	115

24. Övrigt om regelförenkling, punkt 10 (KD).....	116
25. Övrigt om regelförenkling, punkt 10 (L).....	118
26. Delningsekonomin, punkt 11 (M, L).....	119
27. Övrigt om särskilda näringsgrenar, punkt 12 (M).....	120
28. Övrigt om särskilda näringsgrenar, punkt 12 (SD).....	122
29. Övrigt om särskilda näringsgrenar, punkt 12 (C).....	123
30. Övrigt om särskilda näringsgrenar, punkt 12 (KD).....	124
Särskilt yttrande.....	126
Regelbörda för mikroföretag, punkt 9 (C).....	126
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	127
Motioner från allmänna motionstiden 2018/19.....	127

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Allmänt om företagsfrämjande

1. Klimatsmart teknik

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2426 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 32 och

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 105.

Reservation 1 (M, C, KD, L)

2. Teknikneutralitet och digitalisering

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1918 av Fredrik Christensson (C) och

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 10.

Reservation 2 (M, C)

3. Övrigt om företagsfrämjande

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:145 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2018/19:152 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 2,

2018/19:156 av Josef Fransson m.fl. (SD),

2018/19:163 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2018/19:165 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2018/19:231 av Larry Söder (KD),

2018/19:249 av Linda Lindberg (SD),

2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3,

2018/19:405 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 4,

2018/19:432 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,

2018/19:663 av Lorentz Tovatt (MP),

2018/19:728 av Maria Stockhaus och Lars Püß (båda M),

2018/19:843 av Markus Selin (S),

2018/19:846 av Betty Malmberg (M),

2018/19:907 av Sten Bergheden (M),

2018/19:930 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,

2018/19:1049 av Teresa Carvalho (S),

2018/19:1056 av Isak From och Björn Wiechel (båda S) yrkande 1,

2018/19:1064 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 2,

2018/19:1416 av Lars Beckman (M),

2018/19:1733 av Mats Green (M) yrkande 1,

2018/19:1771 av Teresa Carvalho m.fl. (S),

2018/19:2045 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 1,

2018/19:2160 av Boriana Åberg (M),

2018/19:2432 av Anders Åkesson (C) yrkande 2,

2018/19:2503 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C),
 2018/19:2573 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,
 2018/19:2574 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,
 2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 5, 6 och 19,
 2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 10 och 22,
 2018/19:2831 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 29,
 2018/19:2895 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 7,
 2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 24 och 25
 samt
 2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 2 och 9.

Reservation 3 (M)

Reservation 4 (SD)

Reservation 5 (C)

Reservation 6 (V)

Reservation 7 (KD)

Reservation 8 (L)

Riktade insatser

4. Ungas företagande

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:432 av Markus Wiechel (SD) yrkande 5,

2018/19:462 av Arman Teimouri (L) yrkande 1,

2018/19:637 av Dennis Dioukarev (SD),

2018/19:2276 av Jörgen Warborn (M) yrkandena 1–3 och

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 18.

Reservation 9 (M, C, L)

5. Övrigt om riktade insatser

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:849 av Betty Malmberg (M) yrkande 2,

2018/19:961 av Margareta Cederfelt och Saila Quicklund (båda M),

2018/19:1398 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkandena 2, 3 och 5,

2018/19:1417 av Lars Beckman (M),

2018/19:2027 av Azadeh Rojhan Gustafsson m.fl. (S) yrkandena 3 och 5,

2018/19:2169 av Saila Quicklund (M),

2018/19:2432 av Anders Åkesson (C) yrkandena 1 och 3,

2018/19:2527 av Anders Åkesson (C),

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 20 och 21,

2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 19,

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 14 och 16,

2018/19:2843 av Annika Carlsson m.fl. (C) yrkandena 5 och 6 samt

2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 12.

Reservation 10 (M)

*Reservation 11 (C)**Reservation 12 (KD)**Företagens kapitalförsörjning***6. Företagens kapitalförsörjning**

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:160 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2,

2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 3,

2018/19:629 av Dennis Dioukarev (SD),

2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2,

2018/19:2323 av Lorentz Tovatt och Janine Alm Ericson (båda MP),

2018/19:2690 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 10,

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 11,

2018/19:2726 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 2,

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 7 och

2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 3, 5 och 17.

*Reservation 13 (M)**Reservation 14 (SD)**Reservation 15 (C)**Reservation 16 (KD)**Reservation 17 (L)**Regelförenkling***7. Genomförande av EU-lagstiftning**

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen bör verka för att EU-direktiv genomförs i nationell rätt på ett sätt som inte missgynnar företagens konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2036 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7 och

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 15 och bifaller delvis motionerna

2018/19:1783 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 1 i denna del och

2018/19:2829 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 2 i denna del.

*Reservation 18 (S, V, MP)***8. Principen om en regel in, en regel ut**

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2036 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 och

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 16.

Reservation 19 (M, C, KD, L)

9. Regelbörd för mikroföretag

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 15,

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 9 och

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 9.

Reservation 20 (M)

10. Övrigt om regelförenkling

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:149 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 5,

2018/19:158 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–5,

2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 14 och 16,

2018/19:232 av Larry Söder (KD) yrkandena 1 och 2,

2018/19:432 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 2 och 3,

2018/19:635 av Dennis Dioukarev (SD),

2018/19:636 av Dennis Dioukarev (SD),

2018/19:662 av Lorentz Tovatt (MP),

2018/19:679 av Ingemar Nilsson och Jasenko Omanovic (båda S),

2018/19:848 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1, 3 och 5,

2018/19:852 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1–3,

2018/19:899 av Sten Bergheden (M),

2018/19:926 av Edward Riedl (M) yrkande 1,

2018/19:927 av Sten Bergheden (M),

2018/19:973 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),

2018/19:1019 av Johan Hultberg (M) yrkandena 1 och 2,

2018/19:1106 av Erik Bengtzboe (M),

2018/19:1170 av Teresa Carvalho (S),

2018/19:1398 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 4,

2018/19:1525 av Lars Hjalmered (M),

2018/19:1657 av Marta Obminska (M),

2018/19:1744 av Anders Hansson (M),

2018/19:1783 av Markus Selin m.fl. (S) yrkandena 1 i denna del, 2 och 3,

2018/19:2036 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2,

2018/19:2076 av Cecilie Tenfjord Toftby (M),

2018/19:2224 av Jörgen Warborn (M),

2018/19:2412 av Mikael Larsson (C),

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 31,

2018/19:2583 av Ida Drougge (M),

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 1–3,

2018/19:2829 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 2 i denna del,

2018/19:2875 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 1 och 2 samt

2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 15.

Reservation 21 (M)
Reservation 22 (SD)
Reservation 23 (C)
Reservation 24 (KD)
Reservation 25 (L)

Särskilda näringsgrenar

11. Delningsekonomin

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2043 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 5 och

2018/19:2902 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 1 och 7.

Reservation 26 (M, L)

12. Övrigt om särskilda näringsgrenar

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:144 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 1,

2018/19:482 av Arman Teimouri (L) yrkandena 1 och 2,

2018/19:861 av Edward Riedl (M),

2018/19:928 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,

2018/19:1469 av Ola Johansson (C) yrkande 5,

2018/19:1965 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S),

2018/19:2179 av Saila Quicklund (M),

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 24,

2018/19:2333 av Jonas Eriksson och Rebecka Le Moine (båda MP) yrkandena 1 och 2,

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 27,

2018/19:2504 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C),

2018/19:2539 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 1,

2018/19:2715 av Sofia Nilsson (C),

2018/19:2783 av Lars Hjälmmered m.fl. (M) yrkandena 34–36 och 38,

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 6 och

2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 14.

Reservation 27 (M)
Reservation 28 (SD)
Reservation 29 (C)
Reservation 30 (KD)

Stockholm den 14 mars 2019

På näringsutskottets vägnar

Carl-Oskar Bohlin

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carl-Oskar Bohlin (M), Helene Hellmark Knutsson (S), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johansson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Monica Haider (S), Helena Lindahl (C), Lotta Olsson (M), Tobias Andersson (SD), Mathias Tegnér (S), Camilla Brodin (KD), Åsa Eriksson (S), Arman Teimouri (L), Eric Palmqvist (SD), Lorentz Tovatt (MP), Peter Helander (C) och Lorena Delgado Varas (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet ca 170 yrkanden från den allmänna motionstiden 2018/19 om olika näringspolitiska frågor. Motionerna redovisas under följande fem avsnitt: Allmänt om företagsfrämjande, Riktade insatser, Företagens kapitalförsörjning, Regelförenkling och Särskilda näringsgrenar.

Utskottets överväganden

Allmänt om företagsfrämjande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om olika företagsfrämjande insatser. Utskottet hänvisar bl.a. till det pågående arbetet för att stärka Sveriges företagsklimat.

Jämför reservation 1 (M, C, KD, L), 2 (M, C), 3 (M), 4 (SD), 5 (C), 6 (V), 7 (KD) och 8 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 105 framhålls att basindustrin i dag står för cirka en tredjedel av Sveriges utsläpp och att om Sverige ska lyckas nå klimatmålen är det därför avgörande att Sverige lyckas minska utsläppen från industrin. Motionärerna anser att omställningen av den svenska industrin bör snabbas på genom att det ses över hur investeringar i klimatsmart teknik kan stimuleras. Motionärerna föreslår att detta inledningsvis skulle kunna åstadkommas genom ett investeringsstöd som på sikt omvandlas till ett skatteavdrag.

I motion 2018/19:843 av Markus Selin (S) anförs att ingen myndighet i dag har det formella ansvaret för uppfinnare och innovatörer. Motionären anser att det yttersta myndighetsansvaret med möjligheten till helhetssyn, helhetsgrepp, storskal fördelar och metoder för främjande av enskilda innovatörer och framtidens enskilda uppfinnare måste säkerställas, fastställas och klargöras. Motionären menar därför att regeringen bör sträva efter att formalisera myndighetsansvaret för innovatörer och uppfinnare.

I motion 2018/19:1049 av Teresa Carvalho (S) anförs att det behövs långsiktiga förutsättningar för science parks, även vad gäller finansiering. Motionären anser att Sveriges science parks med stärkta långsiktiga utgångspunkter kan bidra bättre till en positiv utveckling av såväl det nationella som det regionala näringslivet.

Isak From och Björn Wiechel (båda S) anför i motion 2018/19:1056 att problemen med generationsväxlingar kan leda till att många företag tvingas lägga ned och att arbetstillfällena går förlorade. Motionärerna förordar därför ett tillkännagivande till regeringen om att underlätta generationsväxlingar i företag (yrkande 1).

I motion 2018/19:1064 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 2 anförs att det krävs en mängd olika politiska åtgärder för att ytterligare minska arbetslösheten. Motionärerna anser därför att riksdagen bör tillkänna för regeringen att den bör utveckla fler företagsformer, exempelvis löntagarägda

företag och kooperativ, samt undersöka förutsättningarna för framväxt av non-profit-bolag.

I motion 2018/19:1771 av Teresa Carvalho m.fl. (S) framhålls att kooperativa företag är en viktig del av det svenska näringslivet. Motionärerna anser att regeringen bör se över möjligheten att låta de regleringsbrev och instruktioner som riktas till näringslivsfrämjande myndigheter omfatta också kooperativt företagande.

I kommittémotion 2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) anförs att det 2010 infördes särskilda regler om offentlig säljverksamhet i konkurrenslagen (2008:579) för att förhindra osund konkurrens från offentlig sektor. Motionärerna anser att regeringen bör utvärdera lagen för att säkerställa att önskvärt resultat uppnåtts (yrkande 10). Motionärerna anför vidare att innovationstävlingar kan vara ett kompletterande verktyg till innovationsupphandlingar och föreslår därför att myndigheter i ökad utsträckning ska använda sig av innovationstävlingar för att bemöta angelägna samhällsproblem (yrkande 22).

I kommittémotion 2018/19:2831 av Mats Green m.fl. (M) anförs att regeringen bör ge Vinnova i uppdrag att utlysa innovationstävlingar för att utveckla och införa nya tekniska lösningar som förbättrar boendekvaliteten (yrkande 29).

I kommittémotion 2018/19:2895 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) framhålls att mot bakgrund av de ambitiösa mål som politiken satt för utsläppsminskningarna har också politikerna ett ansvar för att underlätta för olika aktörer att nå dem. Det är motionärernas uppfattning att staten därför i nästa forskningsproposition bör styra forskningsmedlen tydligare mot projekt som främjar basindustrins övergång till fossilfri produktion (yrkande 7).

I kommittémotion 2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) framförs att även den bästa nya tekniken behöver testas och att många nya idéer uppstår i samband med praktiska experiment. Motionärerna anser att det bör möjliggöras för företag att inom ramen för vissa avgränsade områden eller platser utföra tester i kontrollerade miljöer i större utsträckning än i dag. Vidare ska testbäddarna kunna genomföras med så lite byråkratiskt krångel som möjligt. Motionärerna anför att regeringen bör göra det enklare att skapa testbäddar för ny teknik på avgränsade platser genom ett förenklat och standardiserat regelverk (yrkande 24). Motionärerna anser även att arbetet bör samordnas av Vinnova som ansvarig myndighet och att regeringen således bör ge Vinnova i uppdrag att samordna nationella testbäddar (yrkande 25).

I motion 2018/19:728 anför Maria Stockhaus och Lars Püss (båda M) att utfallet från de snart nioåriga reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet visar att syftet med bestämmelserna inte uppnås. Regeringen bör därför se över lagstiftningen för att försvåra otillbörlig konkurrens från offentligt ägda verksamheter.

I motion 2018/19:846 av Betty Malmberg (M) anförs att den entreprenöriella aktiviteten minskar i Sverige, vilket motionären anser är oroväckande. Motionären vill bl.a. se en satsning på Ung Företagsamhet, bättre tillgång på

bostäder och långsiktiga skatteregler för att stärka entreprenörskraften och stärka välståndet och svensk konkurrenskraft.

I motion 2018/19:907 av Sten Bergheden (M) framförs att företag i Sverige är utsatta för stark konkurrens från företag i andra länder, och därför är det viktigt att Sverige är insatt i när andra länder som har företag som konkurrerar med svenska företag ändrar regler och skatter. Motionären anser att regeringen bör göra en kontinuerlig jämförelse och översyn av branschspecifika kostnader och regler i Sverige och de svenska företagens konkurrentländer för att Sverige inte ska förlora konkurrenskraft och arbetstillfällen.

I motion 2018/19:930 av Sten Bergheden (M) framhålls det att Sverige behöver vidta åtgärder för att få fler företagare och fler växande företag. Motionären konstaterar att det finns många regler och lagar i Sverige som en företagare måste följa och att det är av stor vikt att nya företagare får stöd med detta. Motionären föreslår därför att det görs en översyn av möjligheten att införa företagslotsar i hela Sverige (yrkande 1).

I motion 2018/19:1416 av Lars Beckman (M) anför motionären att regeringen borde initiera en utredning om hur stödet till innovatörer och uppfinnare i Sverige kan förbättras och föreslår ett utökat stöd för innovatörer och uppfinnare.

I motion 2018/19:1733 av Mats Green (M) framhålls att för att Sveriges tillväxt ska öka behövs fler nya företag i landet, och här har Nyföretagarcentrums insatser ett stort värde. Motionären anser att Ny-företagarcentrum Sverige bör prioriteras med ytterligare informations- och rådgivningsinsatser om att starta eget företag så att den nationella och lokala strukturen kan aktiveras (yrkande 1).

I motion 2018/19:2160 av Boriana Åberg (M) framhålls att svenska myndigheter genom konkurrenslagen inte får konkurrera på en fri marknad om de hämmar eller snedvrider konkurrensen, men att Kriminalvården inte omfattas av nuvarande lagstiftning. Motionären menar att Kriminalvårdens tvätterier vid anstalterna Hall och Skogome ofta deltar i upphandlingar i konkurrens med privata aktörer på marknaden. Eftersom Kriminalvården har låga personalkostnader på ca 17 kronor i timmen kan inget seriöst företag med anställda som får marknadsmässig lön konkurrera med Kriminalvårdens priser. Motionären föreslår därför att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen om att ta initiativ till en översyn av konkurrenslagen i syfte att motverka sådan snedvriden och osund konkurrens.

I motion 2018/19:2573 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) föreslås ett tillväxtramverk för Sverige. Ramverket omfattar bl.a. ett kompetensförsörjningspaket, talangvisum för högkvalificerad arbetskraft, en produktivitetsdelegation och ett produktivitetslyft (yrkande 1). Vidare anser motionärerna att regeringen bör reformera dagens stöd till entreprenörer och innovation så att de blir utvärderingsbara och koncentreras till tidiga skeden (yrkande 6).

Även i motion 2018/19:2574 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) förordas ett tillväxtramverk för Sverige genom bl.a. ett kompetensförsörjningspaket, talangvisum för högkvalificerad arbetskraft, en produktivitetsdelegation och

ett produktivitetstillfyllt (yrkande 1). Vidare anser motionärerna att regeringen bör reformera dagens stöd till entreprenörer och innovation så att de blir utvärderingsbara och koncentreras till tidiga skeden (yrkande 6).

I kommittémotion 2018/19:145 av Tobias Andersson m.fl. (SD) framhålls att tillverkningsindustrin är motorn i svensk ekonomi, och för att möta omvärldens hårdnande konkurrens vill motionärerna att regeringen ska tillsätta en industrikommission där samtliga partier i riksdagen ska ingå, som tillsammans med sakkunniga från industri och forskning ska arbeta fram en industristrategi som genomlyser industrins utmaningar både på djupet och på bredden. I industrikommissionens kommittédirektiv bör bl.a. en revidering av energiöverenskommelsen, kompetensförsörjning, regelförenkling och infrastruktur ingå.

I kommittémotion 2018/19:152 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 2 framhåller motionärerna att Sverige behöver fler företag för att klara framtidens utmaningar. Regeringen bör initiera ett program för starta-eget-bidrag för yrkesverksamma. För att få ingå i programmet ska det ställas höga krav på att affärsidén bl.a. gäller en ny innovation och potentialen för tillväxt ska bedömas. För att man ska få fram företagsidéerna med högst potential är det rimligt att programmet hanteras centralt, exempelvis av Tillväxtverket.

I kommittémotion 2018/19:156 av Josef Fransson m.fl. (SD) framhålls vikten av att skapa ett gott näringslivsklimat för att såväl nya som gamla företag ska kunna verka och växa och att Sveriges anor som innovationsdriven nation ska upprätthållas. Motionärerna anför att näringspolitiken bör inriktas på att ta bort hinder för att få fler små företag att starta och växa, och på generella satsningar på små och medelstora företag.

I kommittémotion 2018/19:163 av Tobias Andersson m.fl. (SD) framhålls potentialen i s.k. exponentiella teknologier som t.ex. bioinformatik, robotteknik, medicin och nanoteknologi. För att Sverige ska kunna ligga i framkant när det gäller dessa områden bör regeringen inrätta ett nationellt råd med sakkunniga experter vars uppgift blir att arbeta med exponentiella teknologier samt andra viktiga teknologiområden.

I kommittémotion 2018/19:165 av Tobias Andersson m.fl. (SD) anför motionärerna att de vill stärka den svenska industrins konkurrenskraft genom en ökad handel. Motionärerna föreslår därför att en övergripande konkurrensöversyn görs där konkurrensfaktorer som t.ex. marknadsandelar, tillväxt och vinstmarginaler går igenom (yrkande 1).

I kommittémotion 2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) framhålls att en del företagsforskning lämnar landet för att i stället etablera sig utomlands. Motionärerna anser att detta är en allvarlig signal och menar att regeringen bör utreda hur Sverige kan underlätta företagsforskning (yrkande 3).

I motion 2018/19:249 av Linda Lindberg (SD) framhålls att Sverige har en stor andel småföretagare och att dessa ofta har en hög arbetsbelastning och små marginaler för att kunna anställa personal. Många småföretagare riskerar att avsluta sin verksamhet eller i värsta fall drabbas av utbrändhet. Motionären

anser att regeringen skyndsamt ska se över möjligheterna att främja och stärka utvecklingen av småföretagares tillväxt.

Markus Wiechel (SD) anför i motion 2018/19:432 att det är de små och medelstora företagen som är ryggraden i Sverige men att många av företagen i dag saknar någon som ser till deras intressen, inte minst i domstolsprocesser. Motionären föreslår därför att en småföretagarombudsman införs (yrkande 4).

I kommittémotion 2018/19:2426 av Kristina Yngwe m.fl. (C) anføres att klimatfrågan är vår tids ödesfråga och att Sverige har unika möjligheter att vara både ledande och vinnare i den globala omställningen. Sverige har många både små och stora företag som ligger i framkant när det gäller att utveckla ny miljöteknik och hitta nya affärsmodeller i den cirkulära ekonomin. Men för att Sverige ska kunna ta vara på den potential som finns krävs en generell politik som främjar innovation och företagande. Politiken ska underlätta idéer, innovation och investeringar och undanröja hinder för den omställning som redan pågår. Regler och skatter ska därför utformas så att det blir lönsamt att vara miljö- och klimatsmart och utveckla varor och tjänster som minskar miljöpåverkan och resursförbrukning. Motionärerna anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen att man bör främja klimatsmart teknik i industrin (yrkande 32).

Helena Lindahl m.fl. (C) framhåller i kommittémotion 2018/19:2694 att klimatet för entreprenörer, som omvandlar nya idéer till nya företag behöver förbättras (yrkande 5) bl.a. genom att det behöver bli billigare att anställa. Skattebördan bör på sikt skiftas från arbete till miljöförstöring och konsumtion. Vidare anser motionärerna att tjänster, exempelvis inom besöksnäringen och välfärden, måste ges förutsättningar att växa och utvecklas då de i många fall erbjuder värdefulla jobb för bl.a. ungdomar och nyanlända (yrkande 6). Därtill menar motionärerna att Sveriges skattesystem och institutioner bör främja en snabb utveckling, innovation och bibehållen konkurrenskraft i digitaliseringens och automatiseringens era (yrkande 10). Detta kräver enligt motionärerna bl.a. att regler gör det lättare och inte svårare att rekrytera och behålla nyckelpersoner samt att lagstiftningen kring nya tekniska innovationer, som exempelvis autonoma fordon och crowdfunding, uppdateras snabbt och effektivt. Vidare framhålls att med dagens snabba teknikutveckling finns stora möjligheter till smarta och innovativa lösningar på vardagliga utmaningar inom vården. Ett innovationsfrämjande arbetsklimat bidrar inte bara till nya affärsidéer utan kan även stimulera s.k. intraprenörer, innovatörer inom verksamheten, som får möjlighet att göra verklighet av sina idéer och bidra till vardagliga förbättrande åtgärder. Motionärerna anser därför att det ska inrättas särskilda innovationscheckar för innovationer inom vård och omsorg (yrkande 19).

I motion 2018/19:1918 av Fredrik Christensson (C) konstaterar motionären att lagar och regelverk måste hänga med den tekniska utvecklingen och att de därför måste ses över. Genom teknikneutrala regelverk hindras inte digitalisering och automatisering. Motionären föreslår att en strategi för att göra lagstiftning och regelverk mer innovationsvänliga tas fram.

I motion 2018/19:2432 av Anders Åkesson (C) anförs att ungefär var fjärde företagare i Sverige har för avsikt att sluta arbeta inom fem år, vilket betyder att ca 175 000 företag står inför en generationsväxling. Av dessa riskerar 27 procent att läggas ned för att det saknas arvtagare eller köpare. Motionären menar att med mer kunskap och bättre stöd skulle en större andel av dessa företag kunna räddas kvar i drift genom personalövertagande och att det i samband med personalövertagande behövs utbildning och finansieringslösningar. Riksdagen bör därför tillkännage för regeringen att den ska utreda hur stöd och nya finansieringsmodeller kan förbättras för att underlätta personalövertagande av företag exempelvis vid generationsskiften eller nedläggningar (yrkande 2).

I motion 2018/19:2503 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) framhålls att det är avgörande för jobb och tillväxt framöver att säkerställa svensk konkurrenskraft på en alltmer globaliserad marknad. Enligt motionärerna försvinner mer än två tredjedelar av svensk export om inte industrin kan konkurrera på den internationella arenan, och därför bör regeringen införa ett konkurrenskraftsmål och ett konkurrenskraftsindex som mäter konkurrenskraften på alla relevanta områden. Målet kan användas som ett verktyg för regeringen och riksdagen när nya beslut fattas.

I partimotion 2018/19:405 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) anförs att de lagar och regler som finns ska hjälpa företagen att utvecklas och expandera och inte kännas som ett hinder. Motionärerna anser att digitaliseringen har en nyckelroll och att det är viktigt att digitaliseringen främst används till att effektivisera och inte till ökad informationsinhämtning eller byråkrati. Regeringen bör därför ge berörda myndigheter i uppdrag att återkomma med en intern digitaliseringsstrategi i syfte att effektivisera hanteringen av främst små och medelstora företag (yrkande 1). Motionärerna framhåller även att Vinnova i sitt regleringsbrev för 2018 fått i uppdrag att etablera en innovationsscout för innovationssamarbete i Israel. Motionärerna är kritiska mot detta och anser att regeringen i regleringsbrevet för Vinnova 2019 bör ge myndigheten i uppdrag att avbryta det pågående innovationssamarbetet med Israel (yrkande 4).

I kommittémotion 2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) framhålls att Sverige är ett av världens bästa länder på innovation men tyvärr inte fullt lika framgångsrikt på att kommersialisera innovationer. Det totala innovationssystemet omsätter mycket offentliga medel, och motionärerna anför därför att det behövs en genomgång av aktörer på alla nivåer för att tydliggöra nyttan och göra systemet lättillgängligt, begripligt och adekvat (yrkande 2). Motionärerna framhåller även vikten av att forskningsinstituten medverkar till att forskning och utveckling (FoU) inom näringslivet ökar bl.a. genom att tillsammans med industrin och universiteten vara sammanhållande för strategiska teknikområden. Motionärerna anser att de statliga forskningsinstituten bör ges tydligare uppdrag att bidra till kunskap och information om tillgängliga FoU-satsningar för industrins små och medelstora företag (yrkande 9).

I motion 2018/19:231 av Larry Söder (KD) anförs att kommunernas uppgift bör vara att kartlägga behovet av stödinsatser och hur man på bästa sätt kan underlätta för företagen att etableras och vidareutvecklas. Motionären föreslår att regeringen utreder förutsättningarna för samtliga kommuner att genomföra ett näringslivsbokslut, med vilket man bör få en god överblick av hur behovet ser ut och vilka satsningar som gjorts inom kommunen.

I kommittémotion 2018/19:2045 av Arman Teimouri m.fl. (L) anges att företagandet är både ett uttryck för individens möjlighet att förverkliga sina drömmar och en grundförutsättning för det gemensamma samhällsbygget. I motionen föreslås ett flertal åtgärder för att främja företagandet, bl.a. behöver skatterna för företagare sänkas, trygghetssystemen för företagare förbättras, insatser mot ekonomisk brottslighet genomföras samt det statliga riskkapitalet ses över (yrkande 1).

I motion 2018/19:663 av Lorentz Tovatt (MP) anför motionären att Sverige behöver öka småföretagandet och minska segregationen. I detta arbete spelar det lokala företagsklimatet roll. Motionären menar att lokala företagslotsar kan vara viktiga för att underlätta för den som startar eller driver ett litet företag. Riksdagen bör därför tillkännage för regeringen att den nationellt bör främja lokala företagslotsar.

Vissa kompletterande uppgifter

Bakgrund

Riksdagen riktade ett tillkännagivande till regeringen våren 2018 om att regeringen bör utforma politiken så att den tillhandahåller grundläggande och nödvändiga förutsättningar för att svensk industri ska kunna växa och nå sin fulla potential (bet. 2017/18:NU16). Utskottet konstaterade i betänkandet vari tillkännagivandet föreslogs att regeringen tagit fram en nyindustrialiseringsstrategi med syfte att ta fasta på den strukturomvandling som pågår. Utskottet delade regeringens uppfattning att det är betydelsefullt att underlätta strukturskiften för den befintliga industrin för att Sverige ska kunna behålla en stark industri. Samtidigt framhöll utskottet att det var viktigt att underlätta utvecklingen av den befintliga industrin och nyetablering i nya branscher, vilket utskottet inte ansåg att regeringen tar sig an till fullo i sin strategi. För att svensk industri ska kunna växa och nå sin fulla potential ansåg utskottet att det krävs att politiken tillhandahåller grundläggande och nödvändiga förutsättningar. Med grundläggande och nödvändiga förutsättningar avsåg utskottet insatser för ett stärkt näringslivsklimat, minskad skatteadministration och regelförenklningar samt fungerande transporter och infrastruktur. Detta kan bl.a. inkludera åtgärder för att göra det enklare för företag att växa och anställa och minska tiden som går åt till skatteadministration, men även att öka takten i regelförenklingsarbetet och säkerställa fungerande transporter för både gods och människor. Företrädare för Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet i utskottet reserverade sig mot beslutet om ett tillkännagivande.

Vidare tillkännagav riksdagen för regeringen våren 2018 att den bör tydliggöra att oberoende effektutvärderingar av statliga stöd till innovation och företagande bör vara normen för stödgivande myndigheter (bet. 2017/18:NU12). Utskottet ansåg att det är viktigt att statliga stöd till företag bidrar till ökad tillväxt och är samhällsekonomiskt lönsamma. Då stora belopp avsätts för insatser på området bör ordentliga underlag och effektutvärderingar ligga till grund för beslut, så att inte några möjligheter missas på områden där medlen skulle kunna göra större nytta för innovation och entreprenörskap. Utskottet framhöll vikten av att de medel som fördelas genom Almis verksamhet, Tillväxtverket och Leaderprojektet vid Jordbruksverket följs upp och effektutvärderas. Enligt utskottets uppfattning bör stöden utvärderas utifrån samhällsnytta, och de stöd som inte bidrar till samhällsnyttan bör avvecklas. Företrädare för Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet i utskottet reserverade sig mot beslutet om ett tillkännagivande.

Sakpolitisk överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet

I januari 2019 presenterade Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet en sakpolitisk överenskommelse där det anges att Centerpartiet och Liberalerna accepterar en regering bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Vidare anges att de partier som slutit överenskommelsen är överens om ett budgetsamarbete samt ett samarbete som begränsas av de politiska frågor som framgår av överenskommelsen. Samarbetet gäller budgetår för budgetår, så länge som partierna är överens om dess fortsättning, med inriktningen att samarbetet ska löpa hela mandatperioden. Överenskommelsen är indelad i elva områden och består av 73 punkter. Under rubriken Jobb, företagande och hållbarhet anges bl.a. att regeringens strategiska samverkansprogram med näringslivet ska byggas vidare och att det nationella innovationsrådet under ledning av statsministern och med deltagande av berörda statsråd ska fortsätta sitt arbete (punkt 12). Vidare ska det göras en exportsatsning för fler jobb i hela landet. Den befintliga exportstrategin ska utvecklas med fokus på hållbarhet (punkt 13). Därtill ska det vidtas åtgärder för att fler ska kunna bli företagare samt för en gynnsam beskattning av växande företag (punkt 16).

Innovationsrådet

Av den sakpolitiska överenskommelsen som nämnts ovan framgår att det nationella innovationsråd som statsministern är ordförande för och som regeringen i februari 2015 beslutade att inrätta ska fortsätta sitt arbete. Ytterligare statsråd kan utifrån behov medverka vid enskilda möten. Innovationsrådet har en rådgivande funktion och ska tillföra nya perspektiv på frågor av betydelse för innovationsklimatet och svensk konkurrenskraft på både kort och lång sikt. Innovationsrådet har identifierat tre områden som centrala för

att lösa samhällets utmaningar: digitalisering, livsvetenskap (life science) samt miljö- och klimatteknik.

Samverkansprogram

Ett bidrag från det nämnda innovationsrådet är de fem samverkansprogram som regeringen lanserade i juni 2016. Programmen är inriktade mot de tre tidigare nämnda samhällsutmaningarna samt mot områden där Sverige och svensk industri ligger långt framme och har komparativa fördelar. Åtgärder inom de fem samverkansprogrammen är enligt regeringen prioriterade och har följande inriktning:

- Nästa generations resor och transporter – genom bl.a. digitalisering, nya drivmedel och miljövänligare transporter kan Sverige minska sin klimatpåverkan och öka exporten.
- Smarta städer – genom innovativ miljö- och klimatteknik, smarta elnät och digitalisering förbereds den framtida urbana miljö som kommer att vara hem för en stor del av Sveriges framtida invånare.
- Cirkulär och biobaserad ekonomi – genom en biobaserad ekonomi ska biobaserade produkter användas för att ersätta fossila produkter. Den cirkulära ekonomin innebär att främja giftfria kretslopp, en resurseffektiv användning, återanvändning och återvinning av produkter och material samt att använda avfall som en resurs.
- Livsvetenskap – genom nya innovativa läkemedel, vårdmetoder och ny medicinsk och digital teknik kan en framtid med en åldrande befolkning, nya hot i form av smittspridning och pandemier samt antibiotikaresistens bemötas.
- Uppkopplad industri och nya material – genom nya hållbara material, molntjänster, robotik och additiv tillverkning står Sverige redo inför den fjärde industriella revolutionen.

De strategiska innovationsområdena är ett tvärsektorielt initiativ där insatserna ska delfinansieras av näringsliv och offentlig verksamhet. Näringslivet ska också vara delaktigt i planering och genomförande, och samtliga projekt som tilldelas medel ska utgå från samhällsutmaningar, ha tydliga mål, hålla hög vetenskaplig kvalitet i forskningsprojekt och kunna påvisa ny aktörs- eller områdesöverskridande samverkan. Fokus för arbetet är att det befintliga innovationssystemet ska nyttjas mer effektivt.

Smart industri

Regeringen beslutade i januari 2016 om Smart industri – en nyindustrialiseringsstrategi för Sverige för att främja en digitaliserad, innovativ och hållbar produktion i Sverige. Strategin syftar till att stärka företagens omställningsförmåga och konkurrenskraft samt deras förutsättningar att dra nytta av den tekniska utvecklingen. Visionen för strategin är att Sverige ska vara världs-

ledande inom innovativ och hållbar produktion av varor och tjänster. Målsättningen är att industrin i hela Sverige ska öka sin konkurrenskraft och sitt deltagande i främst de högkvalificerade delarna av de globala värdekedjorna. Det förutsätter att svensk industri ligger i täten av både den digitala omvandlingen och den gröna omställningen. I strategin identifierar regeringen följande fyra fokusområden som är nödvändiga för industrins konkurrenskraft:

- **Industri 4.0:** Företag i svensk industri ska vara ledande inom den digitala utvecklingen och i att utnyttja digitaliseringens möjligheter.
- **Hållbar produktion:** Ökad resurseffektivitet, miljöhänsyn och en mer hållbar produktion ska bidra till industrins värdeskapande, jobbskapande och konkurrenskraft.
- **Kunskapslyft industri:** Kompetensförsörjningssystemet ska möta industrins behov och främja dess långsiktiga utveckling.
- **Testbädd Sverige:** Sverige ska vara ledande i forskning inom områden som bidrar till att stärka landets industriella produktion av varor och tjänster.

I juni 2016 presenterade regeringen en handlingsplan med 45 åtgärder på flera politikområden som stöder arbetet med Smart industri i form av genomförda, pågående och kommande insatser (N2016/04273/FÖF). Handlingsplanen innehåller åtgärder inom ramen för de fyra fokusområdena och har utarbetats efter dialog med arbetsmarknadens parter, företag och akademien. I december 2017 presenterade regeringen en andra handlingsplan med 37 nya åtgärder, t.ex. Industriklivet som ska stödja genomgripande åtgärder för att kraftigt minska processutsläppen i industrin, ett nationellt testcenter för elfordon, ett kunskapslyft för att hantera kompetensförsörjningsproblematiken och ett robotlyft med ett automationsprogram för små och medelstora industriföretag i hela landet. En viktig utgångspunkt för den andra handlingsplanen är att bygga vidare på de pilotsatsningar som initierades i den första handlingsplanen för att skala upp de satsningar som bedöms ha potential att ge goda resultat.

Digitaliseringsstrategin

Regeringen presenterade en digitaliseringsstrategi i maj 2017 (N2017/03643/D). Det övergripande målet i digitaliseringsstrategin är det mål som riksdagen beslutat att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22, bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87). Med anledning av strategin lämnade regeringen i november 2017 en skrivelse till riksdagen om hur Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitalisering. Skrivelsen inkluderar dels digitaliseringsstrategin, dels en bredbandsstrategi (skr. 2017/18:47). Trafikutskottet behandlade skrivelsen under våren 2018 (bet. 2017/18:TU9). Ett av delmålen i digitaliseringsstrategin rör digital innovation där regeringen menar att Sverige ska ha de bästa förutsättningarna för att digitalt drivna innovationer ska utvecklas, spridas och användas. Regeringen framhåller bl.a. ett ökat fokus på datadriven

och digitalt driven innovation och forskning med ett förstärkt innovationsklimat. Vidare framhåller regeringen vikten av digitalisering för stärkt nationell och internationell konkurrenskraft och lyfter bl.a. fram de satsningar på digitalisering som gjorts genom strategin Smart industri. Regeringen framhåller vidare i digitaliseringsstrategin vikten av dels verksamheter som effektiviseras, utvecklas och får högre kvalitet genom styrning, mätning och uppföljning, dels regelverk som fungerar i och för den digitala omställningen. Man anser att en ändamålsenlig digitaliseringspolitik krävs såväl på nationell nivå som på EU-nivå, där en stor del av regelverken utformas vad gäller t.ex. infrastruktur, gränsöverskridande e-handel och digital ekonomi. Sverige är ett av EU:s mest digitaliserade länder och har mycket att vinna på ett starkt digitaliserat Europa, och regeringen menar därför att Sverige ska ta en aktiv och framskjuten roll i det europeiska arbetet. Vidare framhåller regeringen digital kompetens i offentlig verksamhet och i bolag med statligt ägande samt att det behövs en ökad digital kompetens på alla nivåer i den offentliga sektorn.

Verket för innovationssystem

Verket för innovationssystem (Vinnova) har till uppgift att främja en hållbar tillväxt genom att finansiera behovsmotiverad forskning och utveckla effektiva innovationssystem. Myndigheten ska verka för att nyttiggöra forskning för att uppnå hållbar tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft. För att uppnå detta gör Vinnova olika insatser för att stimulera innovationsarbeten mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut och offentlig verksamhet. Bland annat finansierar Vinnova insatser genom projekt mellan företag samt mellan företag, forskningsorganisationer och andra typer av innovationsrelaterade aktörer. Vinnova har också i uppdrag att sedan 2015 lämna statligt stöd till inkubation, där insatserna ska inriktas mot inkubatorer som uppvisar förmåga att framgångsrikt stödja utveckling av affärsidéer med hög kunskapsnivå och internationell marknadspotential till nya tillväxtföretag (N2013/3474/FIN).

I mars 2017 gav regeringen Vinnova i uppdrag att undersöka hur samarbetet och samordningen mellan myndigheter kan förbättras (dnr N2017/01832/IFK). Syftet är att stärka sin egen och andra myndigheters förmåga att möta de frågeställningar och behov som kan uppkomma under innovationsprocessen för innovativa företag inom reglerade branscher. Uppdraget omfattar att utveckla Vinnovas roll som samverkanspart för regelgivande myndigheter för att förbättra förutsättningarna för att innovationsstöd, regulatorisk rådgivning och tillståndsprocess ska utgöra en sammanhållen process som stöder innovation från idé till marknad. Målet med uppdraget är att stärka Sveriges roll som testbädd för nya innovationer. En redovisning av bl.a. resultatet av uppdraget och en plan för hur resultaten kan tillvaratas i Vinnovas löpande verksamhet ska lämnas till Regeringskansliet senast den 31 mars 2019.

Enligt Vinnovas regleringsbrev för 2018 ska verket etablera en innovationsscout för innovationssamarbete i Israel. Innovationsscoutens roll är att hjälpa svenska aktörer att navigera rätt i det israeliska innovationssystemet och stimulera till ökad forsknings- och affärssamverkan mellan de båda länderna. Insatsen ska pågå i två år med möjlighet till förlängning i ett år (N2018/3930/SUN).

Rise Research Institutes of Sweden AB

Rise Research Institutes of Sweden AB (Rise) är helägt av svenska staten. Enligt ägaravisningen för 2018 ska Rise bl.a. bedriva industriforskning i institutsform och skapa förutsättningar för att utveckla verksamheten så att den, med fokus på forskning, utveckling, innovation och därtill kopplade tjänster, väsentligt bidrar till att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft och verkar för en hållbar tillväxt. Rise gör detta bl.a. genom att öka sin och sina kunders internationella närvaro och konkurrenskraft, stärka regionala näringar och industrikluster, skapa en kraftfull innovationsinfrastruktur för näringsliv och samhälle, bidra till innovativa, hållbara lösningar på samhällets utmaningar samt stötta små och medelstora företag i hela landet. Industrieforskningsinstitutet bedriver bl.a. test- och demonstrationsanläggningar och deltar i regeringens insats Testbädd Sverige, som samordnas av Vinnova.

Almi Företagspartner AB

Almi Företagspartner AB (Almi) är helägt av svenska staten. Almi ska enligt ägaravisningen för 2018 bidra till att utveckla och kommersialisera kunskapsintensiva affärsidéer och erbjuder bl.a. tjänster inom rådgivning och finansiering i huvudsak riktat till företagare och företag med lönsamhets- och tillväxtpotential. Bolaget erbjuder särskilt anpassade finansieringsformer för utveckling av innovationsprojekt. Bolaget ska vidare eftersträva att samverka med privata aktörer i sitt uppdrag. Bolaget ska också samverka med relevanta myndigheter, statliga bolag och organisationer vars syfte är att stödja företagsutveckling och internationalisering av svenskt näringsliv.

Tillväxtverket

Av Tillväxtverkets instruktion framgår att en av myndighetens huvuduppgifter är att i alla delar av landet främja hållbar näringslivsutveckling. Tillväxtverket ska bl.a. utveckla och genomföra insatser som främjar entreprenörskap, hållbar tillväxt och utveckling i företag, stärkt konkurrenskraft samt förenkling för företag. Myndigheten har bl.a. stöttat insatser för att stärka kunskapen hos potentiella och befintliga företagare om hur man startar och kan utveckla sitt företag. Genom verksamhetsbidrag har Tillväxtverket bl.a. stöttat verksamhet som rådgivning till företag och främjande av kooperativt företagande. Bidragen syftar till att fler ska välja att starta företag, att kvaliteten på nyföretagandet ska stärkas och att fler företag ska ta till vara sin utvecklingspotential och växa. Tillväxtverket har också arbetat med att stärka samverkan mellan

organisationerna för att skapa mer samordnade erbjudanden och bättre förutsättningar för företagare att förverkliga affärsidéer utifrån olika affärsmodeller och i olika företagsformer. Tillväxtverket arbetar för att främja tillväxt av små och medelstora företag i hela landet bl.a. genom s.k. affärsutvecklingscheckar för digitalisering, internationalisering och grön tillväxt.

Entreprenörskap

Regeringen beslutade i februari 2015 att tillsätta en utredning om utveckling av innovations- och entreprenörskapsklimatet i Sverige (dir. 2015:10). Uppdraget slutredovisades i oktober 2016 i betänkandet *Entreprenörskap* i det tjugoförsta århundradet (SOU 2016:72). I budgetpropositionen för 2019 (prop. 2018/19:1 utg.omr. 24) anges att en stor andel av förslagen som utredningen lämnade har tagits om hand genom bl.a. inrättandet av Innovationsrådet, de fem samverkansprogrammen, den nationella upphandlingsstrategin och Testbädd Sverige. Den del av utredningens betänkande som avser rekonstruktionsförfarandet bereds vidare inom Regeringskansliet. Vidare anger regeringen att återkommande i *Entreprenörskapsutredningens* förslag är mål för och uppföljning av näringspolitiken. Ett arbete har gjorts som bl.a. resulterat i att regeringen har gett *Tillväxtanalys* i uppdrag att lämna förslag på hur tillämpningen av metoder och modeller för analyser och utvärderingar av offentliga insatser kan utvecklas.

Utvärdering av näringspolitiska insatser

Som nämnts gav regeringen i juni 2017 *Tillväxtanalys* i uppdrag att lämna förslag på hur tillämpningen av metoder och modeller för analyser och utvärderingar av offentliga insatser för hållbar tillväxt, struktumvandling och ekonomisk förnyelse på såväl nationell som regional och lokal nivå kan utvecklas. *Tillväxtanalys* presenterade i juni 2018 rapporten *Förslag till förbättrad utvärdering av näringspolitiska insatser* (PM 2018:13). I rapporten ger myndigheten förslag på hur utvärderingen av näringspolitiska insatser kan utvecklas för bättre uppföljning och förståelse av insatsernas effekter. Rapporten är tänkt att kunna fungera som ett stöd för myndigheter som genomför näringspolitiska insatser i deras arbete med att formulera uppföljningsbara och mätbara mål. *Tillväxtanalys* föreslår även att näringspolitiska insatser i Sverige kartläggs löpande för att bl.a. kunna identifiera överlappande näringspolitiska insatser och för att kunna förklara hur olika insatser relaterar till varandra.

Generationsskiftet i företag

Regeringen beslutade i mars 2014 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att se över beskattningen vid ägarskiftet i fåmansföretag (dir. 2014:42). I januari 2015 beslutade regeringen att utöka utredningens uppdrag (dir. 2015:2) till att även se över 3:12-reglerna för att säkerställa att det ursprungliga syftet med regelverket upprätthölls. I april 2016 beslutade regeringen att förlänga

utredningstiden (dir. 2016:33). Utredningen lämnade i november 2016 betänkandet Översyn av skatteregler för delägare i fåmansföretag (SOU 2016:75).

Vid behandlingen av regeringens budgetproposition för 2019 biföll riksdagen reservation 1 och 5 i finansutskottets betänkande (prop. 2018/19:1, bet. 2018/19:FiU1, rskr. 2018/19:62). Av riksdagens beslut framgår att riksdagen tillkännager för regeringen att den bör återkomma med bl.a. skatteändringar för att underlätta entreprenörers generationsskiften och att ett reformerat regelverk bör träda i kraft den 1 juli 2019.

Av den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet som nämnts ovan framgår att det ska genomföras åtgärder för gynnsam beskattning för växande företag, vilket bl.a. omfattar att den extra beskattningen vid generationsväxling, jämfört med om företaget säljs till någon utomstående, ska tas bort.

Regeringen överlämnade i mars 2019 propositionen Nya skatteregler för ägarskiften mellan närstående i fåmansföretag (prop. 2018/19:54) till riksdagen. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2019. Propositionen har hänvisats till skatteutskottet.

Konkurrens

Konkurrensverket redovisade på uppdrag av regeringen i februari 2018 rapporten *Konkurrensen i Sverige 2018* (rapport 2018:1). Uppdraget innefattade en genomgång av den svenska ekonomin utifrån ett konkurrensperspektiv. Områden med särskild fördjupning har varit digitalisering och cirkulär ekonomi. Konkurrensverket har vidare haft i uppgift att lyfta fram områden där myndigheten bedömer att konkurrensen kan förbättras och att lämna förslag på konkurrensfrämjande åtgärder. Myndigheten konstaterar att konkurrensen i Sverige fungerar väl men att det finns utmaningar som följer av ökad digitalisering och alltmer globala marknader, inte minst när det gäller konkurrenstillsyn, konsumentskydd och dataskydd.

Reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet (KOS-reglerna) infördes i konkurrenslagen (2008:579) den 1 januari 2010 (prop. 2008/09:231, bet. 2009/10:NU8). Syftet med KOS-reglerna är att säkerställa att offentliga och privata aktörer konkurrerar på likartade villkor. KOS-reglerna ger Konkurrensverket möjlighet att ingripa när kommuner, landsting och stat hindrar en sund konkurrens i sin säljverksamhet. Konkurrensverket kan som tillsynsmyndighet väcka talan i domstol om att förbjuda en offentlig aktör att tillämpa ett konkurrensnedvridande förfarande i en säljverksamhet.

Konkurrensverket presenterade i juni 2018 rapporten *Frivilliga åtgärder i offentlig säljverksamhet* (rapport 2018:5). I rapporten redogör Konkurrensverket för en uppföljning som gjordes av 25 ärenden 2010–2017 som rörde offentlig säljverksamhet. I samtliga fall hade en utredning inletts för att klarlägga om en offentlig aktör brutit mot regeln om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Uppföljningen visar att offentliga aktörer som har

utretts av Konkurrensverket i flera fall har ändrat sitt beteende på ett sådant sätt att risken för konkurrensbegränsande effekter har minskat. Konkurrensverket konstaterar i rapporten att verkets tillsynsarbete effektivt bidrar till ökad regel efterlevnad och faktiska förändringar på marknaden.

Riksrevisionen meddelade i augusti 2018 att myndigheten förbereder en granskning av Konkurrensverkets konkurrenstillsyn. Granskningens huvudsakliga syfte är att undersöka om Konkurrensverket gör välgrundade och effektiva ingripanden mot marknadsskadliga beteenden.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Klimatsmart teknik
- Teknikneutralitet och digitalisering
- Övrigt om företagsfrämjande.

Klimatsmart teknik

I motionerna 2018/19:2426 (C) och 2018/19:2819 (M, C, KD, L) framhålls att regeringen bör se över och främja klimatsmart teknik inom industrin. Utskottet vill med anledning av motionerna anföra följande. Utskottet delar motionärernas uppfattning att industrin behöver minska sina utsläpp om Sverige ska nå klimatmålen. En klimatsmart industri kan bli mer konkurrenskraftig globalt, och det finns en potential till export av svensk miljöteknik och ökad sysselsättning. Utskottet noterar i sammanhanget att regeringen redan lanserat bl.a. en strategi för svensk industri – Smart industri – för att stärka företagens omställningsförmåga och konkurrenskraft samt deras förutsättningar att dra nytta av den tekniska utvecklingen. Utskottet vill även påminna om Industriklivet som regeringen lanserade 2018 och vars syfte är att stödja industrin till genomgripande åtgärder för att kraftigt minska processutsläppen. Utskottet ser mot denna bakgrund inte behov av något riksdagsuttalande.

Därmed avstyrks motionerna 2018/19:2426 (C) och 2018/19:2819 (M, C, KD, L) i berörda delar.

Teknikneutralitet och digitalisering

I motionerna 2018/19:1918 (C) och 2018/19:2694 (C) förordas tillkännagivanden om att regeringen bör dels främja digitalisering och automatisering, dels ta fram en strategi för mer innovationsvänlig lagstiftning. Utskottet noterar att regeringen i maj 2017 presenterade en digitaliseringsstrategi, och som nämnts i det föregående behandlades strategin av riksdagen våren 2018. Vidare noterar utskottet att regeringen i strategin anger att det digitala samhället behöver långsiktigt hållbar lagstiftning som stöder

utveckling och effektiviseringspotential. I strategin anges även att lagar och förordningar behöver ge tillräckligt stöd för den digitala utvecklingen och det finns behov av samverkan mellan aktörer. Av skrivelsen framgår att även regeringen anser att reformtempot behöver öka och att lagstiftning som i onödan hindrar digitalisering behöver anpassas. Även utskottet ser detta behov.

Utskottet anser mot bakgrund av den samstämmighet som finns i frågan att det inte finns något behov för riksdagen att göra tillkännagivanden i enlighet med vad som förordas i de aktuella motionerna, som därmed avstyrks i berörda delar.

Övrigt om företagsfrämjande

Tillkännagivanden om olika åtgärder för att främja företagsklimatet förs fram i motioner av företrädare för flera olika partier (S, M, SD, C, V, KD, L, MP). Förslagen i motionerna handlar bl.a. om bättre villkor för entreprenörer, bättre stöd för små och nystartade företag, olika generella åtgärder för att främja företagsklimatet, digitalisering, innovationssystemet samt svensk industris konkurrenskraft. Utskottet vill inledningsvis påminna om att regeringens politik framöver ska bygga på den sakpolitiska överenskommelse som har slutits mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet för att handlingskraftigt möta aktuella utmaningar. Samarbetet gäller budgetår för budgetår, så länge som partierna är överens om dess fortsättning, med inriktningen att samarbetet ska löpa hela mandatperioden. I överenskommelsen anges vidare att svensk ekonomi ska stärkas genom att ett mer konkurrenskraftigt och innovativt näringsliv främjas och att möjligheterna att bli, verka och lyckas som företagare ska underlättas. Några av de åtgärder som ska genomföras är enligt överenskommelsen bättre villkor för företagande och entreprenörer, en exportsatsning för fler jobb i hela landet och en gynnsam beskattning av växande företag. Utskottet vill även här framföra att det är utskottets uppfattning att näringspolitiken ska stödja företagen genom att utveckla företagsklimatet och stärka förutsättningarna för att fler ska vilja starta företag, och få företagen att växa och exportera. Små och medelstora företag är de viktigaste jobbskaparna, och Sverige behöver fler högpresterande, innovativa och snabbväxande företag i alla delar av landet. Stora företag är också viktiga för sysselsättningen och för ett fortsatt konkurrenskraftigt och innovativt näringsliv. För att företagen ska kunna utvecklas krävs därtill även offentliga investeringar i infrastruktur, forskning, bostäder och klimatomställning, insatser för ökad export samt kunskapsreformer för ett modernt arbetsliv.

Utskottet konstaterar att det inom ramen för den nyss nämnda sakpolitiska överenskommelsen även ingår att regeringen ska bygga vidare på de strategiska samverkansprogrammen med näringslivet samt att det nationella innovationsrådet under ledning av statsministern ska fortsätta sitt arbete. Enligt utskottets uppfattning krävs ett väl utvecklat samarbete mellan politik

på olika nivåer, näringsliv, offentlig sektor, myndigheter, fackliga organisationer, intresseorganisationer och industriforskningsinstitut samt universitet och högskolor för att driva på utvecklingen i Sverige. Det är vidare angeläget att det offentliga stöder samverkansformer mellan olika aktörer som främjar innovation, export och framväxten av fler och växande företag. Utskottet vill även framhålla betydelsen av att det befintliga innovationssystemet utnyttjas mer effektivt. Utskottet noterar att regeringen vidtagit flera åtgärder för att stärka förutsättningarna för ett utökat samarbete inom innovationssystemet, bl.a. genom satsningar på Testbädd Sverige och Rise samt Vinnovas uppdrag att stärka samordningen mellan myndigheter för en sammanhållen innovationsprocess.

Med anledning av ovannämnda motioner vill utskottet även framhålla vikten av att villkoren för entreprenörskap och innovationer i Sverige är ändamålsenliga, effektiva och även fortsättningsvis internationellt konkurrenskraftiga. Utskottet konstaterar att regeringen i budgetpropositionen för 2019 anger att en stor andel av de förslag i som presenterats av Entreprenörskapsutredningen (SOU 2016:72) har tagits om hand genom bl.a. inrättandet av Innovationsrådet, de fem samverkansprogrammen, den nationella upphandlingsstrategin och Testbädd Sverige. Utskottet noterar att ett återkommande förslag i utredningen var mål för och uppföljning av insatser inom näringspolitiken. Utskottet noterar att Tillväxtanalys på uppdrag av regeringen i juni 2018 presenterade rapporten Förslag till förbättrad utvärderingen av näringspolitiska insatser (PM 2018:13). I rapporten ger myndigheten förslag på hur utvärdering av näringspolitiska insatser kan utvecklas för bättre uppföljning och förståelse av insatsernas effekter.

Utskottet vill också betona att digitalisering är ett viktigt verktyg för att stärka Sveriges innovations- och konkurrenskraft. Som redogjorts för i det föregående presenterade regeringen i maj 2017 en digitaliseringsstrategi, som även behandlats av riksdagen. Det övergripande målet som anges i strategin är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Utskottet noterar att ett av delmålen i strategin rör digital innovation, vilket innefattar förutsättningar för att skapa och sprida nya eller bättre lösningar som ger värde för miljö, samhälle, företag och individer. Regeringen anger bl.a. att det är angeläget för ett förbättrat innovationsklimat att utöka möjligheter att testa olika lösningar, vilket kan handla om att under kontrollerade former inom ramen för exempelvis en testbädd pröva en digital innovation. I strategin pekar regeringen även på vikten av att verksamheter effektiviseras, utvecklas och får högre kvalitet genom styrning, mätning och uppföljning. Vidare framhåller regeringen digital kompetens i offentlig verksamhet och i bolag med statligt ägande.

Vad gäller svensk industri och dess konkurrenskraft konstaterar utskottet att regeringen vidtagit ett flertal åtgärder för att stärka svensk industris konkurrenskraft med den nyindustrialiseringsstrategi som regeringen lanserade 2016. Utskottet vill här påminna om att regeringen i november 2017 beslutade om en andra handlingsplan för Smart industri med 37 nya åtgärder.

Handlingsplanernas totalt 82 åtgärder innefattar insatser inom strategins fyra fokusområden digitalisering, hållbarhet, kompetensförsörjning, forskning och innovation samt även horisontella åtgärder. Bland de åtgärder som anges i handlingsplanen återfinns t.ex. Industriklivet och Robotlyftet, som ska främja introduktionen av nya automations- och robotiseringslösningar inom små och medelstora företag i industrin.

Med anledning av motionerna 2018/19:1056 (S) och 2018/19:2432 (C) om åtgärder för att underlätta generationsskiften i företag konstaterar utskottet att regeringen i enlighet med den sakpolitiska överenskommelsen överlämnade propositionen Nya skatteregler för ägarskiften mellan närstående i fåmansföretag till riksdagen i mars 2019. I propositionen föreslår regeringen att det ska vara samma skatt vid en överlåtelse av ett fåmansföretag till en närstående som till en utomstående.

Utskottet ser inte något skäl för riksdagen att rikta ett tillkännagivande till regeringen med anledning av det som sägs i motion 2018/19:405 (V) om innovationssamarbetet med Israel.

I motionerna 2018/19:728 (M), 2018/19:2160 (M) och 2018/19:2783 (M) efterfrågas en översyn av konkurrenslagen och om reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet (KOS-reglerna) följs av bl.a. kommuner och myndigheter. I likhet med vad utskottet konstaterade våren 2018 (bet. 2017/18:NU12) noterar utskottet att KOS-reglerna ger Konkurrensverket möjlighet att ingripa när kommuner, landsting eller stat hindrar en sund konkurrens i sin säljverksamhet. Vidare följer Konkurrensverket årligen upp tillämpningen av bestämmelserna om offentlig säljverksamhet för att bl.a. konstatera vilka effekter besluten har för marknadens aktörer. Utskottet noterar därtill att Konkurrensverket gjort en uppföljning av ärenden som rör offentlig säljverksamhet, och i sin rapport konstaterar Konkurrensverket bl.a. att dess tillsynsarbete effektivt bidrar till ökad regelefterlevnad och faktiska förändringar på marknaden. Utskottet förutsätter att regeringen bevakar frågan, och riksdagen behöver således inte uppmärksamma regeringen på detta.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet samtliga här behandlade motionsyrkanden i berörda delar.

Riktade insatser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om riktade insatser för att främja företagandet bland kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund samt om socialt företagande. Utskottet hänvisar bl.a. till det arbete som pågår för att stärka socialt företagande och regeringens målsättning att alla företag och företagare ska få tillgång till företagsfrämjande insatser på likvärda villkor.

Jämför reservation 9 (M, C, L), 10 (M), 11 (C) och 12 (KD).

Motionerna

I motion 2018/19:2027 av Azadeh Rojhan Gustafsson m.fl. (S) anförs att arbetsintegrerande företag har en stor samhällsnytta och att dessa företag som drivs av personer som ställts utanför den reguljära arbetsmarknaden blir allt fler. Samtidigt ser motionärerna ett behov av att stärka kompetensen kring dessa företag hos bl.a. myndigheter och finansiella aktörer (yrkande 3). Motionärerna ser även ett behov av att överväga att se över förutsättningarna för kapitalförsörjning för att bättre svara mot arbetsintegrerande sociala företags särskilda behov (yrkande 5).

I kommittémotion 2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) framhålls att företagande är en väg in på arbetsmarknaden för många utrikes födda. Därför är det prioriterat att skapa fler och enklare vägar till egenföretagande för utrikes födda och nyanlända. Motionärerna vill se över hur nyanlända i ett tidigt skede kan ges introduktion och vägledning i hur man startar och driver företag. Enligt motionärerna görs det i dag inte någon systematisk resurskartläggning av nyanländas erfarenhet av företagsamhet, vilket motionärerna ser som ett problem. Motionärerna anser således att riksdagen bör uppmana regeringen att fördjupa samverkan mellan staten och civilsamhällets organisationer och med det som grund inrätta en samordningsfunktion för att ytterligare främja entreprenörskapet hos nyanlända (yrkande 16). Vidare anges att utrikes födda kvinnor har särskilt svårt att etablera sig på svensk arbetsmarknad och att företagande kan vara en väg in. Motionärerna föreslår därför att det skapas ett integrationsspår för kvinnors företagande (yrkande 14).

I motion 2018/19:849 av Betty Malmberg (M) framhålls att välfärdssektorn är ett område där många företag drivs av kvinnor. Motionären anför att det är en strategisk tillväxtfråga att öka kvinnors företagande, men att om det införs begränsningar av vinster i välfärden drar man undan mattan för många kvinnliga företagsledare. Motionären menar att ett jämställt företagande och att öka kvinnors företagande är viktigt ur ett tillväxt- och rättviseperspektiv (yrkande 2).

I motion 2018/19:961 av Margareta Cederfelt och Saila Quicklund (båda M) framhålls vikten av att kvinnor och män har lika förutsättningar att

etablera sig som företagare och innovatörer. Motionärerna föreslår därför att det ska skapas förutsättningar för att öka antalet kvinnliga innovatörer. Kvinnor bör bl.a. erbjudas stöd och coachning i hur de kan bygga upp och förvalta nätverk, och förutsättningarna för tjänsteinnovationer behöver bli bättre.

I motion 2018/19:1417 av Lars Beckman (M) anför motionären att andelen kvinnor som är företagare fortfarande är låg. Motionären vill därför att riksdagen ger regeringen i uppdrag att såväl sätta upp konkreta mål som vidta åtgärder för att öka andelen kvinnor som är företagare i Sverige.

I motion 2018/19:2169 av Saila Quicklund (M) framförs att kvinnors deltagande på arbetsmarknaden i egenskap av företagare och innovatörer är ett viktigt led i att uppnå ett jämställt samhälle. Kvinnor och män bör därför ha lika förutsättningar att etablera sig som företagare och innovatörer. Motionären anför vidare att om kvinnors innovationskraft ska öka behöver förutsättningarna för tjänsteinnovationer bli bättre. Motionären menar att regeringen bör skapa bättre förutsättningar för att öka antalet kvinnor som är innovatörer.

I motion 2018/19:2276 av Jörgen Warborn (M) framförs att Sverige behöver fler entreprenörer och att unga människor som vill starta eget bör uppmuntras, för att på så sätt skapa jobb åt sig själva och andra. Motionären anser därför att Tillväxtverkets resurser bör styras om till ökade satsningar på Drivhuset (yrkande 1). Vidare anser motionären att Drivhusets verksamhet även ska omfatta studenterna på yrkeshögskolan (yrkande 2) samt att Drivhusets verksamhet ska etableras på fler orter (yrkande 3).

I motion 2018/19:432 av Markus Wiechel (SD) framhåller motionären vikten av att underlätta för unga entreprenörer, och motionären föreslår därför att en nationell företagsfond för ungdomar bildas och drivs i Almis regi i samarbete med näringslivet (yrkande 5).

I motion 2018/19:637 av Dennis Dioukarev (SD) anför motionären att nyutexaminerade ungdomar ofta är mer benägna att ta risker för att kunna genomföra sina företagsidéer, men väljer ändå många att avstå på grund av den ekonomiska osäkerhet som ett nystartat företag innebär. Motionären anser därför att riksdagen bör tillkännage för regeringen att ett statligt starta-eget-lån till unga vuxna bör införas för att stimulera egenföretagandet.

I kommittémotion 2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) framhåller motionärerna vikten av att barn och ungdomar får en chans att lära sig vad entreprenörskap och företagsamhet innebär och föreslår därför att möjligheten att tillgängliggöra kurser inom entreprenörskap t.ex. genom Ung Företagsamhet (UF) för fler gymnasieprogram ses över (yrkande 18). Motionärerna framhåller också att programmet Investera i invandrarkvinnor som genomfördes 2011–2014 visade på goda resultat och föreslår därför att möjligheten att återupprätta och utöka programmet Investera i invandrarkvinnor ses över (yrkande 20). Avslutningsvis anför motionärerna att med tanke på att andelen kvinnor som startar och driver företag i hela landet bör öka, bör en erfaren förening som Winnet Sverige vara en viktig del i det fortsatta arbetet för ökad

jämställdhet. Motionärerna föreslår därför att Tillväxtverket får i uppdrag att utvärdera och se över möjligheten att återetablera stödet till Winnet Sverige (yrkande 21).

I kommittémotion 2018/19:2843 av Annika Qarlsson m.fl. (C) anför motionärerna att de vill stärka kvinnors möjligheter att starta och driva företag och att fler kvinnor genom ett jämställt samhälle ges möjlighet att anta höga positioner i näringslivet. När ledningsgrupper och styrelser blir mer jämställda förändras maktstrukturerna i näringslivet även utanför styrelserummen. Motionärerna vill arbeta för fler kvinnor på ledande positioner genom goda förutsättningar för kvinnors företagande (yrkande 5). Motionärerna föreslår även att regeringen ser över kriterierna för de generella företagsstöden för att främja såväl kvinnors som mäns företagande på lika villkor (yrkande 6).

I motion 2018/19:2432 av Anders Åkesson (C) framförs att den kooperativa företagsformen är den snabbast växande företagsformen och har högt förtroende hos allmänheten, men att den trots det fortfarande är omgärdad av okunskap och mytbildning. För att samhället ska kunna dra nytta av de specifika fördelar som finns med kooperativt företagande anser motionären att kunskapen om associationsformen behöver öka (yrkande 1). Motionären anför vidare att om kommunala och statliga medel går till företagsrådgivning lokalt bör den åtminstone vara heltäckande och neutral i förhållande till de olika associationsformerna, vilket den inte är i dag (yrkande 3).

I motion 2018/19:2527 av Anders Åkesson (C) anför motionären att föråldrad lagstiftning och gynnande av privata och offentliga företag har gjort att Sverige i jämförelse med omvärlden hamnat i bakvattnet när det gäller idéburet företagande. Motionären vill därför att regeringen påbörjar ett arbete med en nationell handlingsplan för utveckling av kooperativt företagande.

I kommittémotion 2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) anför den sociala ekonomin huvudsakligen bedrivs i föreningar, kooperativ och stiftelser och har allmännytta eller medlemsnytta som främsta drivkraft. Enligt motionärerna bidrar den sociala ekonomin till samhällets utveckling på en rad olika sätt, exempelvis genom att stärka det sociala kapitalet lokalt och regionalt, vilket i sin tur bidrar till en hållbar samhällsutveckling för en större mångfald, jämställdhet, god miljö och näringsverksamheter. Motionärerna föreslår därför att alla regioner i landet ska arbeta strategiskt med utveckling av den sociala ekonomin (yrkande 19).

I kommittémotion 2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) anför motionärerna att de tror på en mångfald av utförare inom vård och omsorg och skolan. Motionärerna anser att aktiebolag såväl som kooperativ och allt däremellan ska få plats och möjlighet att bedriva verksamheter för personer med olika behov. Motionärerna vill därför att regeringens överenskommelse med civilsamhället bör arbeta mer för att öka mångfalden av utförare inom hälso- och sjukvård samt omsorg (yrkande 12).

I motion 2018/19:462 av Arman Teimouri (L) anför att i Sverige måste det vara lika självklart att vara anställd som att vara självanställd. Denna inställning börjar redan i skolan, där Ung Företagsamhet har en mycket viktig

roll. Motionären anser därför att regeringen bör undersöka Ung Företags-
sammanshets långsiktiga finansiering (yrkande 1).

I motion 2018/19:1398 av Maria Ferm m.fl. (MP) anför motionärerna att
de vill bygga ett samhälle som främjar och tillvaratar företagandan. De vill
vidare frigöra kraften hos nyanlända entreprenörer och se till att fler får
chansen att bygga Sverige starkare. Motionärerna vill därför se företags-
förberedande insatser redan under asylfasen (yrkande 2). Vidare anger
motionärerna att myndighetssvenska kan vara svår att förstå för nyanlända och
ser därför ett behov av att översätta företagarinformation och blanketter för
företagare till fler språk (yrkande 3). Motionärerna framhåller även den
tidigare regeringens snabbspår för nyanlända och anser att permanenta
strukturer hjälper fler än tillfälliga projekt och att ju längre en myndighet
arbetar med en fråga eller ett arbetssätt, desto bättre blir sannolikt
myndigheten. Motionärerna anser utifrån den bakgrunden att det är viktigt att
regeringen även denna mandatperiod fortsätter insatserna för att ta till vara den
kunskap om och de idéer för företagande som många som kommit till Sverige
bär med sig och att snabbspåren för nyanlända ska permanentas (yrkande 5).

Vissa kompletterande uppgifter

Strategi för ett företagsfrämjande på likvärdiga villkor

Tillväxtverket tog 2015 fram en nationell strategi för ett företagsfrämjande på
likvärdiga villkor 2015–2020. Strategins syfte är att bidra till en utveckling av
statens företagsfrämjande på nationell, regional och lokal nivå för att nå det
långsiktiga målet att kvinnor och män, oavsett etnisk bakgrund och ålder, ska
kunna ta del av företagsfrämjande insatser på likvärdiga villkor.

Insatser för kvinnors företagande och företagare med utländsk bakgrund

Regeringens utvecklingsprogram för Jämställdhetsintegrering i myndigheter
(JiM) syftar till att stärka myndigheternas arbete med jämställdhetsintegrering
och innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska införlivas i allt beslutsfattande.
Utvecklingsprogrammet startade 2013 med 18 pilotmyndigheter och har sedan
utökats till att i dag omfatta 58 myndigheter och en organisation. Bland de
myndigheter som ingår i utvecklingsprogrammet återfinns Tillväxtanalys,
Tillväxtverket och Vinnova. Regeringen gav i oktober 2017 Statskontoret i
uppdrag att utvärdera JiM (S2017/05461/JÄM). En slutrapport ska lämnas
senast den 30 september 2019. Statskontoret lämnade till regeringen en
delrapport i juni 2018. I delrapporten Utvärdering av regeringens utvecklings-
program för jämställdhetsintegrering i myndigheter (2018:17) har
Statskontoret valt ut 16 myndigheter, däribland Vinnova. Statskontorets
undersökning visar att JiM har stärkt myndigheternas arbete med jämställd-
hetsintegrering i varierande utsträckning och att de 16 myndigheterna har nått
varierande resultat. Statskontoret konstaterar att det finns exempel på

myndigheter som uppvisar mer långtgående resultat och att några myndigheter har omsatt ny kunskap och nytt material i förändrade arbetssätt. Dessa är Statens konstråd, Statens musikverk och Vinnova. Statskontoret anför att Vinnovas JiM-arbete har lett till att utfallet av myndighetens forskningsfinansiering har ändrats i flera avseenden. Ett exempel är att andelen kvinnor som leder Vinnovafinansierade projekt inom området små och medelstora företag ökade från 11 procent våren 2016 till 18 procent hösten 2017. Ett annat exempel är att det sedan 2017 ingår ett jämställdhetsperspektiv i samtliga projekt inom programmet Utmaningsdriven innovation.

I budgetpropositionen för 2019 anges att Vinnova arbetar med att i större utsträckning nå målgruppen kvinnor som sökande till myndighetens utlysningar (prop. 2018/19:1 utg.omr. 24). Detta beror på att betydligt fler projekt leds av män än av kvinnor; likaså är kvinnor underrepresenterade bland de sökande som tar del av Vinnovas utlysningar.

Almi erbjuder företagare rådgivning och finansiering. IFS Rådgivning är sedan 2007 integrerat i Almi. I Almis ägaranvisning för 2018 står att ett särskilt fokus ska riktas mot kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Målnivån är att fokusgrupperna ska vara överrepresenterade bland Almis kunder jämfört med motsvarande andel i företagsstocken och nyföretagandet som helhet.

Riksrevisionen har i rapporten Jämställdhet i Almis låneverksamhet – otydlig styrning och åiterrapportering (RiR 2019:7) granskat om regeringens och Almis arbete med Almis uppdrag om kvinnors företagande bidrar till att uppfylla det jämställdhetspolitiska målet om ekonomisk jämställdhet. Granskningen är avgränsad till Almis låneverksamhet under 2013–2017. Riksrevisionens övergripande slutsats är att Almi och dess dotterbolag strävar efter att utföra uppdraget om kvinnors företagande på ett samstämmigt och konsekvent sätt. Dock konstaterar Riksrevisionen att det råder otydligheter i regeringens styrning av uppdraget och i Almis åiterrapportering till regeringen. Vidare menar Riksrevisionen att det finns en risk för målkonflikter, eftersom det inte framgår av regeringens ägaranvisning till Almi hur målet om kvinnors företagande ska uppnås i relation till övriga uppdrag, och för att uppnå ett uppdragsmål kan Almi tvingas nedprioritera ett annat uppdrag. Riksrevisionen menar vidare att förhållandet till Almis marknadskompletterande roll är särskilt otydligt. Riksrevisionen konstaterar att trots att regeringens styrning är otydlig har uppdraget fått genomslag i Almis styrning av dotterbolagen och i hur dotterbolagen utför uppdraget. Vidare menar Riksrevisionen att det finns flera brister i Almis åiterrapportering av uppdraget till ägaren. Almis sätt att redovisa kön för låneansökande företagare är otydligt och inkonsekvent. Det framgår inte tydligt att andelen kvinnor av låntagarna i Almis redogörelser egentligen är en summering av kvinnor och s.k. mixade team, som består av både kvinnor och män. Summeringen resulterar i ett mer fördelaktigt utfall i förhållande till målet än andra sätt att räkna. Mot bakgrund av granskningens iakttagelser rekommenderar Riksrevisionen regeringen att bl.a. låta analysera behoven av marknadskompletterande lån utifrån ett jämställdhetsperspektiv i syfte att kunna förtydliga principerna för Almis uppdrag om kvinnors

företagande, att överväga att formulera om Almis uppdragsmål så att det bättre avspeglar de jämställdhetspolitiska målen och att efterfråga mer detaljerad redovisning från Almi av hur verksamheten når kvinnor.

Under 2011–2014 fick Almi bidrag av regeringen för insatser för att främja kvinnors företagande (N2011/472/ENT). Projektet Investera i invandrar-kvinnor hade som syfte att få fler kvinnor med utländsk bakgrund att starta och utveckla företag i Sverige. Enligt Almis slutrapport bidrog insatserna till att öka andelen kvinnor med utländsk bakgrund i Almis utlåning under projekt-tiden, men målet med insatsen uppnåddes inte.

Tillväxtverket bedriver ett löpande arbete med att främja företagare med utländsk bakgrund. Bland annat kan nämnas att regeringen i december 2016 gav myndigheten i uppdrag att främja nyanländas företagande i Sverige (N2016/07794/FF) och att regeringen i augusti 2018 beslutade om att bredda målgruppen som omfattas av uppdraget till att även omfatta personer med utländsk bakgrund utan erfarenhet av svenskt arbetsliv eller med begränsad sådan erfarenhet (N2018/04583/FF). En slutrapport ska lämnas senast den 31 mars 2020. Därtill kan nämnas att regeringen i januari 2018 gav Tillväxtverket i uppdrag att särskilt främja utrikes födda kvinnors företagande (N2018/00213/FF) genom bl.a. mentorskaps- och nätverksinsatser. En slutrapport ska lämnas senast den 28 februari 2022.

Tillväxtanalys presenterade sin slutrapport i december 2018 om utvärderingen av programmet Främja kvinnors företagande, som pågick 2011–2014. Programmets syfte var att öka antalet företag som drivs av kvinnor och stimulera ökad lönsamhet för befintliga företag som drivs av kvinnor. Tillväxtanalys konstaterar bl.a. att de affärsutvecklings- och innovationsinsatser som bedrivits har genererat positiva effekter för de företag som deltog. Företagen hade högre produktionsvärde, förädlingsvärde och sysselsättning än jämförbara företag som drevs av kvinnor två år efter att de deltagit i insatsen. Fyra år efter deltagandet fanns fortfarande positiva effekter, på produktionsvärde och förädlingsvärde medan sysselsättningen inte längre var mätbart högre. Sett till helheten har programmet inneburit positiva effekter och målet att öka tillväxten i dessa företag har uppnåtts. Vidare framhåller myndigheten att man inte kunnat avgöra om programmet har resulterat i att fler kvinnor startar företag. Detta beror delvis på frågans komplexitet, och dels på den tröghet som finns i utvecklingen av nystartade företag.

Winnet Sverige är en nationell paraplyorganisation för ett antal av de ideella organisationer och resurscentrum för kvinnor som verkar för jämställd tillväxt. Tillväxtverket har tidigare finansierat resurscentrumen.

Insatser för ungas företagande

Särskilda insatser görs också för att stödja ungas entreprenörskap och företagande. Tillväxtverket lämnar ett treårigt verksamhetsbidrag (2017–2019) om totalt 24 miljoner kronor till Föreningen för entreprenörskap i högre utbildning (medlemmar är Business Challenge, Drivhuset och Venture Cup).

Tillväxtverket delfinansierade även ett antal evenemang som syftar till att stärka unga entreprenörer eller entreprenörskap och näringslivssamverkan i högre utbildning. Regeringen lämnade i april 2018 tre uppdrag till Skolverket och Tillväxtverket för att stärka arbetet med entreprenörskap och företagande i grundskola och gymnasieskola och vid universitet och högskolor under 2018–2020 (N2018/02704/FF, N2018/02777/FF och N2018/01800/FF).

Ung Företagsamhet (UF) är en organisation vars syfte är att bl.a. införa entreprenörskap i utbildningssystemet. Organisationen finns representerad i hela Sverige och finansieras av bl.a. Skolverket. Enligt Tillväxtverkets regleringsbrev för 2019 ska Skolverket disponera en del av Tillväxtverkets medel för verksamhetsstöd till tjänster eller organisationer som främjar entreprenörskap och företagande bland unga inom grundskolan och gymnasieskolan. Organisationen Drivhuset arbetar för att studenter ska starta och driva företag, finns representerad på 14 orter i Sverige och arbetar nära högskolor och universitet på orten. Drivhuset finansieras bl.a. genom årliga driftsbidrag från Tillväxtverket.

Statsrådet Ibrahim Baylan besvarade i februari 2019 en skriftlig fråga från Åsa Coenraads (M) om ungas företagande (fr. 2018/19:158). Frågan rörde vilka åtgärder statsrådet avser att vidta för att främja ungas företagsamhet och entreprenörskap. Statsrådet angav bl.a. i sitt svar att attityder och förmågor grundläggs tidigt i livet och att insatser som uppmuntrar ungas entreprenörskap och innovationskraft, som t.ex. Ung Företagsamhets arbete, är viktiga för att fler ska se företagandet som ett alternativ. Vidare angav statsrådet att under förra mandatperioden öronmärktes totalt 72 miljoner kronor över tre år till en särskild satsning på att stärka ungas entreprenörskap. Därtill framhöll statsrådet att omfattande satsningar också görs för att lyfta ungas digitala förmåga samt att det hösten 2018 infördes obligatorisk prao i grundskolan och specialskolan för att stärka skolans koppling till arbetsliv och entreprenörskap.

Insatser för socialt företagande

Regeringen beslutade i februari 2018 om en samlad strategi för sociala företag. Strategin har som mål att stärka utvecklingen av sociala företag, så att dessa bättre kan delta i att lösa utmaningar i samhället samt bidra till att offentlig sektor uppmärksammar och använder socialt företagande och sociala företag som värdefulla aktörer i utvecklingen av ett hållbart samhälle. Strategin innehåller fem områden, bl.a. att förtydliga affärsrelationer till eller samarbetet med de offentliga aktörerna samt att stärka företags- och rådgivningskompetensen till de sociala företagen. Övriga tre områden handlar om att se över befintliga finansieringsmöjligheter, att tydliggöra och mäta effekterna av de sociala företagens verksamhet samt att dela kunskap och sprida goda exempel. Strategin syftar till att samordna insatser från olika politikområden. Som ett led i genomförandet av strategin gav regeringen i februari 2018 Tillväxtverket i uppdrag att bl.a. identifiera och genomföra insatser som bidrar till att stimulera tillväxt hos sociala företag och att stärka utvecklingen av och

kunskapen om sociala entreprenörer och sociala företag i hela landet (N2018/00713/FF). Regeringen gav även i februari 2018 Vinnova i uppdrag att identifiera och genomföra insatser som bidrar till att främja utvecklingen av och kunskapen om social innovation genom socialt företagande, bl.a. genom insatser för att etablera nya eller utveckla existerande inkubatorer (N2018/00714/IFK).

I propositionen Staten och kapitalet – struktur för finansiering av innovation och hållbar tillväxt (prop. 2015/16:110) föreslog regeringen att ett nationellt utvecklingsbolag skulle inrättas. Bolaget ska investera indirekt i företag i utvecklingsfaser genom privat förvaltade fonder. Det nationella utvecklingsbolagets selektering av såddfonder kan inkludera finansiering av fonder av lokal karaktär, men även fonder som arbetar med ett brett spektrum av företag, t.ex. inom den ideella sektorn och socialt företagande. Den nya förordningen (2016:1283) om statligt stöd genom nationellt utvecklingsbolag trädde i kraft den 1 januari 2017, och Saminvest AB startade sin verksamhet under 2017.

Riksdagen beslutade i maj 2018 om en ny lag om ekonomiska föreningar (prop. 2017/18:185, bet. 2017/18:CU25). Lagen trädde i kraft den 1 juli 2018. Civilutskottet ställde sig bakom regeringens förslag till ny lag om ekonomiska föreningar, som till stora delar motsvarar den hittillsvarande lagen om ekonomiska föreningar, men den nya lagen har utformats på ett sätt som ska göra den mer överskådlig och lättare att tillämpa. Regeringen gjorde i propositionen bedömningen att förslagen sammantaget bidrar till att stärka de kooperativa företagens konkurrenskraft och därmed till ökad tillväxt.

Regeringen tecknade i februari 2018 en överenskommelse med olika företrädare för det civila samhället om en gemensam stödstruktur för dialog och samråd (Ku2018/00152/D). Överenskommelsen vidareutvecklar den tidigare överenskommelsen inom det sociala området och öppnar för nya möjligheter till dialog och samråd. Syftet med den breddade överenskommelsen är att kunna lösa hinder och hitta former för samverkan där behoven är som störst. Inom ramarna för överenskommelsen och parternas gemensamma vision framhålls att möjligheterna att driva idéburen verksamhet inom vård och omsorg bör utvecklas. Regeringen har även beslutat att tillföra 3 miljoner kronor årligen till det kansli som inrättats.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Ungas företagande
- Övrigt om riktade insatser.

Ungas företagande

För att främja företagande bland unga föreslås i motionerna 2018/19:432 (SD), 2018/19:462 (L), 2018/19:637 (SD), 2018/19:2276 (M) och 2018/19:2694 (C) bl.a. ökade resurser till Drivhuset och Ung Företagsamhet samt olika finansieringslösningar för unga företagare. Utskottet vill påminna om att Drivhuset får finansiering bl.a. från Tillväxtverket och att Ung Företagsamhet får finansiering bl.a. från Skolverket. Utskottet noterar vidare att regeringen gett Skolverket och Tillväxtverket i uppdrag att under 2018–2020 stärka arbetet med entreprenörskap och företagande i grundskola och gymnasieskola och vid universitet och högskolor.

Utskottet anser mot bakgrund av det pågående arbetet att riksdagen bör avslå de här aktuella motionsyrkandena.

Övrigt om riktade insatser

Tillkännagivanden om att på olika sätt främja kvinnors företagande och företagande hos personer med utländsk bakgrund efterfrågas i motionerna 2018/19:849 (M), 2018/19:961 (M), 2018/19:1398 (MP), 2018/19:1417 (M), 2018/19:2169 (M), 2018/19:2694 (C), 2018/19:2783 (M) och 2018/19:2843 (C). Utskottet anser att det är viktigt att fler vill starta företag och att företagen kan växa och exportera eftersom små och medelstora företag är betydelsefulla jobbskapare som bidrar till Sveriges konkurrenskraft. Det är därför utskottets uppfattning att det är angeläget att fler personer, oavsett kön, etnisk bakgrund eller ålder, startar och driver företag. Utskottet konstaterar att Tillväxtverket tagit fram en nationell strategi för ett företagsfrämjande på likvärdiga villkor för perioden 2015–2020 med det långsiktiga målet att kvinnor och män, oavsett etnisk bakgrund och ålder, ska kunna ta del av företagsfrämjande insatser på likvärdiga villkor. Utskottet noterar även, som redogjorts för i det föregående, att exempelvis Almi, Tillväxtverket och Vinnova har fått i uppdrag av regeringen att på olika sätt främja företagande bland kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Bland annat har regeringen gett Tillväxtverket i uppdrag att särskilt främja utrikes födda kvinnors företagande.

För att främja kvinnors företagande föreslår motionärerna bl.a. att de generella företagsstöden ses över, att förutsättningarna för kvinnor som är innovatörer stärks samt att vissa tidigare gjorde satsningar på kvinnors företagande återinförs. Utskottet noterar att regeringen genom utvecklingsprogrammet för jämställdhetsintegrering har gett i uppdrag åt bl.a. Tillväxtanalys, Tillväxtverket och Vinnova att integrera ett jämställdhetsperspektiv i alla beslutsprocesser. Vidare har regeringen gett Statskontoret i uppdrag att utvärdera utvecklingsprogrammet för jämställdhetsintegrering. I Statskontorets delrapport lyfts Vinnova fram som en av de myndigheter som kommit långt i sitt arbete med jämställdhetsintegrering. Statskontoret ska lämna en slutrapport till regeringen i september 2019. Utskottet noterar även att Tillväxtanalys presenterat en slutanalys av programmet Främja kvinnors

företagande. Myndigheten konstaterar att programmet inneburit positiva effekter och att målet att öka tillväxten i dessa företag har uppnåtts, men samtidigt kan myndigheten inte avgöra om programmet har resulterat i att fler kvinnor startar företag. Utskottet noterar även att både programmet Investera i invandrarkvinnor och den nationella satsningen på Winnet har utvärderats och upphört.

Utskottet vill här påminna om att Riksrevisionen har granskat om Almi ger kvinnor och män samma möjligheter till företagsfinansiering och om verksamheten främjar ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män. Riksrevisionens övergripande slutsats är att Almi och dess dotterbolag strävar efter att utföra uppdraget om kvinnors företagande på ett samstämt och konsekvent sätt, men att det råder otydligheter i regeringens styrning av uppdraget och i Almis återrapportering till regeringen, bl.a. vad gäller Almis sätt att redovisa kön för företagare som ansöker om lån. Riksdagen har överlämnat Riksrevisionens rapport till regeringen, som senast i juni 2019 ska lämna en skrivelse till riksdagen med anledning av rapporten. Riksdagen får då anledning att återkomma till dessa frågor.

Vidare föreslås i ett antal motioner olika insatser för att främja företagande hos personer med utländsk bakgrund. Det rör bl.a. förslag på olika insatser för att främja företagandet hos nyanlända, information om företagande på olika språk samt företagsrådgivning. Utskottet noterar att Tillväxtverket löpande bedriver ett arbete med att främja företagare med utländsk bakgrund, exempelvis genom det tidigare nämnda uppdraget att främja utrikes födda kvinnors företagande genom bl.a. mentorskaps- och nätverksinsatser samt genom uppdraget att främja nyanländas företagande. Utskottet noterar även att information om företagande på den myndighetsgemensamma webbplatsen verksamt.se finns på engelska.

Vidare efterfrågas i motionerna 2018/19:2027 (S), 2018/19:2432 (C), 2018/19:2527 (C), 2018/19:2735 (KD) och 2018/19:2913 (KD) olika insatser för att främja sociala företag. Motionärerna förordar bl.a. finansieringslösningar för sociala företag och stärkt kompetens om sociala företag hos relevanta aktörer. Utskottet noterar att regeringen i februari 2018 beslutade om en strategi för sociala företag för att bl.a. främja utvecklingen av sociala företag och öka kunskapen hos företagsfrämjare om social innovation och socialt företagande samt se över de befintliga finansieringsmöjligheterna för sociala företag. Vidare noterar utskottet att Tillväxtverket som ett led i genomförandet av strategin fått i uppdrag att bl.a. stärka utvecklingen av och kunskapen om sociala entreprenörer och sociala företag i hela landet. I uppdraget ingår även att ta fram en långsiktig analys av och plan för hur befintligt finansieringsstöd kan användas på bästa sätt för att stödja sociala företag, inklusive idéburet företagande, vid både starten och vidareutvecklingen av verksamheten. Vidare har regeringen gett i uppdrag åt Vinnova att identifiera och göra insatser som bidrar till att främja utvecklingen av och kunskapen om social innovation genom socialt företagande, samt stimulera tillväxt i sociala företag i hela landet och bland både kvinnor och

män. Därtill kan i detta sammanhang påminnas om att riksdagen i maj 2018 beslutade om en ny lag om ekonomiska föreningar (prop. 2017/18:185, bet. 2017/18:CU25), där regeringen i propositionen framhöll att förslagen skulle stärka de kooperativa företagens konkurrenskraft.

Utskottet anser sammanfattningsvis att de här aktuella motionerna kan avslås av riksdagen med hänvisning till det anförda och avstyrker därmed samtliga motionsyrkanden.

Företagens kapitalförsörjning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om olika kapitalförsörjningsfrämjande insatser, med hänvisning till det arbete som redan pågår för att stärka finansieringsförutsättningarna för företag i Sverige.

Jämför reservation 13 (M), 14 (SD), 15 (C), 16 (KD) och 17 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) framhålls vikten av tillgång till kapital för att företag ska kunna starta och växa. Motionärerna ser positivt på regeringens införande av fond-i-fond-lösningar för det offentliga riskkapitalet, men konstaterar att mer behöver göras för att locka till sig privat kapital och kompetens. Motionärerna vill därför utveckla former för att stimulera det privata riskkapitalet att komma in tidigare i investeringskedjan oberoende av statliga insatser, exempelvis genom generösare regler för delägarskap och personaloptioner (yrkande 7).

I kommittémotion 2018/19:160 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) anförs att den statliga riskkapitalfinansieringen bör prioritera mindre, nystartade tillväxtföretag. Statens insatser på detta område bör enligt motionärerna involvera forskningsparker, s.k. science parks, innovationskontor och inkubatormiljöer och styras mot de förkommersiella faserna (yrkande 1). Motionärerna framhåller även behovet av en marknadskompletterande fond med mycket låga avkastningskrav, dvs. expansionslån i avfolkningsorter. Syftet med en sådan fond är att kapital ska kunna riktas mot investeringar i avfolkningskommuner där hög risk gör att bankerna ger orimliga lånevillkor för exempelvis fastighetsinvesteringar kopplade till industriell verksamhet (yrkande 2).

På liknande sätt anförs i kommittémotion 2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) att den statliga riskkapitalfinansieringen bör prioritera mindre, nystartade tillväxtföretag. Statens insatser på detta område bör enligt motionärerna involvera forskningsparker, s.k. science parks, innovationskontor och inkubatormiljöer och styras mot de förkommersiella faserna. Vidare anförs motionärerna att industriföretag i avfolkningsorter bör få hjälp med att expandera och utveckla sina verksamheter genom riktade satsningar exempelvis genom kreditgarantier eller särskilda expansionslån (yrkande 3).

I motion 2018/19:629 framhåller Dennis Dioukarev (SD) att en god tillgång på riskkapital skapar förutsättningar för småföretag med hög tillväxtpotential att på sikt växa till medelstora och stora företag. En marknadskompletterande

riskkapitalfond skulle enligt motionären gynna innovationsutvecklingen och öka nyföretagsamheten.

I kommittémotion 2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) framhålls att tillgången på kapital är en nyckelfråga för att främja entreprenörskap och att det är viktigt att säkerställa att det statliga riskkapitalet kommer företag i hela landet till del. Nedläggningen av Inlandsinnovation är enligt motionärerna ett exempel på hur regeringens politik bidrar till ökad centralisering och minskat företagande (yrkande 11).

I kommittémotion 2018/19:2690 av Roland Utbult m.fl. (KD) förordar motionärerna inrättandet av en statlig investeringsfond för den ideella sektorn liknande det brittiska exemplet Big Society Capital, där medel från fonden ska kunna användas för s.k. sociala investeringar, exempelvis genom lån med något lägre traditionella avkastningskrav, för att motverka att tillväxten för idéburna, icke-vinstdrivande företag hindras på grund av kapitalbrist. Detta skulle kunna lösas genom avsättning av en klumpsumma, som ett engångsanslag i statsbudgeten eller inom Tillväxtverkets ram (yrkande 10).

I kommittémotion 2018/19:2726 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) anför motionärerna att de förordar bildandet av en statlig fond som tillsammans med privat kapital kan investera i svenska innovativa företag med tillväxtpotential inom exempelvis grön teknik eller energi. Marknaden är en effektiv motor för förändring, och det behövs långsiktiga förutsättningar som stimulerar det privata riskkapitalet att våga investera i gröna företag i utvecklingsfaser (yrkande 2).

I kommittémotion 2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) anförs att det behövs åtgärder för att förbättra tillgången till lånekapital för små och medelstora företag för att nyföretagandet ska stimuleras och för att landets företag ska ges möjlighet att expandera både produktmässigt och geografiskt. Motionärerna förordar därför en omstrukturering av det statliga riskkapitalet så att det bättre når företag i tidiga faser och vill att det i högre grad ska kunna matcha lokalt riskkapital genom samverkan med kreditgarantiföreningar i hela landet (yrkande 3). Motionärerna anför vidare att det är viktigt att underlätta att kapital investeras eller reinvesteras på landsbygden. Det bör därför göras en översyn av de möjligheter som i dag finns för privatpersoner, företag och andra aktörer att investera i lokal företagsutveckling (yrkande 5). Vidare anför motionärerna att Sverige har en stark tradition och kompetens inom alla segment av livsvetenskapsindustrin men att tillflödet av riskkapital i de tidiga skedena har minskat under de senaste årtiondena och därmed hämmat utvecklingen av nya livsvetenskapsföretag. Motionärerna föreslår därför att det ska utredas om en megafond för livsvetenskap kan skapas. Megafonden ska kapitaliseras genom både ägarandelar och obligationer och göra det möjligt för investerare som traditionellt inte har investerat i tidiga skeden att välja detta investeringsalternativ (yrkande 17).

I partimotion 2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L) anför motionärerna att statligt riskkapital ska vara tillgängligt i hela landet så att alla ges goda förutsättningar att starta, driva och utveckla företag (yrkande 2).

I motion 2018/19:2323 av Lorentz Tovatt och Janine Alm Ericson (båda MP) ser motionärerna positivt på tillväxten av gräsrotsfinansiering som ett komplement till bankfinansiering, eftersom det kan leda till fler finansieringsmöjligheter för personer med bra idéer, inte minst tidigt i processen. Motionärerna anser därför att regeringen bör verka för en långsiktig och mer hållbar utveckling av gräsrotsfinansiering som finansieringsform.

Vissa kompletterande uppgifter

Den nya strukturen för statligt riskkapital

Riksdagen antog regeringens proposition Staten och kapitalet – struktur för finansiering av innovation och hållbar tillväxt (prop. 2015/16:110, bet. 2015/16:NU23) våren 2016. I propositionen föreslogs att ett nationellt statligt ägt utvecklingsbolag ska inrättas (Saminvest AB). Den nya förordningen (2016:1283) om statligt stöd genom nationellt utvecklingsbolag trädde i kraft den 1 januari 2017, och Saminvest AB startade sin verksamhet under 2017, då aktierna i Inlandsinnovation AB och Fouriertransform AB tillfördes Saminvest AB. Den nya riskkapitalstrukturen innebär att den verksamhet som bedrivits i Fouriertransform AB och Inlandsinnovation AB långsiktigt kommer att avvecklas. Saminvests framtida fondinvesteringar finansieras av kapital från dessa dotterbolag vilkas nyinvesteringsverksamhet hade upphört i och med bildandet av Saminvest. Till dess att en ordnad avveckling har skett ska Saminvest ansvara för en ansvarsfull hantering av dessa bolags innehav. Av ägaranvisningarna för Saminvest AB framgår att syftet med bolaget är att utveckla och förnya det svenska näringslivet och skapa fler växande företag i hela Sverige genom att bidra till att stimulera utbudet av privat kapital till de delar av kapitalförsörjningskedjan där privat kapital vid tillfället för investeringen inte finns i tillräcklig omfattning, dvs. i tidigare och mer riskfyllda faser. Saminvest förväntas bidra till att utveckla marknaden för riskkapital och ekosystemet för finansiering av innovativa bolag med hög tillväxtpotential i hela landet. Bolaget ska främja hållbar ekonomisk tillväxt och ett jämställt näringsliv. Genom Saminvest investeras offentligt kapital indirekt i företag via s.k. venture capital- och såddfonder tillsammans med privat kapital.

I slutet av 2017 gjordes tre fondutfästelser till riskkapitalfonder verksamma i Sverige. Dessa innefattar såväl aktörer fokuserade på livsvetenskap som universitets- och högskolenära teknikbolag i såddfasen. De tre fondutfästelserna uppgår till ca 440 miljoner kronor. Under 2018 lanserade Saminvest ett investeringsinitiativ med fokus på inkubatornära affärsänglafonder där investeringar görs i affärsänglafonder kopplade till tre inkubatorer och startup-främjande organisationer från norr till söder – Sting, Minc och Arctic Business Incubator. I samband med detta lanserade Saminvest en satsning på matchning med kapital när erfarna affärsänglar gör följdinvesteringar i inkubatorbolag. För dessa investeringsinitiativ avsätter Saminvest upp till 150 miljoner kronor, vilket ska matchas av minst lika mycket privat kapital.

Demonstrationsanläggningsfond

I propositionen om den nya strukturen för statligt riskkapital (prop. 2015/16:110) förordades även att det nationella utvecklingsbolaget skulle ta initiativ till att etablera en demonstrationsanläggningsfond för att parera det marknadsmisslyckande som det sannolikt finns risk för när det gäller vissa typer av investeringar i produktionsanläggningar när ny teknologi eller nya processer ska gå från att producera i liten skala till att producera i kommersiell skala. Målgruppen för denna insats föreslogs bli främst mindre företag som är verksamma inom material-, energi- och miljöteknik. Av ägarbrevet för Saminvest framgår även att bolaget ska analysera förutsättningar för en demonstrationsanläggningsfond. I september 2017 tecknade Saminvest AB ett ramavtal med forskningsinstitutet Rise som genom rådgivning inom test- och demonstrationsfrågor ska säkerställa tillgången till relevant kompetens inom test och demonstration för Saminvest, i samband med investeringar i bolag med särskilda behov av att bygga upp s.k. test- och demonstrationsanläggningar.

Garantisystem

Av propositionen om den nya strukturen för statligt riskkapital (prop. 2015/16:110) framgår vidare att det i första hand ska vara den privata marknaden som tillgodoser företagets behov av externt kapital. Enligt regeringen finns det dock tecken på att utlåning och villkor stramats åt och att bankernas riskbenägenhet minskat. Svårigheter att få bankfinansiering riskerar att drabba små och medelstora företag generellt men i synnerhet företag med små säkerhetstillgångar, exempelvis företag i områden eller regioner där fastighetspriserna är för låga för att fastigheter ska kunna användas som tillräcklig säkerhet.

Regeringen konstaterade därtill i propositionen att Almi och Norrlandsfonden fyller en marknadskompletterande roll genom att bidra till att förstärka utbudet av lån till små och medelstora företag. För att ytterligare förstärka tillgången på marknadskompletterande lån till företag i alla delar av landet, inte minst utanför storstadsregionerna, framhöll regeringen att Almi bör ges i uppdrag att säkerställa att lämpliga finansiella instrument erbjuds på ett sådant sätt att bedömda brister i marknaden kan kompletteras ytterligare, även när det gäller mindre lånebelopp och utanför större tillväxtregioner. Almi bör mot bakgrund av detta bedöma behovet av eventuella nya insatser, t.ex. ett garantiinstrument eller lämpliga låneprodukter, i nära samverkan med banker.

I ägaransvningen för Almi från 2018 står att syftet med bolagets verksamhet bl.a. är att stärka det svenska näringslivets utveckling och verka för en hållbar tillväxt samt medverka till att utveckla och finansiera små och medelstora företag. Bolaget ska för detta ändamål erbjuda tjänster inom rådgivning och finansiering i huvudsak riktat till företagare och företag med lönsamhets- och tillväxtpotential. Finansieringstjänsterna ska innefatta både lån och ägar kapital. Vidare framgår det att verksamheten ska utgöra ett komplement till den privata marknaden och vara tillgänglig i hela landet men att utbudet kan variera beroende på regionala förutsättningar. Verksamheten ska bidra till att

utveckla och kommersialisera kunskapsintensiva affärsidéer. Särskilt fokus ska riktas mot företagare och företag i tidiga skeden och mot kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Bolaget ska bedriva låneverksamheten långsiktigt så att kapitalet bevaras nominellt intakt.

Riskkapitalfonder

Förutom statligt riskkapital genom Saminvests verksamhet, tillhandahålls riskkapital genom tre fondsatsningar: Almi Invest, Almi Invest Green Tech och Swedish Venture Initiative.

Almi Invest riktar sig till tillväxtbolag i tidiga skeden med skalbara affärsidéer och möjlighet till långsiktig värdetillväxt. Almi Invest har en nationell täckning med en fondstruktur som innefattar åtta regionala riskkapitalbolag¹. Fonden finansieras av Almi Företagspartner AB, Europeiska regionala utvecklingsfonden samt de åtta regionerna.

Almi Invest Green Tech är en riskkapitalfond som riktar sig mot innovativa små och medelstora företag vars produkter och tjänster bidrar till reduktion av klimatgaser. Huvudsyftet med fonden är att överbrygga det marknadsgap som finns mellan efterfrågan och tillgång på riskkapitalinvesteringar bland små och medelstora företag inom energi- och miljösektorn som en följd av bl.a. svårbedömda risker och långa kommersialiseringsprocesser. Fonden finansieras av Almi Företagspartner, Almi Invest, Energimyndigheten och Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Swedish Venture Initiative har ett fond-i-fond-upplägg som finansierar venture capital-fonder med fokus på investeringar i tillväxtföretag i tidiga faser. Syftet med satsningen är att öka antalet nya fondteam på marknaden och tillgängliggöra marknadskompletterande riskkapital för företag som på grund av exempelvis oprövade affärsmodeller har svårt att få tillgång till extern ägarfinansiering. Tillväxtverket har gett Europeiska investeringsfonden (EIF) i uppdrag att genomföra och förvalta fonden. EIF utser privata fondförvaltare som kompletterar fonden med privat finansiering och som i sin tur investerar i tillväxtföretag. Hittills har fondteamen Spintop Ventures, Luminar Ventures och Moor valts ut för finansiering från Swedish Venture Initiative. Fonden finansieras av Tillväxtverket, Europeiska regionala utvecklingsfonden samt Europeiska investeringsbanken. Fonden kompletteras därutöver med privat finansiering och finansiering från EIF.

Gräsrotsfinansiering

Finansinspektionen lämnade rapporten Gräsrotsfinansiering i Sverige – en kartläggning (dnr 15-17414) till regeringen i december 2015 med anledning av det uppdrag myndigheten fick i juli 2015 (Fi2015/3817). Två slutsatser som Finansinspektionen drog i rapporten var att det finns ett behov av fördjupad analys och att det behöver klargöras vilka befintliga regler som kan omfatta

¹ Stockholm, Västsverige, Småland och öarna, Sydsverige, Östra Mellansverige, Norra Mellansverige, Mellersta Norrland och Övre Norrland.

olika former av gräsrotsfinansiering, s.k. crowdfunding. En särskild utredare fick därefter, i juli 2016, i uppdrag (dir. 2016:70) att bl.a. kartlägga marknaden för plattformar för gräsrotsfinansiering, analysera om det behövs en ny näringsrättslig lagreglering eller om befintlig lagstiftning behöver justeras, se över behovet av sanktioner och i förekommande fall utarbeta nödvändiga lagförslag. Uppdraget redovisades slutligen i mars 2018. I betänkandet Gräsrotsfinansiering (SOU 2018:20) föreslås det bl.a. att bestämmelser om gräsrotsfinansiering införs i en ny lag som benämns lagen om viss verksamhet med förmedling av finansiering. Betänkandet remitterades därefter till ett stort antal remissinstanser med svarsfrist satt till den 17 augusti 2018. Betänkandet och remissvaren bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Sakpolitisk överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet som närmare beskrivits ovan anges att de partier som slutit överenskommelsen är överens om att beskattningen av personaloptioner ska reformeras genom att bl.a. storleken och personkretsen utvidgas så att svenska regler är konkurrenskraftiga i ett internationellt perspektiv (punkt 16).

Utskottets ställningstagande

För ett företagsklimat som stöder innovation och hållbar tillväxt i hela landet är det nödvändigt med en väl fungerande kapitalförsörjning. Utskottet anser att även om marknaden i hög grad kan tillgodose företagets finansiella behov finns det marknadsmisslyckanden och finansieringsgap där det är viktigt att staten kompletterar marknaden. Utskottet anförde under förra valperioden att det finns behov av att tydliggöra och förenkla systemet för statlig företagsfinansiering, minska långsiktiga inlåsnings i avgränsade investeringsmandat och göra kapitalet mer verksamt gentemot de marknadskompletterande behov som finns, särskilt i tidiga utvecklingskedan. Utskottet framhöll då även att det är viktigt att statens insatser bidrar till att möta de marknadskompletterande behov som finns bland företag i hela Sverige. För att möta dessa behov antog riksdagen våren 2016 förslaget i regeringens proposition om att bilda ett nationellt utvecklingsbolag (prop. 2015/16:110, bet. 2015/16:NU23). Med anledning av riksdagens beslut bildades Saminvest AB som startade sin verksamhet i januari 2017.

I ett antal motioner förordas olika insatser för att främja kapitalförsörjningen i Sverige. Motionerna rör bl.a. åtgärder när det gäller inriktningen för statligt riskkapital, det statliga riskkapitalets geografiska spridning, olika förslag om strukturen för statligt riskkapital, inrättande av olika typer av riskkapitalfonder för olika sektorer, expansionslån, riskkapitalets samverkan på lokal nivå genom kreditgarantiföreningar, stimulerande av det privata riskkapitalet att komma in i investeringskedjan i ett tidigare skede samt gräsrotsfinansiering

som ett komplement till bankfinansiering. Med anledning av dessa motioner vill utskottet anföra följande. Som framgår av det föregående har ett utvecklingsbolag, Saminvest AB, inrättats för att bedriva finansieringsverksamhet med inriktning mot innovativa företag med hög tillväxtpotential genom marknadskompletterande indirekta investeringar. Utskottet noterar att bolaget under 2017 och 2018 började göra indirekta investeringar i företag genom att investera i privat förvaltade fonder som är inriktade på investeringar i företag i utvecklingsfaser.

Den nya strukturen för det statliga riskkapitalet syftar till att gagna finansieringsmöjligheterna brett och inom områden där det i dag saknas riskvilligt kapital. Utskottet vill här åter upprepa det som utskottet i tidigare sammanhang sagt om att vad som är marknadskompletterande behov och viktiga investeringsområden förändras med tiden. Det är därför enligt utskottets mening viktigt att det nationella utvecklingsbolaget kan agera flexibelt för att på bästa sätt fylla behoven i hela landet. Inom ramen för Saminvests verksamhet kommer olika faser och branscher att täckas beroende på de behov och förutsättningar som finns.

Utskottet vill även framhålla att Saminvest genom indirekta investeringar kan stärka kapitalet i fonder för såddfinansiering, s.k. såddfonder eller mikro-fonder. Saminvest kan finansiera fonder av lokal karaktär och sammanslutningar av affärsänglar, såsom tillväxtkassor eller andra mindre investmentbolag, och det finns här även möjlighet att inkludera aktörer som arbetar med ett brett spektrum av företag, t.ex. inom den ideella sektorn och socialt företagande. Utskottet vill även påminna om att Saminvest har tagit initiativ till att etablera en demonstrationsanläggningsfond inom bolagets verksamhetsområde för att stärka marknaden för vissa typer av investeringar i produktionsanläggningar när ny teknologi eller nya processer ska gå från att producera i liten skala till att producera i kommersiell skala.

Utskottet konstaterar vidare att Almi Företagspartner AB spelar en marknadskompletterande roll genom att bidra till att förstärka utbudet av lån till små och medelstora företag via Almi Invest som genom en fondstruktur som innefattar åtta regionala riskkapitalbolag täcker in hela landet. De låneprodukter som Almi tillhandahåller fyller i många avseenden samma funktion som en bankgaranti genom att lånen kompletterar ett banklån till den del som saknar säkerhet. Därtill vill utskottet påminna om den gröna fonden Almi Invest Green Tech som är en riskkapitalfond som riktar sig mot innovativa små och medelstora företag vars produkter och tjänster bidrar till reducering av klimatgaser samt Swedish Venture Initiative som har ett fond-i-fond-upplägg med inriktning på investeringar i tillväxtföretag i tidiga faser.

Utskottet vill utöver detta åter framhålla att det avsatts medel för riskkapitalinsatser från Europeiska regionala utvecklingsfonden under programperioden 2014–2020, vilket innebär en förstärkning av riskkapitalutbudet, inte minst i norra Sverige.

Utskottet noterar dessutom att det i betänkandet om gräsrotsfinansiering (SOU 2018:20) bl.a. föreslås att bestämmelser om gräsrotsfinansiering införs

i en ny näringsrättslig lag. Utskottet konstaterar att frågan är under beredning inom Regeringskansliet. Utskottet noterar slutligen även att det i den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet föreslås att systemet med personaloptioner ska reformeras.

Sammanfattningsvis kan utskottet konstatera att det pågår ett aktivt arbete för att stärka de statliga finansieringsinsatserna och för att stimulera det privata riskkapitalet. Enligt utskottets bedömning skulle olika tillkännagivanden till regeringen om ytterligare insatser inte effektivisera eller påskynda detta arbete. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet därmed samtliga motioner i berörda delar.

Regelförenkling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager för regeringen att den bör verka för att EU-direktiv genomförs i nationell rätt på ett sätt som inte missgynnar företagens konkurrenskraft. Utgångspunkten bör vara att EU-direktiv ska införas på miniminivå i nationell lagstiftning, och när det finns skäl att överskrida denna miniminivå ska effekterna för företag tydligt redovisas. Riksdagen avslår övriga motionsyrkanden om olika insatser för regelförenkling för företag.

Jämför reservation 18 (S, V, MP), 19 (M, C, KD, L), 20 (M), 21 (M), 22 (SD), 23 (C), 24 (KD) och 25 (L) samt det särskilda yttrandet (C).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) framhåller motionärerna att det generella regelförenklaringsarbetet bör stärkas. Motionärerna menar att regeringen bör verka för att EU-lagstiftning som grundregel enbart bör införas på miniminivå (yrkande 15) och att lagstiftningsarbetet bör bedrivas efter principen ”en regel in, en regel ut” när det gäller lagstiftning som påverkar företagande (yrkande 16).

I motion 2018/19:679 av Ingemar Nilsson och Jasenko Omanovic (båda S) anförs att Sverige sedan lång tid tillbaka är framgångsrikt när det gäller förmågan att kombinera höga krav på bl.a. miljö- och klimatområdet, arbetsmiljö, äganderätt och rättssäkerhet. Detta gäller alltifrån industri- och infrastrukturinvesteringar, stadsbebyggelse och gruv- och mineralutvinning till vattenverksamhet samt vindkraftsutbyggnad. Motionärerna anger att en lång rad myndigheter ofta är involverade och att processerna tenderar att bli långdragna. Dagens regelverk och lagstiftning behöver därför enligt motionärerna ses över för att tillståndsprocessen ska bli mer tydlig för alla intressenter, utan att för den skull minska på medborgarnas demokratiska möjligheter.

I motion 2018/19:1170 av Teresa Carvalho (S) anförs att det är nödvändigt att Sverige följer med i utvecklingen vad gäller digitalisering för att behålla sin position som innovationsland och stärka sin konkurrenskraft. Motionären menar att en viktig del som politiken kan bidra med är att underlätta medborgares och företags kontakt med offentlig sektor. Regeringen bör därför se över möjligheterna att förbättra tillgången till digital offentlig service.

I motion 2018/19:1783 av Markus Selin m.fl. (S) lyfter motionärerna fram att Sverige vid genomförande av EU-direktiv inför hårdare regler än vad

direktivets miniminivå kräver, ska detta tydligt beskrivas och även effekterna redovisas. Det är också viktigt att myndigheter försäkras om att när EU-direktiv genomförs på ett sådant sätt att svenska företag får likvärdiga möjligheter att konkurrera på en europeisk marknad (yrkande 1). Motionärerna framför vidare vikten av att minska företagets regelbörda genom att beakta behovet av konsekvensutredningar för att granska nya förslags effekter för företagen (yrkande 2). För att minska regelbördan för företag när det gäller att lämna uppgifter till olika myndigheter föreslår motionärerna att ett gemensamt register för företagsdata inrättas så att företagen endast behöver rapportera in uppgifterna en gång (yrkande 3).

I kommittémotion 2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) anförs motionärerna att ett stort hinder, särskilt för småföretag, är regelkrångel och byråkrati. Motionärerna föreslår därför att regeringen ska prioritera arbetet med regelförenklingar för företag, bl.a. genom tydliga skrivningar i myndigheternas regleringsbrev och uppdrag. Vidare framför motionärerna att Sverige behöver en sammanhållen handlingsplan med tydliga mål för regelförenklingens arbetet och att arbetet regelbundet bör redovisas till riksdagen (yrkande 1). Vidare anser motionärerna att Regelrådets organisatoriska placering vid Tillväxtverket bör utvärderas för att se hur Regelrådets arbete kan stärkas (yrkande 2). Motionärerna anser även att företagets kontakt med myndigheter bör underlättas. Motionärerna förespråkar därför ”en dörr in”, en plattform där företagare bara lämnar in uppgifter en gång på en plats och dessa uppgifter därefter slussas till aktuell myndighet. Därtill anser motionärerna att det behövs krav på att myndigheter och kommuner sätter en tydlig gräns för handläggningstider av olika ärenden (yrkande 3). Motionärerna framhåller därtill att s.k. mikroaktiebolag bör undantas från en del administration och att det behöver utredas hur dessa företag kan undantas från administration för att på så sätt kunna fokusera mer på att driva och utveckla sina verksamheter (yrkande 9).

I kommittémotion 2018/19:2829 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 2 anförs att hur EU-regler genomförs i Sverige får direkta konsekvenser för svenska företags konkurrenskraft. Motionärerna föreslår därför bl.a. att det anges miniminivåer inför genomförande av EU-direktiv. Vidare föreslår motionärerna att det införs krav på tydligare redovisning i konsekvensutredningar i samband med genomförande av EU-lagstiftning.

I kommittémotion 2018/19:2875 av Cecilia Widegren m.fl. (M) framhålls att det i Regelrådets senaste rapport över granskade konsekvensutredningar framkommer att en majoritet av konsekvensutredningarna inte håller måttet. Motionärerna föreslår därför att Regelrådets organisatoriska placering ska utredas, och en sådan utredning bör samtidigt se över hur Regelrådets roll kan stärkas (yrkande 1). Vidare föreslår motionärerna att Regelrådet ges i uppgift att granska och ge råd om genomförandet av europeisk lag i Sverige samt att Tillväxtverket får i uppdrag att intensifiera utbildningar för regelgivare i syfte att förbättra de kunskapsmässiga förutsättningarna att upprätta konsekvensutredningar som håller god kvalitet (yrkande 2).

I motion 2018/19:848 av Betty Malmberg (M) konstateras att det av utskottets betänkanden (bet. 2015/16:NU15 och bet. 2016/17:NU12) framgår att nationell överreglering, s.k. gold-plating, är ett stående inslag i de utbildningar som Tillväxtverket håller för regelgivare. Motionären anser att det bör följas upp om utbildningen gör någon reell skillnad i de beslut som fattas. Regeringen bör därför ge berörda myndigheter i uppdrag att utvärdera om Tillväxtverkets utbildning om gold-plating har haft effekt på verksamheten (yrkande 1). Motionären anser vidare att det är märkligt att olika länders myndigheter kan tolka och genomföra EU:s direktiv på så olika sätt. Motionären menar därför att Sverige bör verka för att EU gör en jämförande granskning av genomförandet och efterlevnaden av EU-direktiv som rör näringsverksamhet i allmänhet (yrkande 3). Motionären anser även att regeringen bör ge i uppdrag åt svenska myndigheter att inom sina respektive ansvarsområden sammanställa förteckningar över de svenska lagkrav som går utöver EU:s minimiregler (yrkande 5).

I motion 2018/19:852 av Betty Malmberg (M) anförs att regelförenklingsarbetet inte går åt rätt håll och att politiken måste ta ett nytt avstamp för att minska regelkrånglet. Motionären föreslår därför att riksdagen tillkännager för regeringen att företagets regelkrångel måste minska (yrkande 1). Vidare anser motionären att regelförenklingsarbetet måste bli mer systematiskt (yrkande 2) och att riksdagen årligen bör få en rapport om hur arbetet med regelförenklingsarbetet fortskrider (yrkande 3).

I motion 2018/19:899 av Sten Bergheden (M) anförs att möjligheten till dispenser från exempelvis avgifter och tillstånd bör ses över för att göra det enklare och mindre byråkratiskt att starta eget företag. Dispenserna bör gälla de två till tre första åren.

I motion 2018/19:926 av Edward Riedl (M) anförs att det är viktigt att skapa fler möjligheter för företag att starta och växa genom att se över möjligheterna att förbättra regelverken för småföretag (yrkande 1).

I motion 2018/19:927 av Sten Bergheden (M) anförs att skötsamma företagare som följer svenska lagar och regler bör premieras genom färre kontroller och onödiga tillstånd samt lägre avgifter. Regeringen bör därför göra en översyn av möjligheten att premiera skötsamma företagare genom färre kontroller och lägre avgifter.

I motion 2018/19:973 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M) framförs att företagare inte ska belastas med onödig byråkrati, krångliga regler och långa handläggningstider för nödvändiga tillstånd. Motionärerna anser att en förenkling som skulle innebära mycket för landets småföretagare är införandet av ett gemensamt register för företagsdata så att samma uppgifter inte behöver lämnas in flera gånger till olika myndigheter. Därför föreslår motionärerna att regeringen ska överväga att se över hur man kan förbättra villkoren för landets småföretagare och möjligheten att införa ett gemensamt register för företagsdata.

I motion 2018/19:1019 av Johan Hultberg (M) anförs att det är centralt att göra det enklare och billigare att starta och driva företag för att skapa

förutsättningar för fler jobb. En viktig del i detta är att förenkla och minska företagens uppgiftslämnande. Motionären anger att Uppgiftslämnarservice är en funktion på webbplatsen verksamt.se som ska fungera som mottagningspunkt för företagens uppgiftslämnande. Motionären framhåller dock att för att den potentiella nyttan med Uppgiftslämnarservice ska uppnås krävs att myndigheterna ansluter sig till systemet. Regeringen bör därför säkerställa att de statliga myndigheterna ansluter sig till uppgiftslämnarservice (yrkande 1). Vidare föreslår motionären att Uppgiftslämnarservice och verksamt.se vidareutvecklas (yrkande 2).

I motion 2018/19:1106 av Erik Bengtzboe (M) anförs att de regler och lagar som tynger svenska företag har uppkommit av goda skäl men kanske inte längre är ändamålsenliga. Regeringen bör därför se över hur Regelrådets arbete kan effektiviseras med målet att ytterligare underlätta för svenska företag att växa och anställa och exportera varor och tjänster.

I motion 2018/19:1525 av Lars Hjalmered (M) framförs att för företag är långa handläggningstider och osäkra processer negativt när det gäller möjligheter till viktiga investeringar. Motionären föreslår därför att regeringen överväger initiativ för att generellt förkorta handläggningstider, bl.a. vad gäller ansökningsprocesser.

I motion 2018/19:1657 av Marta Obminska (M) framhålls att politiken måste underlätta för företagande och att regelförenklingsarbetet är centralt i arbetet för fler jobb i fler och växande företag. Motionären föreslår därför att arbetet med regelförenklning ska fortsätta och att bl.a. Regelrådets nuvarande organisatoriska placering under Tillväxtverket ska utvärderas samt att rådets mandat ska breddas till att beakta samtliga konsekvenser av regelgivning för företag, inte enbart företagens administrativa kostnader.

I motion 2018/19:1744 av Anders Hansson (M) anför motionären att i och med att Bolagsverket inte kontrollerar de uppgifter som företag lämnar in till verket kan företag med ont uppsåt utnyttja denna brist till bedrägerier. Motionären föreslår därför att regeringen ska överväga huruvida Bolagsverket bör ha en mer kontrollerande funktion i syfte att komma åt misstänkta bedrägerier.

I motion 2018/19:2076 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) anförs att Regelrådets årliga granskning 2017 visar att endast 31 procent av Regeringskansliets konsekvensutredningar blev godkända. Motionären föreslår därför en översyn av konsekvensutredningarna för att se till att de håller hög kvalitet.

I motion 2018/19:2224 av Jörgen Warborn (M) anför motionären att regelkrångel är en reell tillväxthämmande faktor för företag i Sverige. Motionären föreslår därför att regeringen ska överväga att införa solnedgångsparagrafer vid nya regleringar.

I motion 2018/19:2583 av Ida Drougge (M) anförs att regelbördan för företagare bör minskas genom införandet av en regleringsgiljotinsprocess vilken innebär att regler som påverkar företag ska granskas utifrån om de är nödvändiga, lagliga och företagsvänliga. De regler som uppfyller alla kriterier

behålls, medan de regler som inte är nödvändiga eller lagliga avskaffas. De regler som är nödvändiga och lagliga men inte företagsvänliga revideras.

I kommittémotion 2018/19:149 av Tobias Andersson m.fl. (SD) framhålls att företag inom livsvetenskap generellt lätt kan röra sig över landsgränser och verkar på en hårt konkurrensutsatt marknad. Motionärerna föreslår därför bl.a. att regler som rör företag inom livsvetenskap ska förenklas, att onödiga regleringar ska tas bort samt att nya och förändrade regler ska vara kostnads-effektiva för att dessa företag ska få konkurrenskraftiga villkor gentemot omvärlden (yrkande 5).

I kommittémotion 2018/19:158 av Tobias Andersson m.fl. (SD) framhålls att en övervägande majoritet av Sveriges företagare anser att regelbördan över tid kvarstått på samma nivå eller ökat, trots uttalade mål från politiska företrädare om minskad regelbörda. Motionärerna poängterar värdet av att stärka Regelrådets kompetens och mandat, och föreslår därför att Regelrådet ska vara ett oberoende organ med placering under Statsrådsberedningen (yrkande 1). Regeringen och svenska förvaltningsmyndigheter behöver prioritera och systematisera arbetet med förenkling, enligt motionärerna, som därför föreslår att en arbetsordning införs enligt följande: Svenska näringslivs-organisationer får först möjlighet att lämna förslag på vilka regler som ska förändras eller tas bort. Regeringen hänvisar sedan förslagen till rätt departement och myndighet samtidigt som respektive myndighet får i uppdrag att redogöra för hur myndigheten arbetar med frågan. I en årlig skrivelse till riksdagen redovisar regeringen sitt ställningstagande till myndigheters förslag (yrkande 2). Motionärerna föreslår vidare att Regelrådet ska få en s.k. stoppfunktion, vilken innebär att en regel inte får införas förrän konsekvenserna av regelförslaget har utretts. Motionärerna menar vidare att det bör övervägas om stoppfunktionen endast ska gälla en viss begränsad tid för att sätta press på att bättre konsekvensanalyser tas fram (yrkande 3). Förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning bör enligt motionärerna stärkas. Regeringen föreslås reformera förordningen med skärpta krav på att regelgivaren ska beskriva effekterna av när svenska regler föreslås gå utöver vad som krävs av EU:s lagstiftning (yrkande 4). Motionärerna föreslår avslutningsvis att myndigheter ska ges i uppdrag att identifiera samt upprätta mål och strategier för de mest kostsamma handläggningstiderna för företag (yrkande 5).

I kommittémotion 2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) framhåller motionärerna att entreprenörer som söker olika tillstånd för att expandera eller öppna ny verksamhet ibland kan råka ut för att ärendet bollas mellan olika kommunala aktörer och myndigheter utan en tydlig bortre tidsgräns. Motionärerna föreslår därför att en bortre tidsgräns för tillstånds-ansökningar införs samt förenklad hantering vid överklaganden (yrkande 14). Vidare föreslår motionärerna att en servicepott för att bekosta fler handläggare införs så att olika myndigheters handläggning av tillståndsärenden kan förenklas (yrkande 16).

I motion 2018/19:432 av Markus Wiechel (SD) anförs att Regelrådets mandat bör breddas, bl.a. genom att samtliga konsekvenser av regelgivning för företag beaktas i Regelrådets yttranden och inte endast företagens administrativa kostnader (yrkande 2). Motionären anser även att processen i samband med att nya regler som påverkar småföretagare bör förändras. För att säkerställa att kommande regler inte skadar mer än vad de gör nytta föreslår motionären bl.a. att beräkningar av företagens totala regelkostnader (finansiella, materiella och administrativa kostnader) ska göras i samband med att nya regler tillkommer. Vidare föreslår motionären att ett enhetligt regelverk för konsekvensanalyser ska införas och en uppföljning ska ske ett par år efter att en ny reglering införts (yrkande 3).

I motion 2018/19:635 av Dennis Dioukarev (SD) anför motionären att kostnaden för eget utträde ur en aktieföretagsstyrelse eller för att avgå som företrädare för ett handels- eller kommanditbolag bör tas bort eftersom detta slår hårt mot entreprenörer i mindre företag som redan är ekonomiskt hårt pressade.

I motion 2018/19:636 av Dennis Dioukarev (SD) framhålls att flera företag upplever att de administrativa kostnaderna hos myndigheter som Bolagsverket är höga i uppstartsfasen. Motionären föreslår därför att nystartade företag ska få skjuta upp samtliga registrerings- och ändringsavgifter till Bolagsverket under de första två verksamhetsåren.

I kommittémotion 2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) anförs att småföretag och mikroföretag runt om i landet får lägga mycket arbete på administrativa uppgifter som är kopplade till krångliga byråkratiska regler. Motionärerna föreslår därför att regelbördan för småföretag och mikroföretag ska minska kraftigt (yrkande 15). Vidare framhålls att ett steg i att förenkla företagandet inom livsmedelsbranschen är att se över reglerna för små och nystartade företag. Motionärerna framhåller att byråkrati och långa handläggningstider hämmar utvecklingskraften inom livsmedelskedjan, och många företagare upplever att det är krångligt att expandera sin verksamhet, vilket enligt motionärerna bl.a. beror på att det tar över sex månader att få ett ärende prövat. Motionärerna anser därför att handläggningen bör effektiviseras så att handläggningstiden understiger sex månader och föreslår att regeringen ska förenkla reglerna för små eller nystartade livsmedelsföretag (yrkande 31).

I kommittémotion 2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) framhålls vikten av att förbättra och förenkla för företagande i hela landet genom att regelbördan för småföretag och mikroföretag minskas kraftigt, bl.a. genom att mikroföretag inledningsvis bör kunna drivas med ett minimum av regler (yrkande 9).

I motion 2018/19:2412 anför Mikael Larsson (C) att småföretagen är motorn i många delar av landet och bidrar starkt till landets utveckling. Motionären föreslår att regeringen snarast ska utreda de hinder som entreprenörer och innovatörer som vill starta företag i hela landet möter och se över hur man kan göra det enklare att starta eget företag på landsbygden.

I kommittémotion 2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) anförs att det samlade utfallet av Regelrådets granskning av konsekvensutredningar under 2015 visade särskilt stora brister i analysen av påverkan på företagens kostnader och konkurrensförhållanden. Motionärerna föreslår därför att Regelrådets uppgift och ställning ska stärkas genom att det blir ett obligatoriskt remissorgan för Regeringskansliets förslag, så att nya lagar och regler såväl som ändringar i befintliga lagar och regler blir så ändamålsenliga som möjligt (yrkande 15).

I motion 2018/19:232 konstaterar Larry Söder (KD) att svenska företag varje år får nya lagar och regler att förhålla sig till, och att onödig byråkrati ökar de administrativa kostnaderna för företagen och tar fokus från deras kärnverksamhet. Motionären föreslår därför att regeringen ska ha som mål att minska den administrativa kostnad som är hänförlig till regelefterlevnad för småföretagen med 10 procent (yrkande 1). Därtill föreslår motionären att regeringen ger Regelrådet i uppdrag att redovisa för riksdagen hur regelbördan för småföretagen har förändrats årligen (yrkande 2).

I partimotion 2018/19:2036 av Jan Björklund m.fl. (L) anförs att många myndigheter kräver inrapportering av samma uppgifter, vilket skapar ökad administration särskilt för företag. Motionärerna ser att ökade möjligheter till samordnad informationsinhämtning mellan myndigheter skulle minska den administrativa kostnaden för företagen. Motionärerna föreslår därför att företag endast ska återrapporera till en och samma myndighet (yrkande 2). Vidare konstateras i motionen att flera länder infört en s.k. princip om en regel in, en regel ut för ny betungande lagstiftning som riktas mot företagen, vilket motionärerna föreslår även ska införas i Sverige (yrkande 3). Vidare anför motionärerna att det behövs en vägledande princip för att komma till rätta med onödigt övergenomförande av EU-direktiv. Motionärerna anser att utgångspunkten bör vara miniminivån, dvs. att Sverige uppfyller grundkraven enligt direktivet, och om det finns skäl att överskrida denna nivå ska dessa tydligt redovisas och effekterna för företag och allmänhet bedömas (yrkande 7).

I motion 2018/19:662 av Lorentz Tovatt (MP) föreslås att regeringen ska utveckla ett system för enklare myndighetskontakter för företag. Motionären anger att regelkrångel orsakar extra arbete för företagare och hindrar deras ekonomiska utveckling. Motionären anser att ett steg bör vara att införa en portal där företagarna enbart lämnar in uppgifter en gång och att uppgifter därefter slussas till aktuell myndighet.

I motion 2018/19:1398 av Maria Ferm m.fl. (MP) anges att för den som vill starta eget är det många kontakter som behöver tas, vilket blir särskilt tidskrävande om man inte kan språket eller har vana av myndighetskontakter. Motionärerna föreslår därför att det inrättas s.k. one-stop shops där den som vill starta företag kan få hjälp med flera ärenden på samma plats (yrkande 4).

Vissa kompletterande uppgifter

Bakgrund

Riksdagen begärde i ett tillkännagivande 1999 att regeringen skulle lämna en årlig redogörelse till riksdagen om förenklingsarbetet (bet. 1998/99:NU6). Regeringen lämnade senast i budgetpropositionen för 2019 (prop. 2018/19:1 utg.omr. 24) en redogörelse för sitt regelförenklingsarbete med hänvisning till riksdagens tillkännagivande. Senast regeringen lämnade en separat skrivelse till riksdagen med anledning av regelförenklingsarbetet var 2010 (skr. 2009/10:226). Med anledning av Riksrevisionens granskning av regeringens regelförenklingsarbete för företag lämnade regeringen 2012 en redogörelse för det fortsatta regelförenklingsarbetet (skr. 2012/13:5).

Våren 2011 uppmanade riksdagen på förslag av utskottet regeringen att inrätta en myndighetsgemensam portal för rådgivning samt registrerings- och tillståndsärenden för personer som vill starta företag (skr. 2009/10:226, bet. 2010/11:NU8). Utskottets förslag avvisades i en reservation (M, FP, C, KD) med hänvisning till att regeringen redan bedrev det arbete som utskottet efterfrågade.

Med anledning av Riksrevisionens granskning av hanteringen av ett komplicerat skattesystem och arbetet med att förenkla för företagen (RiR 2016:20) lämnade regeringen en skrivelse (skr. 2016/17:81) till riksdagen i januari 2017. I samband med behandlingen av nyss nämnda skrivelse riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att denna bör vidta ytterligare åtgärder för att öka takten i regelförenklingsarbetet för företagen i enlighet med Riksrevisionens slutsatser och återkomma till riksdagen med en utförlig redogörelse för dessa (bet. 2016/17:SkU27). Företrädare för Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet i skatteutskottet reserverade sig mot beslutet om ett tillkännagivande. I budgetpropositionen för 2018 lämnade regeringen en redogörelse för sitt förenklingsarbete med anledning av tillkännagivandet från riksdagen. Det fanns inga invändningar mot att tillkännagivandet redovisades som slutbehandlat (bet. 2017/18:FiU1).

Riksdagen riktade också ett tillkännagivande till regeringen under våren 2017 om att alla myndigheter som företag kommer i kontakt med ska sätta tydliga tidsgränser för sina handläggningstider (bet. 2016/17:NU12). Utskottet ansåg att regeringens insatser på området var lovvärda men otillräckliga. Utskottet ansåg därför att regeringen borde vidta lämpliga åtgärder för att alla myndigheter som företag kommer i kontakt med ska sätta tydliga tidsgränser för sina handläggningstider. Företrädare för Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet i utskottet reserverade sig mot beslutet om ett tillkännagivande. Regeringen angav i skrivelsen Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2017 (skr. 2017/18:75) att regeringen i juli 2017 hade gett Tillväxtverket i uppdrag att ta fram ett kunskapsunderlag som visar hur myndigheternas handläggningsprocesser påverkar företagens konkurrenskraft och utveckling samt ge förslag på vilka åtgärder och metoder som är effektiva och ändamålsenliga för att förkorta handläggningstiderna (N2017/04845/FF).

Därtill riktade riksdagen ytterligare ett tillkännagivande till regeringen under våren 2018 om att regeringen bör bedriva ett fortsatt arbete för att förkorta handläggningstider på myndigheter där korta handläggningstider utgör en central del samt vidta ytterligare åtgärder för att öka takten i arbetet (bet. 2017/18:NU12). Utskottet anförde att många företag upplever att regelverk är krångliga och att mycket tid går åt till administration, och handläggningstiderna har inte förändrats. Utskottets uppfattning var att detta kan vara såväl ett konkurrenskraftsproblem som en tröskel för företag att starta eller växa. Utskottet framhöll vidare att det såg positivt på att regeringen inte bara ser över möjligheten att minska handläggningstider genom tydliga tidsgränser utan även ser över andra alternativ. Utskottet såg också positivt på att Tillväxtverket utgår från företagets perspektiv i sin rapport. För företagen är det inte enbart viktigt att myndigheterna har en effektiv handläggning av sina respektive ärenden, utan också att företagets hela process är enkel och snabb för att handläggningstiderna ska minska. Utskottet ansåg sammanfattningsvis att regeringens åtgärder är lovvärda men att arbetet inte bedrivs i tillräckligt snabb takt. Enligt utskottets uppfattning är tid en central parameter ur ett företagsperspektiv och därmed också centralt när det kommer till hur utfästelser till företag utformas. I arbetet med att förenkla för företag och minska myndigheters handläggningstider är det därför viktigt att företagare får information om hur lång handläggningstiden är på myndigheter. Företrädare för Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet i utskottet reserverade sig mot beslutet om ett tillkännagivande.

Sakpolitisk överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet som beskrivits närmare ovan anges att det ska genomföras en kraftig förenkling av beskattning och regelverk för mikroföretagande samt att kravet på aktiekapital i nystartade aktiebolag ska sänkas från 50 000 till 25 000 kronor (punkt 15).

Insatser för att förenkla för företagen genom digitalisering

I juni 2018 beslutade regeringen om förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag. Förordningen trädde i kraft den 1 oktober 2018 och syftar till att förenkla för företag att starta, driva och avveckla sin verksamhet genom att underlätta deras kontakter med och uppgiftslämnande till myndigheter. De 67 myndigheter som omfattas av förordningen ska så långt det är möjligt använda sådana uppgifter om företag som finns tillgängliga inom statsförvaltningen så att företag inte behöver lämna samma uppgifter flera gånger. Vidare ska myndigheterna när det är lämpligt samordna sitt inhämtande av uppgifter från företag med andra myndigheter så att företagets uppgiftslämnande begränsas.

Vidare gav regeringen i juli 2016 Bolagsverket i uppdrag att införa en digital tjänst för ingivning av finansiell information om årsredovisningar (N2016/04957/SUN). Uppdraget slutredovisades i mars 2018, och regeringen uppdrog vid samma tidpunkt åt Bolagsverket att utveckla tjänsten för digital ingivning av årsredovisningar till att omfatta alla företagsformer som enligt gällande lagstiftning ska upprätta en årsredovisning och offentliggöra den genom att skicka den till Bolagsverket. Uppdraget syftar till att minska företagens börda när det gäller att lämna uppgifter och effektivisera myndigheters och näringslivets informationshantering och ska slutredovisas senast den 31 mars 2021. Regeringen anger i skrivelsen Riksrevisionens rapport om avskaffandet av revisionsplikten för små aktiebolag (skr. 2017/18:201) att den nya digitala tjänsten för ingivning av årsredovisningar bedöms förbättra möjligheterna att upptäcka ekonomisk brottslighet och förväntas också kraftigt minska antalet kompletteringsförelägganden.

Bolagsverket fick därutöver i februari 2018 som en del i regeringens arbete mot den organiserade brottsligheten i uppdrag av regeringen att i dialog med Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten utveckla metoder och arbetssätt för ökade kontroller vid registrering av företagsuppgifter (N2018/07675/SUN). I december 2018 överlämnade Bolagsverket en slutrapport med anledning av uppdraget till Regeringskansliet (AD 212/2018). I rapporten konstaterar verket bl.a. att man inom ramen för uppdraget etablerat en ny enhet för att förebygga ekonomisk brottslighet och infört fler kontroller och skärpta handläggningsrutiner, däribland ökad kontroll av pass och andra id-handlingar, utländska adresser samt utbyten av årsredovisningar. I rapporten lämnar Bolagsverket också förslag på åtgärder inom ramen för myndighetens verksamhetsområde för att i ökad utsträckning förebygga ekonomisk brottslighet. Bolagsverkets rapport bereds inom Regeringskansliet.

Den myndighetsgemensamma portalen verksamt.se drivs av Tillväxtverket tillsammans med Bolagsverket och Skatteverket i syfte att göra det enklare att starta och driva företag. Portalen ska möta företagares behov av samlad information och myndighetsservice på webben. Regeringen gav i januari 2018 Bolagsverket och Tillväxtverket i uppdrag att arbeta mer med innovativa arbetssätt, t.ex. i form av innovationstävlingar, och samskapande för att öka utvecklings- och innovationstakten i verksamt.se (N2018/00712/FF). Bolagsverket och Tillväxtverket presenterade i februari 2019 rapporten Uppdrag att öka innovationstakten i utvecklingen av verksamt.se (dnr Ä 2018-258) med anledning av uppdraget. Myndigheterna konstaterar att det behövs en tydlig styrning som koordinerar myndigheternas insatser, en långsiktig finansiering och en teknisk plattform som möjliggör samskapande. Vidare har olika metoder för att öka innovationstakten utforskats inom ramen för uppdraget. Insatserna har varit inriktade på områden där det finns god kunskap om vad som upplevs som krångligt för företag och vad som är viktigt för tillväxt. Det har t.ex. handlat om minskning av handläggningstider, bättre och mer individuellt anpassad guidning för att starta företag samt bättre tillgång till kompetens och finansiering. Bolagsverket och Tillväxtverket föreslår bl.a. att

de ges i uppdrag att påbörja utvecklingen med att testa och demonstrera delar av systemet för enkla och digitala myndighetskontakter, där en lämplig funktion anges vara sammanhållen guidning med ”en uppgift en gång” och sammanhållen återkoppling.

Regeringen undertecknade den 8 februari 2016 en avsiktsförklaring för digital förnyelse av det offentliga Sverige tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Syftet är att samverka för att skapa en offentlig e-förvaltning som möter medborgares, organisationers och företags förväntningar i ett alltmer digitaliserat samhälle. Vidare beslutade regeringen den 11 februari 2016 att underteckna en överenskommelse med SKL för att förenkla företagandet med hjälp av nya gemensamma nationella digitala lösningar. Arbetet fokuseras inledningsvis på restaurangbranschen, eftersom lagar och myndighetsregler ses som ett hinder för företagets utveckling. Regeringens ambition är att initiativet ska medföra att det blir enklare att starta och driva restaurangföretag. Regeringen beslutade i juni 2017 att underteckna en överenskommelse med SKL för perioden 2017–2019 om ett enklare företagande med digital förvaltning där även företag i besöksnäringen inkluderas (N2017/04297/FF). I budgetpropositionen för 2019 anges att ett arbete inletts med att ta fram nationella digitala tjänster för fler tillstånd inom besöksnäringen (prop. 2018/19:1 utg.omr. 24). Vidare har kartläggningar gjorts över tillstånd, uppgiftskrav m.m. för branscherna hotell, logi och evenemang. Ambitionen är att arbetet framöver även ska omfatta ytterligare branscher där tillväxtviljan och sysselsättningspotentialen är stor.

Riksrevisionen har inletts en granskning av digitala processer inom statsförvaltningen. Resultatet av granskningen ska presenteras i en rapport med planerad publicering i maj 2019. Syftet är att undersöka hur effektivt utformat det digitala stödet till personer som vill starta företag är. Fokus i granskningen är processen att starta en restaurang i aktiebolagsform. Granskningen ska bl.a. fokusera på vilka värden digitaliseringsprocessen skapar för företagare och om myndigheterna bedriver en ändamålsenlig samverkan för att främja och förvalta digitalisering.

Myndigheters arbete för att förenkla för företagen

Regeringen gav i juli 2017 Tillväxtverket i uppdrag att ta fram ett kunskapsunderlag som visar hur myndigheternas handläggningsprocesser påverkar företagets konkurrenskraft och utveckling samt att ge förslag på vilka åtgärder och metoder som är effektiva och ändamålsenliga för att förkorta handläggningstiderna (N2017/04845/FF). Uppdraget slutredovisades den 28 februari 2018. Tillväxtverket anförde i rapporten Enklare handläggningsprocesser och kortare handläggningstider för företag (dnr Ä 2017-1197) att digitala lösningar är ett kraftfullt sätt att förenkla handläggningsprocesser och förkorta handläggningstider när regelverken ger de förutsättningarna. Informationsutbyte och återanvändning av data kan få en väsentlig påverkan på arbetet med att effektivisera handläggningsprocesser. Men för att lyckas med att förbättra

handläggningsprocesser genom digitalisering gäller det att först börja med att se över och förbättra processen.

Regeringen gav i juli 2017 Tillväxtverket i uppdrag att även vara utvecklingsmyndighet för arbetet med att skapa enkla, sammanhängande och gemensamma digitala myndighetskontakter för företag. Tillväxtverket ska under 2017–2019 i nära samarbete med berörda statliga och kommunala myndigheter främja digital förnyelse genom att tillgängliggöra information och stötta myndigheter genom att tillämpa principen ”digitalt först” i företagens myndighetskontakter. Uppdraget ska slutredovisas den 28 februari 2020.

Regeringen har vidare gett Tillväxtverket i uppdrag att 2014–2020 följa upp utvecklingen av företagens administrativa kostnader (N2013/05704/ENT, N2015/06514/FF). Uppdraget ska redovisas årligen i mitten av april. I rapporten Regler som påverkar företagens ekonomi och konkurrenskraft 2017 (dnr Å 2015-274), som publicerades i april 2018, anger Tillväxtverket att den samlade bilden för 2017 antyder att företagens löpande kostnader för nya eller ändrade regler ökar. Vidare anges att fyra av elva identifierade regler som väntades medföra betydande kostnadsförändringar för företag 2017 har sitt ursprung i EU. Knappt hälften av regeländringarna för 2017 (fem av elva) bedömdes kunna påverka konkurrensen, företrädesvis med hämmande effekt. Det framgår vidare av Tillväxtverkets rapport att en regelkostnad inte kan ses isolerat, utan måste beaktas utifrån sitt sammanhang. En hög kostnad är inte nödvändigtvis en indikation på en för företagen dålig regel. På samma sätt behöver inte en kostnadsminskning vara odelat positiv. Kostnadsförändringarna för företagen måste ställas i relation till nyttorna och till om konkurrensen kan påverkas på något sätt.

Regeringen gav 2013 i uppdrag till Tillväxtverket, Bolagsverket och 13 andra myndigheter att följa upp och arbeta mot målen för förenklingsarbetet (N2013/5553/ENT) bl.a. i syfte att öka servicen och minska handläggnings-tiderna i det offentliga Sverige. Regeringen reviderade uppdraget 2014 till att omfatta ytterligare fyra myndigheter, och återrapporteringen ändrades med ett större fokus på att förändringar i kundnöjdhet, handläggningstider m.m. ska kunna följas på ett strukturerat sätt (N2014/05377/ENT). Uppdraget omfattar tre delar: handläggningstider, hur nöjda företagen är med sina kontakter med myndigheterna och myndigheternas samråd med företagen. I budgetpropositionen för 2019 anger regeringen att Tillväxtverkets fjärde uppföljning visar att handläggningstiderna fortsätter att minska, men att förändringarna mellan åren inte är stora (prop. 2018/19:1 utg.omr. 24). Resultaten visar även att företagen är mindre nöjda med myndigheterna än tidigare år. Förändringen rör framför allt hur nöjda företagen är med bemötandet. Utvecklingen är fortfarande positiv när det gäller hur myndigheterna arbetar med samråd med företagen. Dock finns en förbättringspotential vad gäller återkoppling till företagen om hur deras förslag och synpunkter tas till vara. En stor andel av genomförda förenklingsinsatser bygger på digitalisering: 13 av de 19

myndigheterna uppger att de minskat handläggningstiderna med hjälp av digitalisering.

Regelrådet och konsekvensutredningar

Regelrådet bildades 2008 som en kommitté med tidsbegränsat uppdrag fram till 2010. Uppdraget förlängdes t.o.m. 2014 genom ett tilläggsdirektiv. År 2015 inordnades Regelrådet i Tillväxtverket som ett särskilt beslutsorgan och fick i samband med det delvis ett förändrat uppdrag. En närmare redogörelse för Regelrådets inordnande går att finna i utskottets betänkande 2016/17:NU12. Regelrådets nuvarande huvuduppgift är att granska de konsekvensutredningar som svenska regelgivare är skyldiga att göra. Förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning styr granskningarna. Enligt förordningen ska konsekvensutredningarna innehålla en bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver Sveriges skyldighet gentemot EU. Vidare anges i förordningen att konsekvensutredningen ska innehålla bl.a. vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader om den får effekter av betydelse för företagen.

Regeringen gav i juli 2017 Statskontoret i uppdrag att utreda förutsättningarna för och lämna förslag till utökade uppgifter för Regelrådet (N2017/04846/FF). I uppdraget ingick att utreda förutsättningarna för att utöka Regelrådets arbete med införlivande av EU-lagstiftning och att lämna förslag på om och hur Regelrådet bör beakta huruvida nya och ändrade regler är utformade med hänsyn till den digitala utvecklingen. I uppdraget ingick även att bedöma om de utökade uppgifterna för Regelrådet medför att Regelrådet bör organiseras på ett annat sätt än som ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket. Statskontoret redovisade uppdraget i januari 2018 i rapporten Fler uppgifter för Regelrådet (2018:1). Statskontoret föreslår i rapporten att Regelrådets arbete med konsekvensanalyser utvecklas på två sätt. Rådet bör dels göra fler granskningar av EU-kommissionens konsekvensanalyser, dels ha ett digitaliseringsperspektiv i granskningarna av svenska konsekvensutredningar. Statskontoret föreslår därför att det blir obligatoriskt för Regeringskansliet att skicka EU-kommissionens konsekvensanalyser på remiss till Regelrådet på samma sätt som för granskningar av svenska konsekvensanalyser. Statskontoret föreslår även att digitaliseringsaspekter bör ingå i konsekvensutredningarna och därmed också i Regelrådets granskningar. Statskontoret anser vidare att det saknas förutsättningar för att ge Regelrådet utökade uppgifter vid införlivandet av EU-lagstiftning, utöver granskningen av konsekvensanalyser. Förutsättningar saknas också för att ge rådet i uppgift att arbeta med tidigare införlivad EU-lagstiftning. Statskontoret anser inte att Regelrådet behöver omorganiseras utifrån de förändringar som myndigheten föreslår då de nya arbetsuppgifterna inte är särskilt omfattande. Statskontoret lyfter däremot fram vikten av att Regelrådet har förutsebara resurser till förfogande för sitt uppdrag.

Av Tillväxtverkets regleringsbrev för 2019 framgår att myndigheten årligen ska redovisa förslag och genomförda åtgärder för att konsekvensutredningarnas kvalitet ska höjas. I arbetet ska Tillväxtverket bl.a. ta med sig slutsatser från Regelrådets arbete och erfarenheter från arbetet med konsekvensutredningar på EU-nivå och i OECD. Tillväxtverket har vidare tagit fram en digital handledning för konsekvensutredning, som täcker in samtliga delar i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Handledningen riktar sig till regelgivare på myndigheter och departement och i kommittéer och beskriver hur man kan utreda konsekvenser för företag och miljön och sociala aspekter. I handledningen anges bl.a. att konsekvensutredningen ska innehålla en bedömning av om förslaget överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU. Vidare anges att vid införlivande av exempelvis EU-direktiv har medlemsstaterna visst utrymme att själva utforma de nationella regler som genomför direktivet. Om det nationella handlingsutrymmet utnyttjas och regelförslaget t.ex. går utöver eventuella minimiregler, ska man ange på vilket sätt och varför samt konsekvensen av den reglering som går utöver EU-rätten.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas i detta avsnitt under följande rubriker:

- Genomförande av EU-lagstiftning
- Principen om en regel in, en regel ut
- Regelbörda för mikroföretag
- Övrigt om regelförenkling.

Genomförande av EU-lagstiftning

Lagstiftning på EU-nivå beslutas främst i form av antingen förordningar eller direktiv. Förordningar är bindande och direkt tillämpliga i medlemsländerna medan direktiv som sätter upp vilka mål medlemsländerna ska uppnå och så får medlemsländerna själva bestämma hur de genomför direktiven i den nationella lagstiftningen. Hur de direktiv som antagits på EU-nivå genomförs nationellt påverkar både Sveriges och de svenska företagens konkurrenskraft. I vissa fall kan det finnas skäl för Sverige att gå utöver grundkraven i ett direktiv för att värna t.ex. miljön, folkhälsan eller arbetarskyddet. Samtidigt konstaterar utskottet att genomförandet av direktiv ibland leder till en mer omfattande reglering för företag än vad som är nödvändigt, vilket därmed skapar en omotiverad regelbörda för företagen. Sverige ska givetvis uppfylla sina åtaganden som medlemsland och genomföra de beslut som antagits på EU-nivå. Det är samtidigt viktigt att de svenska företagens konkurrenskraft värnas.

Mot denna bakgrund anser utskottet att riksdagen genom ett tillkännagivande bör tydliggöra för regeringen att den bör verka för att EU-direktiv genomförs i nationell rätt på ett sätt som inte missgynnar företagens konkurrenskraft. Utgångspunkten bör vara att EU-direktiv ska införas på miniminivå i nationell lagstiftning, och när det finns skäl att överskrida denna miniminivå ska effekterna för företag tydligt redovisas.

Därmed blir motionerna 2018/19:1783 (S), 2018/19:2036 (L) 2018/19:2819 (M, C, KD, L) och 2018/19:2829 (M) tillgodosedda i de aktuella delarna och tillstyrks.

Principen om en regel in, en regel ut

I motionerna 2018/19:2036 (L) och 2018/19:2819 (M) föreslås att det ska införas en princip om ”en regel in, en regel ut” för att minska regelbördan för företag. Utskottet instämmer med motionärerna i att det är angeläget att förenkla för företagen och anser även att det är angeläget att de regler som finns och införs är ändamålsenliga samt att de medför så begränsad administration som möjligt för företag. Vidare vill utskottet påminna om vad Tillväxtverket framför i rapporten om regler som påverkar företagens ekonomi och konkurrenskraft 2017 bl.a. om att analysen av en regelkostnad inte kan ses isolerat utan måste beaktas utifrån sitt sammanhang. Utskottet anser inte att riksdagen bör göra något uttalande i enlighet med vad motionärerna föreslår.

Därmed avstyrks de här behandlade motionsyrkandena.

Regelbörda för mikroföretag

I motionerna 2018/19:2425 (C), 2018/19:2694 (C) och 2018/19:2783 (M) föreslås att regelbördan ska minskas för småföretag och mikroföretag. Utskottet vill här påminna om att det i den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet anges att det ska genomföras en kraftig förenkling av beskattning och regelverk för mikroföretagande. Utskottet ser därför inget skäl för riksdagen att göra något uttalande i enlighet med vad motionärerna efterfrågar.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:2425 (C), 2018/19:2694 (C) och 2018/19:2783 (M) i berörda delar.

Övrigt om regelförenkling

Ytterligare tillkännagivanden om regelförenkling för företag efterfrågas i motioner av företrädare för flera olika partier (S, M, SD, C, KD, L och MP). Förslagen i motionerna rör bl.a. insatser för förenklade regelverk och minskad regelbörda, förbättrad myndighetsservice, Regelrådets arbete och förstärkt regelförenklaringsarbete. Utskottet vill inledningsvis framhålla att det är centralt med ändamålsenliga regler som medför så begränsad administration som möjligt för att svenska företag ska ha konkurrenskraftiga förutsättningar i förhållande till omvärlden. Även service, bemötande och korta handläggnings-tider är av stor vikt för ett konkurrenskraftigt företagsklimat och för att nå ökad

sysselsättning. Utskottet ser även en stor potential i digitaliseringen som innebär ökade möjligheter till förenkling för företag.

När det gäller förenklade regelverk och minskad regelbörda för företag vill utskottet även i detta sammanhang påminna om den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet där det anges att fler ska kunna bli företagare, att det ska genomföras en kraftig förenkling av beskattning och regelverk för mikroföretagande samt att aktiekapitalkravet ska sänkas från 50 000 kronor till 25 000 kronor. Utskottet vill i detta sammanhang också framhålla Tillväxtverkets uppdrag att följa upp utvecklingen av företagens kostnader till följd av regler. Utskottet noterar att regeringen gett ett antal olika uppdrag till myndigheter vad gäller förenklade regelverk och minskad regelbörda för företag. Bland annat har regeringen gett Bolagsverket i uppdrag att införa en digital tjänst för ingivning av finansiell information och sedermera även årsredovisningar för alla företagsformer som enligt gällande lagstiftning ska upprätta en årsredovisning. Vidare har regeringen ingått överenskommelser med SKL för att förenkla företagandet med hjälp av gemensamma digitala nationella lösningar. Inledningsvis fokuserade arbetet på restaurangbranschen, men det har utvidgats till företag inom besöksnäringen. Utskottet noterar även att ambitionen med arbetet är att det framöver även ska omfatta ytterligare branscher där tillväxtviljan och sysselsättningspotentialen är stor. Utskottet vill här även påminna om Riksrevisionens pågående granskning av digitala processer inom statsförvaltningen som ska publiceras i maj 2019. Utskottet noterar att syftet med granskningen är att undersöka hur effektivt utformat det digitala stödet till personer som vill starta företag är och att fokus för granskningen är processen att starta en restaurang i aktiebolagsform.

Med anledning av de motionsyrkanden där det föreslås att regeringen årligen ska överlämna en skrivelse till riksdagen om regelförenklingar vill utskottet påminna om att riksdagen 1999 riktade ett tillkännagivande till regeringen om att lämna en årlig redogörelse för regeringens regelförenklingsarbete till riksdagen. Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen för 2019 lämnade en sådan redogörelse för sitt regelförenklingsarbete med hänvisning till riksdagens tillkännagivande.

Vad gäller motioner som rör förbättrad myndighetsservice noterar utskottet att regeringen i juni 2018 beslutade om förordningen (2018:1264) om digitalt inlämnande av uppgifter för företag. Förordningen omfattar 67 myndigheter och syftar till att underlätta företagets kontakter med och uppgiftslämnande till myndigheter. Myndigheterna ska bl.a. så långt det är möjligt använda sådana uppgifter om företag som finns tillgängliga inom statsförvaltningen så att företag inte ska behöva lämna samma uppgifter flera gånger. Utskottet vill även påminna om den myndighetsgemensamma webbplatsen verksamt.se som ska möta företagets behov av samlad information och myndighetsservice på webben. I detta sammanhang kan det också nämnas att Bolagsverket och Tillväxtverket i februari 2019 överlämnade en rapport till Regeringskansliet med förslag på åtgärder för att öka innovationstakten i utvecklingen av

verksamt.se. Utskottet noterar även Tillväxtverkets uppdrag att vara utvecklingsmyndighet för arbetet med att skapa enkla, sammanhängande och gemensamma digitala myndighetskontakter för företag. Tillväxtverket ska i nära samarbete med berörda statliga och kommunala myndigheter främja digital förnyelse genom att tillgängliggöra information och stötta myndigheter att tillämpa principen om digitalt först i företagens myndighetskontakter.

Vad gäller de motioner som behandlar Regelrådet och dess arbete med konsekvensutredningar konstaterar utskottet att Regelrådet inordnades i Tillväxtverket 2015 för att den nya organisationsformen med koppling till Tillväxtverket möjliggör ett effektivare resursutnyttjande och tydlighet mot regelgivarna. Vidare är rådets nuvarande huvuduppgift att granska de konsekvensutredningar som svenska regelgivare är skyldiga att göra. Regelrådets granskningar styrs av förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning och omfattar bl.a. effekter för företagens administrativa kostnader av regleringen. Utskottet konstaterar att regeringen har gett Statskontoret i uppdrag att utreda förutsättningarna för att utöka Regelrådets arbete på vissa områden och bedöma om de utökade uppgifterna medför att Regelrådet bör organiseras på ett annat sätt än i dagens form. Statskontoret bedömer inte att Regelrådet behöver omorganiseras utifrån de förändringar i arbetsuppgifter som föreslås. Däremot framhåller Statskontoret vikten av att Regelrådet har förutsebara resurser till sitt förfogande. Utskottet vill här även påminna om att det av Tillväxtverkets regleringsbrev för 2019 framgår att myndigheten årligen ska redovisa förslag och genomförda åtgärder för att höja konsekvensutredningarnas kvalitet. Därtill har Tillväxtverket tagit fram en digital handledning för konsekvensutredningar som riktar sig till regelgivare och som baseras på nyss nämnda förordning.

Med anledning av motion 2018/19:1744 (M) där det föreslås att Bolagsverket ska ha en mer kontrollerande funktion i syfte att komma åt misstänkta bedrägerier vill utskottet påminna om att verket inom ramen för regeringens arbete mot organiserad brottslighet nyligen överlämnat en rapport till regeringen. I rapporten konstaterar Bolagsverket att myndigheten har organiserat arbetet för att förebygga ekonomisk brottslighet genom att etablera en ny enhet samt infört fler kontroller och skärpta handläggningsrutiner samt lämnat förslag på ytterligare åtgärder inom ramen för myndighetens verksamhetsområde för att i ökad utsträckning förebygga ekonomisk brottslighet. Utskottet noterar att Bolagsverkets rapport bereds inom Regeringskansliet.

Sammanfattningsvis avstyrks samtliga här aktuella motionsyrkanden.

Särskilda näringsgrenar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som rör olika näringsgrenar bl.a. med hänvisning till pågående insatser.

Jämför reservation 26 (M, L), 27 (M), 28 (SD), 29 (C) och 30 (KD).

Motionerna

I motion 2018/19:1965 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) lyfts vikten av att digitaliseringens möjligheter fortsätter att tas tillvara för att svenska företag ska kunna konkurrera internationellt. Motionärerna vill att regeringen tar fram en nationell strategi för att främja investeringar och satsa på forskning inom datacenter och s.k. big data.

I kommittémotion 2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) anförs att Sverige de senaste åren har stärkts som turistdestination, men att mer kan göras för att ta till vara den svenska besöksnäringens fulla potential. Motionärerna vill därför att regeringen tar fram en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring i samverkan med berörda aktörer (yrkande 34). Vidare vill motionärerna att regeringen gör en samlad översyn av strukturella hinder för besöksnäring och turism i syfte att skapa fler arbetstillfällen (yrkande 35). Dessutom vill motionärerna att regeringen ser över Tillväxtverkets roll inom besöksnäring och turism (yrkande 36). Motionärerna understryker därtill behovet av att främja forskningskluster och innovationsmiljöer som ger långsiktig förutsägbarhet för FoU inom livsvetenskap i Sverige samt behovet av att sörja för förbättrade möjligheter att kunna utveckla forskningsresultat till nya produkter och tjänster (yrkande 38).

I kommittémotion 2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) anförs att kulturskapare som driver eget företag lägger grunden för kulturell mångfald och skapar jobb och tillväxt över hela landet. Oavsett anställningsform är det därför också viktigt att ha bra och trygga villkor för att i större utsträckning kunna leva på sitt skapande. För att möjliggöra för fler kulturskapare att starta och driva företag anser motionärerna att det behövs ett starkt upphovsrättskydd och regelförenklingar för kulturarbetare med eget företag, såsom minskad administration för företag med lägre omsättning och sänkt gräns för aktiekapital. Det bör också undersökas om riktade utbildningar eller liknande är önskvärt inom ramen för befintliga kultur- och företagarsfrämjande insatser (yrkande 6).

I kommittémotion 2018/19:2902 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) anförs motionärerna att den snabbt växande delningsekonomin förändrar och utma-

nar traditionella föreställningar om ekonomins funktionssätt, förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare och hur framtidens skattesystem ska utformas. Regelverk behöver därför förenklas och anpassas till ett digitaliserat och delande samhälle (yrkande 1). Berörda branscher bör också utredas separat för att släppa in digitalisering och delningsekonomi på ett ansvarsfullt sätt om är väl anpassat för branscherna (yrkande 7).

Edward Riedl (M) anför i motion 2018/19:861 att turismen spelar en allt större roll för den lokala utvecklingen och ekonomin, särskilt i landets glesare delar. Motionären efterfrågar åtgärder för att främja turismen i Sverige, vilket exempelvis kan ske genom att uppmuntra utbildning inom turism, genom att från statens sida marknadsföra Sverige som ett turistland samt genom fortsatta regelförenklingar för småföretag inom turistnäringen.

I motion 2018/19:2179 av Saila Quicklund (M) anförts att besöksnäringen är av stor betydelse för hela landet, inte minst i norra Sverige där utländska turisternas efterfrågan på den svenska naturen, jakt, fiske, skidåkning och andra populära friluftaktiviteter är stor. Motionären yrkar på åtgärder för att fortsättningsvis stärka förutsättningarna för svensk turist- och besöksnäring, t.ex. genom regelförenklingar för små och medelstora företag, sänkta kostnader för att anställa unga samt marknadsföring via Visit Sweden.

För att den svenska besöksnäringens positiva utveckling inte ska brytas anför Sten Bergheden (M) i motion 2018/19:928 att det bör satsas mer på att marknadsföra Sverige som en turistdestination. Motionären framhåller att regeringen bör undersöka möjligheten till en översyn av turistföretagens villkor (yrkande 1).

I kommittémotion 2018/19:144 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) lyfter motionärerna fram besöksnäringens betydelse för sysselsättning och tillväxt i hela landet, inklusive landsbygden. Motionärerna menar att det därför är viktigt att främja besöksnäringen genom att satsa på en ordentlig infrastruktur, förenklade regelverk och att stimulera till investeringar, utbildning och näringens attraktionskraft utomlands (yrkande 1).

I kommittémotion 2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) anförts att besöksnäringen är en sysselsättningsmotor som skapar jobb över hela landet. Eftersom många av näringens företag är små eller medelstora är det viktigt att ge dem rätt förutsättningar att anställa. Motionärerna föreslår därför en utredning för att identifiera och presentera incitament som förenklar för företag inom turist- och besöksnäringen att växa och anställa (yrkande 27).

Ola Johansson m.fl. (C) anför i motion 2018/19:1469 att den svenska skogen är en resurs som ger ett förnybart byggnadsmaterial som kan motiveras ur såväl ett miljömässigt som ekonomiskt perspektiv vid bygget av t.ex. hus, utemiljöer och broar. Den svenska skogen kan tillsammans med universiteten bidra med nya byggnadsmaterial, och motionärerna efterfrågar därför ett främjande av inhemsk träindustri med träförädling (yrkande 5).

I motion 2018/19:2504 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) påpekas att turistdestinationers marknadskommunikation delvis finansieras genom kommunalt och regionalt skattefinansierade insatser, baserat på antalet

invånare, vilket ger en konkurrensfördel för storstäderna. Motionärerna framhåller behovet av nya möjligheter till utveckling och finansiering för att främja besöksnäringen i Sverige och föreslår därför att man inför en ”bäddpeng”, vilket innebär att en avgift på några kronor läggs på besöksnäringens utbud av boende i syfte att stödja exempelvis lokal och regional marknadsföring, försäljning samt utveckling av reseanledningar och olika produkter.

I motion 2018/19:2539 av Helena Lindahl och Peter Helander (båda C) anförs att besöksnäringen är viktig för en hållbar tillväxt i hela landet. Besöksnäringen är en växande bransch, men den hämmas av ett antal flaskhalsar som gör att den inte kommer upp i sin fulla potential. För att svensk besöksnäring ska vara långsiktigt konkurrenskraftig efterfrågar motionärerna en översyn av konkurrenskraften inom besöksnäringen (yrkande 1).

Sofia Nilsson (C) anför i motion 2018/19:2715 att många turistföretag vill växa; dock upplever de olika hinder för utveckling och tillväxt i form av krångliga lagar och regler om personalansvar och anställning, brist på lämplig arbetskraft och säsongsbetonad efterfrågan på besöksnäringens varor och tjänster. För att ta vara på näringens vilja att växa och potentialen för framtida systerföretagstillväxt är det därför viktigt att komma till rätta med problemen som företagen upplever inom både kompetensförsörjning och regelfrågor. Motionären vill därför att regeringen ska prioritera arbetet med kompetensförsörjning och regelförenklningar för företag inom besöksnäringen och kontinuerligt redovisa hur arbetet fortlöper.

I kommittémotion 2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) anförs att för många som jobbar inom kulturområdet är konstnärskapet en livsstil som inte alltid är lätt att förena med en företagsekonomisk struktur. Inom teater och film är det t.ex. inte helt ovanligt att bästa sättet att leva på sin konst är att starta eget företag. Dock saknar många av dessa utövare kompetens om företagande. Motionärerna konstaterar också att många konstnärer har svårt att klara sig ekonomiskt i dag eftersom stödformer och försäkringsvillkor inte är anpassade efter konstnärernas speciella arbetsvillkor och livssituation. Motionärerna föreslår därför att regeringen ska stärka det konstnärliga företagandet (yrkande 14).

I kommittémotion 2018/19:2043 av Helena Gellerman m.fl. (L) anförs att delningsekonomin har uppstått i digitaliseringens kölvatten men att den svenska politiken och lagstiftningen ännu inte hunnit anpassa sig till den. Motionärerna förordar därför en översyn av lagstiftningen för att ta fram spelregler som drar nytta av delningsekonomin möjligheter och säkerställer konkurrens på rättvisa villkor. Motionärerna lyfter särskilt vikten av att Sverige fortsätter vara en drivande kraft när det gäller att utveckla den digitala inre marknaden i EU så att gemensamma regler tas fram som stödjer innovation, delningsekonomi och e-handel (yrkande 5).

Arman Teimouri (L) anför i motion 2018/19:482 att mötesindustrin i dag utgör en viktig del av besöksnäringen och att en utveckling av den skulle ge möjligheter till ökade inkomster för företag, ökade skatteintäkter och fler arbetstillfällen. Den svenska mötesindustrin bör därför kartläggas (yrkande 1).

Därtill bör regeringen även arbeta fram en långsiktig nationell strategi för mötesindustrin (yrkande 2).

I kommittémotion 2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) anförts att de kulturella och kreativa näringarna är en bransch i tillväxt. För att främja de kulturella och kreativa näringarnas positiva utveckling vill motionärerna öka samverkan mellan de sektorer som berörs, exempelvis genom ökat samarbete mellan kultur- och näringspolitiska myndigheter, regionala knutpunkter för samverkan, innovationsstöd, rådgivning och finansiellt stöd till mindre kulturbolag som befinner sig i en uppstartsprocess samt underlättad kompetensförsörjning i en modern och internationell kreativ sektor (yrkande 24).

I motion 2018/19:2333 av Jonas Eriksson och Rebecka Le Moine (båda MP) anförts att dagens patentsystem för läkemedel som grundas på marknadsfinansiell forskning bör kompletteras med en lösning där forskningen betalas efter samhällsnytta och behov. En sådan lösning skulle kunna vara prisfonder där företag som gör upptäckter får en engångssumma i stället för ett patent, varefter alla läkemedelsbolag får konkurrera fritt med licensfri tillverkning. Motionärerna förordar därför ett tillkännagivande om att ta initiativ till en dialog i EU om globala prisfonder (yrkande 1). I avvaktan på att en sådan dialog har gett resultat bör regeringen utreda hur en prisfond för läkemedelsutveckling skulle kunna inrättas och avgränsas nationellt (yrkande 2).

Vissa kompletterande uppgifter

Besöksnäringen

Utredningen om besöksnäringen

Regeringen beslutade i oktober 2016 att tillsätta en utredning för en sammanhållen politik för hållbar turism och växande besöksnäring med syfte att ge regeringen underlag för att stärka besöksnäringen som export- och jobbmotor i hela Sverige (dir. 2016:83). Den särskilda utredaren överlämnade betänkandet *Ett land att besöka – En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring* (SOU 2017:95) i december 2017. I utredningen konstateras att det finns ett behov av en samlad strategi för, och ett samlat genomförande av, offentliga och privata insatser. Bedömningen är att den befintliga samverkan inte är optimal, vilket gäller såväl för offentliga aktörer nationellt, regionalt och lokalt som för besöksnäringens olika branscher. Utredaren föreslår därför att regeringen utvecklar, antar och genomför en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring och en plattform för hur politiken ska utformas och genomföras fram till 2030 och att strategin utvecklas i samverkan med besöksnäringen, statliga myndigheter, regioner, kommuner och civilsamhället. För att ta fram den nationella strategin och därefter koordinera genomförandet av strategin föreslås vidare att regeringen inrättar ett nationellt besöksnäringsforum. Vidare anser utredningen att regeringen ska föreslå att riksdagen fattar beslut om ett nytt övergripande mål för hållbar turism och växande

besöksnäring: att öka besöksnäringens och turismens bidrag till hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling i hela landet. I utredningen presenteras även åtgärdsförslag på strategiska insatsområden som digitalisering av besöksnäringen, kompetensförsörjning, utveckling, innovation och forskning, tillgänglighet (transporter och digital tillgänglighet), naturturism, kulturturism, måltidsturism, evenemang och stora möten samt företagets villkor. Det föreslås också att delstrategier och delmål formuleras och antas för de tematiska områdena. Betänkandet var ute på remiss t.o.m. den 6 april 2018. Totalt kom det in 195 remissvar. Betänkandet och remissvaren är för närvarande under beredning inom Regeringskansliet.

Visit Sweden

Kommunikationsbolaget Visit Sweden AB ägs gemensamt av staten och svensk besöksnäring och ska medverka till att öka turismen genom marknadsföring av Sverige som turistland utomlands. Staten finansierar bolagets basverksamhet och den övergripande marknadsföringen av Sverige medan besöksnäringen finansierar riktade aktiviteter och produktmarknadsföring.

I Visit Swedens riktlinjebrev (N2018/05874/FF, N2017/05837/KLS) har regeringen bl.a. gett bolaget i uppdrag att satsa på marknadsföring av hållbar natur- och ekoturism på landsbygden.

Tillväxtverkets arbete med turism och besöksnäring

Tillväxtverket är ansvarig myndighet för turism och besöksnäring. Myndigheten har även ett nationellt ansvar för kunskaps- och kvalitetsutveckling samt samverkan och samordning inom turism. Turistfrågorna är en integrerad del av Tillväxtverkets övergripande arbete med näringsutveckling. Myndigheten anordnar och deltar i flera olika typer av nätverk, dialoger och mötesplatser på turismområdet. Tillväxtverket leder t.ex. en strategisk myndighetsgrupp för dialog och samordning av turism- och besöksnärringsfrågor där myndigheter och statligt ägda bolag ingår. Myndigheten genomför även aktiviteter tillsammans med organisationer och företag som företräder turistbranschen för att bidra till ökad dialog mellan olika aktörer och fånga upp utmaningar som finns över landet. Tillväxtverket har ett särskilt ansvar för den officiella inkvarteringsstatistiken och tar fram statistik om svenskars resande och utländska besökare i Sverige.

Regeringen gav 2015 Tillväxtverket i uppdrag att komplettera de tidigare insatserna för fler exportmogna destinationer med destinationsutvecklande insatser i tidigare skeden (N2015/08958/FF). Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 februari 2020.

Besöksnäringens strategier

År 2010 presenterade föreningen Svensk Turism en nationell strategi för svensk besöksnäring. Visionen är att genom fokus på hållbarhetsfrågorna fördubbla besöksnäringens omsättning och exportvärde till 2020. För att uppnå visionen presenterades tre fokusområden och sex huvudstrategier för det fortsatta arbetet. Strategin togs fram av föreningen Svensk Turism i samarbete

med bl.a. Tillväxtverket och Visit Sweden. Under 2015 genomförde Svensk Turism en halvtidsanalys av strategin som sammanfattar de fem första årens stora förändringar och prioriterar kommande insatser.

Besöksnäringen och Riksidrottsförbundet tog 2013 fram en gemensam strategi för fler internationella idrottsevenemang. Strategins övergripande mål är att Sverige ska ha fördubblat antalet hållbara internationella idrottsevenemang och idrottsmöten till 2025.

Kulturella och kreativa näringar

Tillväxtverket agerar som nationellt kompetenscentrum och bidrar till att de olika kulturella och kreativa näringarna samordnas och stöder varandra. Myndigheten har också bidragit till skapandet av paraplyorganisationen Kreativ Sektor som består av fem branschorganisationer inom dataspel, mode, film och tv, musik samt kommunikation och medier, som tillsammans med Tillväxtverket tog fram en strategistudie med samma namn som organisationen. Vidare har myndigheten lett ett antal studier för att främja näringens utveckling. Tillväxtverket har också tagit fram branschguider för kulturella och kreativa näringar, som finns tillgängliga på webbplatsen verksamt.se.

Utskottet beslutade i maj 2016 att följa upp riksdagens beslut om att bevilja 60 miljoner kronor för att genomföra regeringens handlingsplan för kulturella och kreativa näringar 2010–2012 som ett led i utskottets arbete med uppföljning och utvärdering. I rapporten (2016/17:RFR10) framhåller utskottet bl.a. vikten av att staten inför liknande framtida satsningar är klar över vilken roll den ska spela när handlingsplaner eller olika näringspolitiska stöd övervägs.

I budgetpropositionen för 2019 (prop. 2018/19:1 utg.omr. 24) anges det att det inom ramen för arbetet med exportstrategin har skapats en funktionell och samlad struktur för samordning av export- och investeringsfrämjandet. Strukturen benämns Team Sweden, och där ingår representanter för Regeringskansliet, statliga myndigheter, organisationer och statligt ägda bolag med uppdrag att stödja näringslivets export och internationalisering. Tio undergrupper har bildats för att kunna bedriva ett fördjupat tematiskt samarbete mellan olika aktörer. En av undergrupperna som har bildats är ett Team Sweden för kulturella och kreativa näringar, och ett exportpris för dessa näringar har delats ut för första gången. Vidare anges att Visit Sweden har utvecklat en kommunikationsplattform för att främja turism till Sverige genom svensk design, mode och arkitektur. Regeringen förlängde även Tillväxtverkets uppdrag att i samverkan med andra myndigheter utveckla statistik om de kulturella och kreativa näringarna i Sverige.

Regeringen tillsatte i november 2016 en utredning om konstnärernas villkor med syftet att kartlägga de statliga insatserna och villkoren för professionellt verkamma konstnärer (dir. 2016:93). Av direktivet framgår att utredaren även ska föreslå eventuella förändringar av insatserna för att anpassa dem till nuvarande förutsättningar och behov. Utredaren ska bl.a. kartlägga och beskriva

konstnärernas förutsättningar att verka professionellt, med utgångspunkt i relevanta samhällsförändringar analysera de befintliga statliga ersättnings- och stödsystemen för konstnärer och vid behov föreslå förändringar i systemen som kan underlätta konstnärernas förutsättningar att vara yrkesverksamma. Betänkandet *Konstnär – oavsett villkor?* (SOU 2018:23) lämnades i mars 2018 och innehåller en rad bedömningar och förslag om åtgärder som syftar till att bl.a. stärka professionella konstnärers möjligheter att försörja sig på sitt konstnärliga arbete i hela landet. Betänkandet har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Datacenter

Utredningen om sektorsneutral och konkurrenskraftig energiskatt på el (SOU 2015:87) konstaterade att energiskatten på el för tjänsteföretag i Sverige var jämförelsevis hög i förhållande till andra länder, inklusive länder i Sveriges omedelbara närhet. Den 1 januari 2017 sänktes därför energiskatten på förbrukning av elektrisk kraft i större datacenter (minst 0,5 megawatt) till samma nivå som den som gäller för bl.a. tillverkningsprocessen i industriell verksamhet. Syftet med sänkningen var att förbättra konkurrenskraften för datanäringen och stärka förutsättningarna för nyetableringar. I budgetpropositionen för 2018 föreslog regeringen att energiskattenedsättningen för elförbrukning i datorhallar skulle utvidgas till att även omfatta mindre datacenter. Förslaget väntas gynna den förväntade expansionen av branschen. Riksdagen godkände förslaget (bet. 2017/18:FiU1).

Regeringen har vidare gett Business Sweden i uppdrag att främja investeringar i datacenter. Business Sweden bedriver tillsammans med ett antal regionala aktörer projektet Data Centers by Sweden. Projektet marknadsför Sverige internationellt och för en dialog med internationella företag om etablering av datacenter i Sverige.

Statsrådet Magdalena Andersson (S) besvarade den 13 februari 2019 en fråga från Boriana Åberg (M) om vilka åtgärder regeringen tänker vidta för att det ska finnas rättvisa förutsättningar för hela datacenterbranschen, inklusive co-location-företagen (fr. 2018/19:170). Statsrådet anförde att regeringen under flera år har arbetat med att ge datacenterbranschen goda förutsättningar, dels genom sänkt energiskatt för den som förbrukar el i en datorhall, dels genom att definitionen av datorhall har utvidgats, vilket har inneburit att branschen har en skattemässigt gynnad position.

Delningsekonomin

Regeringsuppdrag om delningsekonomin

Regeringen gav i maj 2016 Konkurrensverket i uppdrag att utifrån ett konkurrens- och näringspolitiskt perspektiv kartlägga och analysera hur delningsekonomi och e-handel utvecklas i Sverige (N2016/03446/KSR). Konkurrensverkets rapport *Konkurrens och tillväxt på digitala marknader* (2017:2) visar vad gäller delningsekonomin att dess utveckling kan förbättra konkurrensen

och leda till ökad konsumentnytta men också ställer nya krav på konkurrensmyndigheterna. Konkurrensverket gör bl.a. bedömningen att regelverket i huvudsak är väl anpassat till att hantera potentiella konkurrensproblem, men att det blir en central utmaning för tillsynsmyndigheterna att på ett effektivt sätt bedriva tillsynsverksamhet när affärsmodellerna komplicerar marknadsanalyserna. Vidare bedöms att Konkurrensverkets utredningsmetoder behöver anpassas för att möta den ökade förändringstakt som digitaliseringen i allmänhet, och inträdet av delningsekonomiska plattformar i synnerhet, för med sig. I rapporten konstateras slutligen att den svenska delningsekonomin fortfarande är i uppstartsfasen och har en mycket låg omsättning.

Regeringen beslutade även att tillsätta en utredning om att kartlägga den nya delningsekonomin och se över olika användares rättsliga ställning (dir. 2015:136). Utredningen slutredovisade sitt betänkande Delningsekonomi – På användarnas villkor (SOU 2017:26) i april 2017. Det konstateras i utredningen att delningsekonomin ännu befinner sig i ett tidigt skede i Sverige. I första hand förordas i utredningen en fortsatt och fördjupad datainsamling och analys. Utredningen drar också slutsatsen att det krävs trygghetsskapande åtgärder och funktioner för att delningsekonomin ska kunna etableras och växa och föreslår bl.a. att Konsumentverket får i uppdrag att informera och vägleda privatpersoner om vad delningsekonomiska transaktioner innebär.

Till följd av den nyss nämnda utredningen fick Konsumentverket den 7 december 2017 i regleringsbrevet för 2018 (Fi2017/01645/KO, Fi2017/04510/KO) ett uppdrag om transaktioner inom delningsekonomin och avtal mellan privatpersoner om köp av varor och tjänster. Myndigheten ska lämna allmän information om vilka regler som kan vara tillämpliga vid transaktioner inom delningsekonomin och vid andra avtal mellan privatpersoner om köp av varor eller tjänster samt följa hur transaktioner mellan privatpersoner som rör köp av varor och tillhandahållande av tjänster utvecklas. Enligt regleringsbrevet skulle myndigheten rapportera resultatet senast den 30 november 2019. Uppdraget upprepades inte i regleringsbrevet för 2019. Konsumentverket presenterade dock redan i november 2018 rapporten Vår omvärld 2018 – Tema delningsekonomi (rapport 2018:16). Det anförs i rapporten att belysningen av delningsekonomin utveckling och trender bl.a. visar på att det är svårt att göra en entydig definition av vad delningsekonomi är, och det finns heller någon konsensus kring vad delningsekonomin innehåller, vilket gör att det blir svårt att mäta delningsekonomin omfattning och innehåll. Det konstateras också att resultaten tyder på att delningsekonomin fortfarande inte haft något större genomslag i Sverige. Det finns en dubbel struktur i fråga om aktörerna/plattformarna där några få växer sig stora medan det stora flertalet fortsätter att vara små. Många av de små plattformarna kämpar med låg omsättning och förluster. I rapporten ses även en trend mot glidning och omformulering av affärsmodeller, där delningsplattformarna själva tillhandahåller de varor/tjänster som ska delas och att utvecklingen därmed går mot mer traditionella affärsmodeller med en konsument och en näringsidkare. Vidare kon-

stateras det att det i dagsläget inte går att avgöra i vilken utsträckning delningsekonomin bidrar till en miljömässigt hållbar konsumtion, bl.a. beroende på förekomsten av rekyleffekter, dvs. att besparingen används till konsumtion av andra varor och tjänster som belastar miljön. I rapporten anföras även att det kan finnas behov av att få mer kunskap om vilka anpassningar av regelverken som krävs för att ge delningsekonomin goda och rättvisa förutsättningar. Bland annat gäller det att hitta en ändamålsenlig reglering på det skatte- och arbetsrättsliga området samt regler för konsumentskydd som inte hämmar tillväxten av delningstjänster samtidigt som det är viktigt att konkurrensen inte snedvrids mellan delningsaktörer och andra aktörer. Slutligen konstateras det i rapporten att delningsekonomin befinner sig vid ett vägskafl, att konsekvenserna av delningsekonomin fortfarande är svårtydda och att det därför finns skäl att fortsätta att följa utvecklingen på ett antal områden.

Svar på skriftliga frågor om delningsekonomin

Statsrådet Ardalan Shekarabi (S) besvarade den 12 februari 2019 en fråga från Jessica Rosencrantz (M) ställd till regeringen om hur den avser att följa upp utredningen om delningsekonomin, och vilka åtgärder den för närvarande arbetar med för att främja delningsekonomin utveckling i Sverige (fr. 2018/19:123). Statsrådet framhöll att den samlade bedömningen som gjordes i betänkandet Delningsekonomi – på användarnas villkor (SOU 2017:26) var att det inte fanns tillräckliga erfarenheter för att motivera ett resonemang om ändringar i lagstiftningen. Statsrådet hänvisade sedan till Konsumentverkets rapport som visar att det alltfjämt är relativt få som är involverade i delningsekonomin, även om det skett en viss ökning. Statsrådet anförde vidare att frågan även fortsättningsvis kommer att vara aktuell, bl.a. utifrån överenskomsten mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet där det anges att ett s.k. hyberavdrag och möjligheter att skattefritt upp till ett visst belopp hyra ut lösöre ska införas 2022, samt genom de pågående förhandlingarna i EU i frågor som rör digitala plattformar som agerar mellanhand mellan privatpersoner.

Statsrådet Magdalena Andersson (S) besvarade den 20 februari 2018 en skriftlig fråga (fr. 2018/19:222) från Cecilia Widegren (M) om varför uppdraget om förbättrat it-stöd och administrativt stöd för köpare och säljare inom delningsekonomin samt uppdraget om att stärka arbetet med att bekämpa skattefusk inte fanns med i regleringsbrevet till Skatteverket när riksdagen hade fattat beslut om detta (bet. 2018/19:SkU1, rskr. 2018/19:84). Statsrådet anförde i sitt svar att riksdagen biföll skatteutskottets förslag till riksdagsbeslut den 17 december 2018 medan övergångsregeringen beslutade Skatteverkets regleringsbrev för 2019 vid årets sista regeringssammanträde som ägde rum den 21 december 2018. Detta innebar att tiden däremellan var för kort för att möjliggöra en beredning av det här aktuella uppdraget under ordnade former. Statsrådet anförde vidare att regeringen nu bereder eventuella ändringar i regleringsbrevet för 2019 med anledning av skatteutskottets uttalanden om

uppdrag till Skatteverket i betänkande 2018/19:SkU1 och att denna beredning sker inom ramen för en samlad process i hela Regeringskansliet.

Ökade anslag till Skatteverket med anledning av delningsekonomin

I betänkandet Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (bet. 2018/19:SkU1) anför skatteutskottet att den snabbt växande delningsekonomin förändrar och utmanar de traditionella föreställningarna om hur framtidens skattesystem ska utformas. Det är viktigt att skattereglerna utformas så att det är lätt och rimligt att göra rätt för sig. Skatteutskottet ansåg att Skatteverket därför bör få i uppdrag att förbättra it-stöd och administrativt stöd för köpare och säljare inom delningsekonomin. Syftet med stödet ska vara att förenkla administrationen samt säkerställa att skattebetalningar görs på ett korrekt sätt.

För att dessa uppdrag ska kunna genomföras ansåg utskottet att anslaget till Skatteverket sammantaget bör ökas med 10 miljoner kronor årligen 2019–2021 i förhållande till regeringens förslag i budgetpropositionen. Kammaren biföll utskottets förslag.

Sakpolitisk överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet som närmare beskrivits ovan anges att de partier som slutit överenskommelsen är överens om att främja utvecklingen av en resurseffektiv, cirkulär och biobaserad ekonomi, och bl.a. ska det införas ett hyberavdrag liksom möjligheter att skattefritt upp till ett visst belopp hyra ut lösöre som t.ex. bilar, kläder, verktyg eller möbler (punkt 38).

Livsvetenskapsfrågor

En nationell strategi för livsvetenskap

I oktober 2015 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare som ska fungera som nationell samordnare för området livsvetenskap (dir. 2015:105). Enligt kommittédirektivet ska utredaren bidra med underlag till regeringens arbete med att stärka Sveriges position inom livsvetenskap. Uppdraget delredovisades den 31 januari 2017 och slutredovisades den 14 mars 2018. I slutrapporten anges ett antal rekommendationer för ett fortsatt arbete med utvecklingen av livsvetenskap i Sverige där man bör fokusera på ett antal områden, däribland Sverige som testbädd för nya former av introduktion och ersättning av läkemedel i syfte att halvera utvecklingstider och utvecklingskostnader och ge patienter snabbare tillgång till dessa, digital transformation av hälso- och sjukvården samt fortsatt arbete med och utveckling av den svenska modellen med en arbetsprocess genom vilken parterna kan prioritera frågor och träffa överenskommelser genom.

Regeringen beslutade vid sammanträdet den 1 februari 2018 att inrätta en samordningsfunktion för livsvetenskap på Näringsdepartementet. Samordningsfunktionens huvuduppgift är att samordna Regeringskansliets arbete med

frågor som gäller livsvetenskap. Arbetet ska främja kunskapsutveckling, innovation och kvalitet i hälso- och sjukvården, omsorgen och vid universitet och högskolor, samt förbättra förutsättningarna för livsvetenskapsföretag att etableras och verka i Sverige.

Samordningsfunktionen ska också ta fram en nationell strategi för livsvetenskap. I juni 2018 presenterade samordningsfunktionen en färdplan för livsvetenskap som ska ligga till grund för regeringens kommande strategi. Strategiarbetet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Läkemedelspatent

Tilläggskydd är en immateriell rättighet som har funnits i EU sedan 1992 och förlänger en patenträtt. Tilläggskydd för läkemedel ska kompensera för den brist på faktiskt patentskydd som uppstår på grund av obligatoriska och långvariga tester och kliniska prövningar av produkterna innan de får säljas. Ett tilläggskydd kan förlänga ett patent i högst fem år. I strategin för den inre marknaden² aviserade kommissionen att den skulle undersöka om vissa aspekter av patent och tilläggskydd kunde justeras för att stärka tillverkning inom EU och konkurrenskraften för industrisektorer som t.ex. läkemedelsindustrin. Kommissionen föreslog den 28 maj 2018 att den befintliga förordningen om tilläggskydd för läkemedel³ skulle anpassas till den rådande situationen med global konkurrens på marknaden och att det därför ska införas ett nytt undantag från tilläggskyddet för export av läkemedel för att på det sättet avlägsna en allvarlig konkurrensnackdel för EU-tillverkarna.

Regeringen överlade med utskottet den 18 oktober 2018 om den svenska positionen i förhållande till förslaget. Regeringen anförde bl.a. att Sverige och EU bör värna ett starkt immaterialrättsligt skydd för att stimulera innovation. Det immaterialrättsliga skyddet för läkemedelsuppfindingar är viktigt såväl för den svenska industrin som för hela samhället. Regeringen ansåg att eventuella åtgärder på området måste övervägas noggrant och med stor försiktighet. Det fanns stöd i utskottet för regeringens ståndpunkt i denna fråga vid överläggningen.

Läkemedelsutredningen

I november 2016 tillsatte regeringen en utredning (dir. 2016:95) för att se över det nuvarande systemet för finansiering, subvention och prissättning av läkemedel. Regeringen konstaterade att systemet var både komplext och svåröverskådligt och behövde ses över för att förbättra möjligheterna att bedriva en modern hälso- och sjukvård. Översynens övergripande mål är ett långsiktigt hållbart system som möjliggör en samhällsekonomiskt effektiv användning av läkemedel och följer den etiska plattform som gäller inom hälso- och sjukvården samtidigt som läkemedelskostnaderna kan hållas på en rimlig nivå. Uppdraget redovisades i delbetänkandet *Finansiering, subvention och prissättning av läkemedel – en balansakt* (SOU 2017:87) som redovisades i november 2017

² COM(2015) 550.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 469/2009 av den 6 maj 2009 om tilläggskydd för läkemedel (EUT L 152, 16.6.2009, s. 1).

och slutbetänkandet Tydligare ansvar och regler för läkemedel (SOU 2018:89) som redovisades i december 2018. Slutbetänkandet remitterades därefter till ett stort antal remissinstanser med svarsfrist satt till den 10 maj 2019.

Träförädlingsindustrin

Regeringen tillsatte i augusti 2018 en delegation för cirkulär ekonomi med placering på Tillväxtverket. Delegationens uppgift är bl.a. att ge råd till regeringen, att utarbeta en strategi samt identifiera hinder, behov av utbildning och information inom cirkulär ekonomi, att utgöra ett kunskapscentrum och att samordna omställningen till en biobaserad och cirkulär ekonomi på regional och nationell nivå. Delegationen ska också redovisa hur arbetet bedrivs och ge förslag till åtgärder som kan vidtas senast den 1 mars under åren 2019–2021.

Den 17 maj 2018 beslutade regeringen om en strategi för Sveriges nationella skogsprogram. Syftet med skogsprogrammet är att främja hållbara, konkurrenskraftiga och biobaserade näringar med skogen som bas på lång sikt. Skogsprogrammets strategi fokuserar på mål för fem fokusområden:

- ett hållbart skogsbruk med ökad klimatnytta,
- mångbruk av skog för fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet,
- innovationer och förädlad skogsråvara i världsklass,
- hållbart brukande och bevarande av skogen som en profilfråga i svenskt internationellt samarbete och
- ett kunskapskliv för ett hållbart brukande och bevarande av skogen.

Målet för fokusområde 3, innovationer och förädlad skogsråvara i världsklass, är att svensk skogsnäring ska vara världsledande när det gäller att skapa och tillvarata innovationer, att hållbart producera förädlad skogsråvara för en växande bioekonomi samt tillgodose efterfrågan på hållbara, fossilfria varor och tjänster på globala marknader. Regeringen anger i programmet att insatserna på detta område behöver inriktas på att dels kommunicera skogsråvarans och skogsnäringens betydelse i en växande bioekonomi, dels skapa goda ramvillkor för att förädla skogsråvara i världsklass, dels stimulera ökat industriellt träbyggande.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under rubrikerna

- Delningsekonomin
- Övrigt om särskilda näringsgrenar.

Delningsekonomin

För att ge delningsekonomin möjligheter att växa anförts i motionerna 2018/19:2043 (L) och 2018/19:2902 (M) att regeringen dels bör se över vilka

författningsändringar som behövs för att anpassa lagstiftningen till delningsekonomin, dels ska förenkla och anpassa regelverken till ett digitaliserat och delande samhälle. Vidare anförts att regeringen bör genomföra separata utredningar i berörda branscher för ansvarsfull anpassning av regelverk. Utskottet delar motionärernas uppfattning att delningsekonomin har potential att skapa många nya arbetstillfällen och att en genomlysning är viktig för att kunna forma en politik som främjar området. Utskottet har tidigare noterat resultaten av dels den statliga utredningen om delningsekonomin (SOU 2017:26), dels Konkurrensverkets rapport Konkurrens och tillväxt på digitala marknader (2017:2). Utskottet noterar vidare Konsumentverkets rapport om delningsekonomin (2018:16). Utskottet noterar dessutom riksdagens beslut om ökade anslag till Skatteverket med anslagsvillkor avseende delningsekonomin (bet. 2018/19:SkU1, rskr. 2018/19:84). Med hänvisning till det pågående arbetet i enlighet med den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet om hyberavdrag för uthyrning av lösöre och det förhandlingsarbete som pågår på EU-nivå om frågor som rör digitala plattformar som tillhandahåller förmedlingstjänster samt regeringens beredning av det nyss nämnda uppdraget till Skatteverket avser utskottet inte att förorda några tillkännagivanden med anledning av motionerna. De nämnda motionerna avstyrks därmed i berörda delar.

Övrigt om särskilda näringsgrenar

I ett antal motioner förordas olika insatser för att främja besöksnäringen. Det gäller motionerna 2018/19:144 (SD), 2018/19:482 (L), 2018/19:861 (M), 2018/19:928 (M), 2018/19:2179 (M), 2018/19:2425 (C), 2018/19:2504 (C), 2018/19:2539 (C), 2018/19:2715 (C) och 2018/19:2783 (M). I motionerna efterfrågas bl.a. nationella strategier för besöksnäringen och för mötesindustrin, översyn av Tillväxtverkets roll, översyn av näringens konkurrenskraft, regel-förenklningar, gynnsamma villkor för företagande inom turism, kompetensfrågor, bäddpeng samt mer marknadsföring av Sverige som turistland. Utskottet vill med anledning av nämnda motioner framhålla att besöksnäringen har utvecklats starkt under hela 2000-talet vad gäller både tillväxt och sysselsättning. Näringens stora tillväxtpotential ligger i att öka antalet utländska besökare. Vidare skapar den många nya arbetstillfällen, och näringen är särskilt betydelsefull i och med att den även erbjuder jobbmöjligheter för personer som traditionellt kan ha svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Utskottet vill i detta sammanhang påminna om slutbetänkandet En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring (SOU 2017:95) där utredningen föreslår en samlad strategi för besöksnäringen med olika åtgärder för att främja hållbar turism och växande besöksnäring. Utredningens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Här vill utskottet även påminna om tidigare ställningstaganden i detta betänkande när det gäller regelförenkling och insatser för företag inom besöksnäringen och ser inget behov av att förorda något tillkännagivande på detta område.

I motionerna 2018/19:2295 (MP), 2018/19:2862 (M) och 2018/19:2904 (KD) framhålls att regeringen med olika åtgärder såsom ökat samarbete mellan berörda sektorer, innovationsstöd, rådgivning och finansiellt stöd bör främja den kulturella och kreativa sektorn. Vidare bör regeringen enligt motionerna underlätta för kulturskapare att driva företag och att därigenom försörja sig själva. Utskottet delar motionärernas uppfattning att de kreativa näringarna är viktiga framtidsbranscher och att det är viktigt med insatser som främjar dessa näringsgrenar. Utskottet vill mot denna bakgrund påminna om dels de åtgärder som vidtagits inom ramen för exportstrategin för att främja exporten av de kulturella och kreativa näringarna genom att bredda kännedomen om svensk design och svenska designupplevelser internationellt, dels Tillväxtverkets satsningar på kulturella och kreativa näringar. Utskottet konstaterar vidare att förslag om åtgärder som syftar till att bl.a. stärka professionella konstnärers möjligheter att försörja sig på sitt konstnärliga arbete i hela landet har lämnats i betänkandet *Konstnär – oavsett villkor?* (SOU 2018:23) och att förslagen nu bereds inom Regeringskansliet.

När det handlar om att ta fram en strategi för nyetableringar av datacenter i Sverige, så som förordas i motion 2018/19:1965 (S), noterar utskottet att riksdagen avslagit en identisk motion under förra riksmötet. I detta sammanhang påminde utskottet om Business Swedens uppdrag att främja investeringar inom området datacenter. Utskottet noterar vidare den sänkta energiskatten på förbrukning av el som gett branschen en skattemässigt gynnsam ställning och ser därför inte heller denna gång behov av något tillkännagivande från riksdagen på området.

I motion 2018/19:2783 (M) efterfrågas åtgärder för långsiktigt främjande av sektorn för livsvetenskap. Utskottet konstaterar att det finns en samordningsfunktion för livsvetenskap på Näringsdepartementet som bl.a. har till uppgift att ta fram en nationell strategi för livsvetenskap. Utskottet noterar även färdplanen för livsvetenskap som ska ligga till grund för regeringens kommande strategi och som för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Utskottet ser därmed inget behov av att förorda några tillkännagivanden på detta område.

I motion 2018/19:1469 (C) förordas ett tillkännagivande om att främja den inhemska träindustrin med träförädling. Utskottet konstaterar att ett av målen i det nationella skogsprogrammet är att svensk skogsnäring ska vara världsledande när det gäller att skapa och tillvarata innovationer, att hållbart producera förädlad skogsråvara för en växande bioekonomi samt tillgodose efterfrågan på hållbara, fossilfria varor och tjänster på globala marknader och att insatserna på detta område behöver inriktas på bl.a. att stimulera ett ökat industriellt träbyggande.

I motion 2018/19:2333 (MP) föreslås ett tillkännagivande om att ta initiativ till en dialog i EU om globala prisfonder för utveckling av sällsynta läkemedel och läkemedel – mot sjukdomar som i huvudsak drabbar fattiga. I avvaktan på resultatet av en sådan dialog föreslås att regeringen utreder hur en prisfond för läkemedelsutveckling skulle kunna inrättas och avgränsas nationellt. Utskottet

noterar de pågående förhandlingarna om ändring i tilläggsskyddet för läkemedel. Utskottet konstaterar vidare att regeringen har gjort en översyn av finansiering, subvention och prissättning av läkemedel och att frågan bereds inom Regeringskansliet. Utskottet ser ingen anledning att föregå det arbete som pågår på läkemedelsområdet i Sverige och inom EU.

Därmed anser utskottet att riksdagen bör avslå samtliga här aktuella motionsyrkanden.

Reservationer

1. Klimatsmart teknik, punkt 1 (M, C, KD, L)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Helena Lindahl (C), Lotta Olsson (M), Camilla Brodin (KD), Arman Teimouri (L) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2426 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 32 och

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 105.

Ställningstagande

Basindustrin står i dag för cirka en tredjedel av Sveriges utsläpp. Om Sverige ska lyckas nå klimatmålen är det därför avgörande att man lyckas minska utsläppen från industrin. Vi ser framför oss att Sverige behöver en nollvisionsstrategi som står på två ben och består av dels utsläppsfri processteknik, dels teknik för att ta bort och lagra koldioxid (carbon capture and storage, CCS), som exempelvis vid förbränning av biobränslen kan ge minusutsläpp från atmosfären. För att nya lösningar och teknik ska kunna etableras behöver de miljöeffektiva teknikerna och företagen ges möjlighet att konkurrera med de gamla och redan etablerade. Breda generella styrmedel är mer effektiva än projektbaserade stöd, även om riktade satsningar kan behövas för att stödja omställning i vissa sektorer eller verksamheter. Regeringen bör skynda på omställningen av den svenska industrin genom att se över hur klimatsmart teknik kan stimuleras. Inledningsvis skulle klimatsmart teknik kunna främjas genom ett investeringsstöd som på sikt omvandlas till ett skatteavdrag.

Vi anser att riksdagen bör ställa sig bakom det anförda och tillkännage det för regeringen. Därmed tillstyrks motionerna 2018/19:2426 (C) och 2018/19:2819 (M, C, KD, L) i berörda delar.

2. Teknikneutralitet och digitalisering, punkt 2 (M, C)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Helena Lindahl (C), Lotta Olsson (M) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:1918 av Fredrik Christensson (C) och
2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 10.

Ställningstagande

Svensk ekonomi står inför stora förändringar då Sverige påverkas alltmer av fyra starka och omvälvande krafter: automatisering, digitalisering, globalisering och urbanisering. Utvecklingen innebär att konkurrensen hårdnar för såväl företag som anställda. Sverige står därmed inför stora utmaningar där klimatet för entreprenörer som omvandlar nya idéer till nya företag behöver förbättras. Det behövs fler idéer som kan omvandlas till små och växande företag som skapar jobb i hela landet. För att detta ska bli möjligt krävs det dock reformer, och vi anser att Sveriges skattesystem och institutioner bör främja en snabb utveckling, innovation och bibehållen konkurrenskraft i digitaliseringens och automatiseringens era. Detta kräver bl.a. att regler gör det lättare och inte svårare att rekrytera och behålla nyckelpersoner samt att lagstiftningen kring nya tekniska innovationer uppdateras snabbt och effektivt. Vidare anser vi att lagstiftningen bör ses över för att bli teknikneutral och inte stå i vägen för digitalisering och automatisering. Regeringen bör därför ta fram en strategi för att göra lagar och regelverk mer innovationsvänliga.

Riksdagen bör uppmana regeringen att vidta åtgärder i enlighet med vad som här anförs. Därmed blir motionerna 2018/19:1918 (C) och 2018/19:2694 (C) tillgodosedda i berörda delar och tillstyrks.

3. Övrigt om företagsfrämjande, punkt 3 (M)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 10 och 22,
2018/19:2831 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 29,
2018/19:2895 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 7 och
2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 24 och 25 samt
avslår motionerna
2018/19:145 av Tobias Andersson m.fl. (SD),
2018/19:152 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 2,
2018/19:156 av Josef Fransson m.fl. (SD),
2018/19:163 av Tobias Andersson m.fl. (SD),
2018/19:165 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,
2018/19:231 av Larry Söder (KD),
2018/19:249 av Linda Lindberg (SD),
2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3,
2018/19:405 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 4,
2018/19:432 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,
2018/19:663 av Lorentz Tovatt (MP),
2018/19:728 av Maria Stockhaus och Lars Püss (båda M),
2018/19:843 av Markus Selin (S),
2018/19:846 av Betty Malmberg (M),
2018/19:907 av Sten Bergheden (M),
2018/19:930 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,
2018/19:1049 av Teresa Carvalho (S),
2018/19:1056 av Isak From och Björn Wiechel (båda S) yrkande 1,
2018/19:1064 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 2,
2018/19:1416 av Lars Beckman (M),
2018/19:1733 av Mats Green (M) yrkande 1,
2018/19:1771 av Teresa Carvalho m.fl. (S),
2018/19:2045 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 1,
2018/19:2160 av Boriana Åberg (M),
2018/19:2432 av Anders Åkesson (C) yrkande 2,
2018/19:2503 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C),
2018/19:2573 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,
2018/19:2574 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,
2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 5, 6 och 19 samt
2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 2 och 9.

Ställningstagande

Sverige har en omfattande basindustri med gruv-, stål-, cement-, kemi-, massa- och pappersindustri. Industrin har kommit långt i sitt klimatarbete och är ett globalt föredöme. Med det sagt är det dock just basindustrin som, tillsammans med transportererna, står för de största utsläppen i Sverige. Därför är det framför

allt dessa båda sektorer som de politiska resurserna måste koncentreras till om de svenska klimatmålen ska kunna uppnås. Att företagen själva ska stå för sina kostnader för forskning och utveckling är rimligt då de förväntas ha ett ekonomiskt intresse i att utveckla sina processer och produkter. Men när det gäller omställning till en utsläppsfri basindustri görs inte omställningen enbart för att få en bättre affärsmodell – tvärtom kommer omställningen att medföra stora risker för bolagens lönsamhet och konkurrenskraft. Rätt hanterat, och om resten av världen ställer om i tid, kommer det självklart att vara en fördel att ha en fossilfri produktion, men några sådana garantier finns inte. Med tanke på att man från politiskt håll har satt upp mycket ambitiösa mål för utsläppsminskningarna har politiken också ett ansvar för att underlätta för olika aktörer att nå dem. Vi anser därför i enlighet med vad som förordas i motion 2018/19:2895 (M) att staten i nästa forskningsproposition bör styra forskningsmedel tydligare mot projekt som kan främja basindustrins övergång till fossilfri produktion. Det handlar om att samla olika forskningsresurser runt ett gemensamt problem och se till att det finns möjligheter att genomföra förändring. Till viss del har Vinnovas arbete redan i dag detta som utgångspunkt, dock utan ett tydligt fokus på basindustrin. Vi ser att en bättre ansvarsfördelning mellan staten, industrin och akademien är avgörande för att lyckas. Vidare finns det ett antal frågor, exempelvis med hänsyn till statsstödsreglerna, som kommer att behöva lösas på EU-nivå då det t.ex. är svårt att ge stöd till demonstrations- och testanläggningar om de har för nära koppling till enskilda branscher eller företag. Vi anser att riksdagen bör ställa sig bakom det som vi här har anfört om basindustrins övergång till en fossilfri produktion och tillkännage det för regeringen.

Vidare vad gäller innovationssystemet vill vi framhålla att staten tydligt kan spela en roll genom att myndigheter använder sig av innovationstävlingar. Innovationstävlingar kan bidra till att möta samhällsutmaningar och göra svenska myndigheter mer innovativa. I en innovationstävling belönas de företag som först eller effektivast kan lösa en definierad utmaning. Genom att rikta strålkastarljuset på en viss fråga eller möjlighet kan tävlingar påskynda utvecklingen mot ambitiösa mål. Riksdagen bör därför i likhet med vad som föreslås i motion 2018/19:2783 (M) tillkännage till för regeringen att den bör se till att myndigheter i ökad utsträckning ska använda sig av innovations-tävlingar för att bemöta angelägna samhällsproblem. Ett område där innovationstävlingar kan bidra är bostäder. I likhet med motion 2018/19:2831 (M) anser vi därför att riksdagen bör tillkännage för regeringen att den bör uppdra åt Vinnova att utlysa innovationstävlingar i syfte att utveckla och införa nya tekniska lösningar som förbättrar boendekvaliteten.

Vi vill även framhålla att den bästa nya tekniken behöver testas och att många nya idéer uppstår i samband med praktiska experiment. Att se över regelverk och lagar är därför en nödvändighet för att åstadkomma ett mer tillåtande, öppet och innovativt klimat. Samtidigt kommer man aldrig att kunna skapa optimala testmiljöer som omfattar hela samhället. En del projekt är till sin natur bättre lämpade i mindre och avgränsade miljöer. I enlighet med

vad som framförs i motion 2018/19:2900 (M) menar vi att det därför bör vara möjligt att inom ramen för vissa avgränsade områden eller platser utföra tester i kontrollerade miljöer i större utsträckning än i dag. Det bör finnas enkla, förutsägbara, teknikneutrala och standardiserade förfaranden för att ansöka om möjligheten att få genomföra testbäddar. Regioner, kommuner, stadsdelar och andra avgränsade områden ska där så är lämpligt och under ordnade former kunna undantas från en del lagar och regler i syfte att testa, dokumentera och forska på nya innovativa lösningar. Vidare bör lagar och regler utformas och offentliga myndigheter agera för att underlätta och skapa förutsättningar för detta. Intentionerna med detta arbete bör vara att finna nya tekniska lösningar inom exempelvis finansteknologi (fintech), transporter, elanvändning, energi-effektivisering, ny miljöteknik eller uppkoppling. Det är även vår mening att detta arbete bör samordnas av Vinnova som ansvarig myndighet. Riksdagen bör ställa sig bakom det som här har anförts om testbäddar och tillkännage det för regeringen.

Slutligen vill vi uppmärksamma de särskilda regler om offentlig säljverksamhet som infördes i konkurrenslagen 2010 för att förhindra osund konkurrens från offentlig sektor gentemot näringslivet. Vi anser i likhet med vad som anförs i motion 2018/19:2783 (M) att det är hög tid att dessa regler utvärderas och ses över för att säkerställa att önskvärt resultat har uppnåtts. Riksdagen bör därför tydliggöra för regeringen att den bör utvärdera nyss nämnda regelverk.

Med det som anförts ovan tillstyrks motionerna 2018/19:2783 (M), 2018/19:2831 (M), 2018/19:2895 (M) och 2018/19:2900 (M) i berörda delar. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

4. Övrigt om företagsfrämjande, punkt 3 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Tobias Andersson (SD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:145 av Tobias Andersson m.fl. (SD),
2018/19:152 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 2,
2018/19:156 av Josef Fransson m.fl. (SD),
2018/19:163 av Tobias Andersson m.fl. (SD),
2018/19:165 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 och
2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3 och
avslår motionerna
2018/19:231 av Larry Söder (KD),

2018/19:249 av Linda Lindberg (SD),
2018/19:405 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 4,
2018/19:432 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,
2018/19:663 av Lorentz Tovatt (MP),
2018/19:728 av Maria Stockhaus och Lars Püss (båda M),
2018/19:843 av Markus Selin (S),
2018/19:846 av Betty Malmberg (M),
2018/19:907 av Sten Bergheden (M),
2018/19:930 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,
2018/19:1049 av Teresa Carvalho (S),
2018/19:1056 av Isak From och Björn Wiechel (båda S) yrkande 1,
2018/19:1064 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 2,
2018/19:1416 av Lars Beckman (M),
2018/19:1733 av Mats Green (M) yrkande 1,
2018/19:1771 av Teresa Carvalho m.fl. (S),
2018/19:2045 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 1,
2018/19:2160 av Borian Åberg (M),
2018/19:2432 av Anders Åkesson (C) yrkande 2,
2018/19:2503 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C),
2018/19:2573 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,
2018/19:2574 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,
2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 5, 6 och 19,
2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 10 och 22,
2018/19:2831 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 29,
2018/19:2895 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 7,
2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 24 och 25 samt
2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 2 och 9.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna är ett i grunden marknadsliberalt och handelsinriktat parti. Vi prioriterar skapandet av ett gott näringslivsklimat för att både nya och gamla företag ska kunna verka och växa och för att Sveriges anor som en innovationsdriven nation ska kunna fortleva. Det är entreprenörer som skapar nya affärsmöjligheter och som lägger grunden för nya innovativa företag. Vi vill se tydliga och långsiktiga spelregler för hela näringslivet, för såväl stora som små företag, och det är angeläget att företag ges möjligheter att verka på en marknad med tydliga ramverk och utan onödigt regelkrångel. Det är så Sveriges framtida välstånd byggs. De flesta nya arbetstillfällena skapas i växande små företag, och det är dessa företag som har stått för en stor del av sysselsättningstillväxten under tidigare högkonjunkturer. Småföretag har alltså en nyckelroll för Sveriges väg mot ökad sysselsättning och minskad arbetslöshet. Det är vår uppfattning att näringspolitiken därför bör inriktas på att ta bort de hinder som finns för att få fler små företag att starta och växa. Vidare förordar vi generella satsningar på små och medelstora företag, vilket

kommer att gynna alla branscher och företagare. Riksdagen bör således i likhet med vad som föreslås i motion 2018/19:156 (SD) tydliggöra för regeringen med vilken inriktning näringspolitiken ska bedrivas.

Vidare vill vi framhålla att ökad handel stärker den svenska industrins konkurrenskraft. Sveriges mål bör vara att öka marknadsandelarna, tillväxten och vinstmarginalerna för svenska bolag. Men för att denna potential ska tillvaratas ser vi behov av att man identifierar ytterligare konkurrensfördelar för svensk industri. Vi anser därför att det behövs en total konkurrensöversyn för att identifiera industrins konkurrensfördelar. Vi vill dock poängtera att det är marknadsens uppgift att se över de egna sektorernas konkurrenskraft och att politiken inte ska detaljstyra. I enlighet med vad som anförs i motion 2018/19:165 (SD) anser vi att det behövs en övergripande konkurrensöversyn. Även detta bör riksdagen tillkännage för regeringen.

Den tillverkande industrin är motorn i svensk ekonomi och har en viktig roll att spela för nationens välbefinnande. Vi vill i likhet med vad som föreslås i motion 2018/19:145 (SD) att det tillsätts en industrikommission för att bereda förslag till gagn för den svenska industrins konkurrenskraft. Vi anser att samtliga partier i riksdagen ska ingå i industrikommissionen. Representanterna från partierna ska tillsammans med sakkunniga från både industrin och akademien arbeta fram en industristrategi som genomlyser industrins utmaningar både på djupet och på bredden. Kopplat till förslaget om en industrikommission ser vi ett antal punkter som vi menar bör ingå i kommittédirektiven. Det gäller bl.a. nödvändiga revideringar av energiöverenskommelsen, där målsättningen bör vara att totalkostnaden för energi ska hållas låg och utgöra en komparativ fördel för svensk industri. Vidare ser vi behov av ett systematiskt regelförenklingsarbete mellan staten och näringslivet. Även frågor som rör prioritering av olika trafikinfrastrukturprojekt samt kompetensförsörjning och utbildning bör ges ett särskilt utrymme i industrikommissionens arbete. Riksdagen bör därför uppmana regeringen att tillsätta en industrikommission med den inriktning som har angetts ovan.

Sverige behöver därtill fler företag för att klara framtidens utmaningar. Förutom insatser för att förbättra företagsklimatet i allmänhet bör staten ta initiativ till andra insatser för att fler ska starta företag. I Sverige finns sedan länge möjligheten att få stöd till start av näringsverksamhet, även kallat starta-egget-bidrag, genom program som hanteras av Arbetsförmedlingen. För att få delta i dessa program krävs dock att man är arbetslös och uppfyller något av ett antal förutbestämda kriterier. Vi menar dock att de som har störst förutsättningar att starta och driva framtidens innovativa och högteknologiska företag förmodligen inte återfinns i kategorin arbetssökande, utan att dessa entreprenörer i de allra flesta fall bygger upp sina företag genom andra vägar. Steget kan emellertid vara stort från att lämna en trygg anställning till att försöka driva ett eget företag. Detta leder till att samhället riskerar att gå miste om företag som skulle kunna få ekonomin och arbetsmarknaden att växa. I enlighet med vad som föreslås i motion 2018/19:152 (SD) förordar vi att regeringen initierar ett program för starta-egget-bidrag för yrkesverksamma.

Bidragen ska omgärdas av likvärdiga krav som i dag ställs av Arbetsförmedlingen, och för att få delta i programmet ska höga krav ställas på bl.a. affärsidén. Programmet bör administreras på myndighetsnivå, t.ex. av Tillväxtverket. Riksdagen bör tillkännage för regeringen vad som anförts om ett starta-eget-bidrag för anställda.

Vi vill i detta sammanhang även påminna om att den teknologiska utvecklingen i dag är väsentligt annorlunda än vad den har varit historiskt. Det som skiljer nutidens teknologiska utveckling från tidigare är att den är exponentiell. Det är framför allt informationsbaserade teknologier som är exponentiella, och allteftersom fler teknologier blir informationsbaserade får de en exponentiell utvecklingstakt. Några teknologiska områden som benämns som exponentiella är t.ex. bioinformatik, datateknologi, artificiell intelligens, robotteknologi, nanomaterial och nanoteknologi. Dessa områden kan besitta en potential att tillgodose människors behov av bl.a. hälsosam mat, rent vatten, energi och medicin samt har en kumulativ verkan, dvs. när framsteg görs inom en teknologi påverkar det potentialen hos andra teknologier. Av denna anledning anser vi att det är relevant att förhålla sig till dessa teknologier som helhet och inte enbart som självständiga teknologiområden. I likhet med vad som framförs i motion 2018/19:163 (SD) anser vi således att riksdagen bör tillkännage för regeringen att den ska inrätta ett nationellt råd med sakkunniga experter vars uppgift blir att arbeta med exponentiella teknologier samt andra viktiga teknologiområden för att Sverige ska kunna ligga i framkant inom dessa områden.

Avslutningsvis vill vi framhålla att Sveriges välstånd i hög utsträckning vilar på innovationer i det förflutna. Sålunda beror framtidens välstånd på dagens förmåga att tänka nytt och tänka bättre. Forskningen är central för näringslivets utveckling, och tillräckliga resurser måste avsättas och användas så att forskningen stärker näringslivet. Under det senaste decenniet finns tecken på att viss företagsforskning lämnar landet för att i stället etablera sig utomlands. Detta är en allvarlig signal om att miljön för forskning inom företagsvärlden inte är den bästa. Vi menar därför att bl.a. skattenivåer och regelverk bör ses över för att stimulera inhemsk företagsforskning. I likhet med vad som föreslås i motion 2018/19:377 (SD) är det vår uppfattning att riksdagen bör tillkännage för regeringen att den ska utreda hur Sverige kan underlätta företagsforskning.

Därmed tillstyrks motionerna 2018/19:145 (SD), 2018/19:152 (SD), 2018/19:156 (SD), 2018/19:163 (SD), 2018/19:165 (SD) och 2018/19:377 (SD) i berörda delar. Övriga aktuella motionsyrkanden avstyrks.

5. Övrigt om företagsfrämjande, punkt 3 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 5, 6 och 19 samt avslår motionerna

2018/19:145 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2018/19:152 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 2,

2018/19:156 av Josef Fransson m.fl. (SD),

2018/19:163 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2018/19:165 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2018/19:231 av Larry Söder (KD),

2018/19:249 av Linda Lindberg (SD),

2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3,

2018/19:405 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 4,

2018/19:432 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,

2018/19:663 av Lorentz Tovatt (MP),

2018/19:728 av Maria Stockhaus och Lars Püss (båda M),

2018/19:843 av Markus Selin (S),

2018/19:846 av Betty Malmberg (M),

2018/19:907 av Sten Bergheden (M),

2018/19:930 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,

2018/19:1049 av Teresa Carvalho (S),

2018/19:1056 av Isak From och Björn Wiechel (båda S) yrkande 1,

2018/19:1064 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 2,

2018/19:1416 av Lars Beckman (M),

2018/19:1733 av Mats Green (M) yrkande 1,

2018/19:1771 av Teresa Carvalho m.fl. (S),

2018/19:2045 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 1,

2018/19:2160 av Boriana Åberg (M),

2018/19:2432 av Anders Åkesson (C) yrkande 2,

2018/19:2503 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C),

2018/19:2573 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,

2018/19:2574 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 10 och 22,

2018/19:2831 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 29,

2018/19:2895 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 7,

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 24 och 25 samt

2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 2 och 9.

Ställningstagande

I Sverige ska alla kunna leva och förverkliga sina drömmar oavsett var i landet man bor. Grunden till utveckling i hela landet är goda villkor för de små och medelstora företagen som skapar jobb. När nya jobb skapas läggs grunden för ett minskat utanförskap och mer skatteintäkter som kan användas till vård av äldre och skolgång för barn. Sverige står samtidigt inför stora utmaningar. Många människor stängs ute från arbetsmarknaden. Klimatkrisen kräver därtill att ekonomisk tillväxt förenas med minskade utsläpp. Vidare ges många regioner och kommuner inte tillräckliga förutsättningar att växa och blomstra. Sverige har på samma gång fantastiska möjligheter. I hela landet omvandlas idéer till små och växande företag som skapar jobb. Många av Sveriges mest dynamiska orter finns utanför storstadsområdena och visar att med rätt förutsättningar kan hela Sverige växa och bli en vinnare i framtidens ekonomi. För detta krävs dock reformer. Bland annat behöver klimatet bli bättre för entreprenörer som omvandlar nya idéer till nya företag, och det behöver bli enklare att starta och driva alla former av företag. Viktiga reformer är att trösklarna till företagande sänks, att regelkrånglet minskar, att kompetensförsörjningen säkras och att företagsskatterna är på en internationellt konkurrenskraftig nivå. Vidare behöver det bli billigare att anställa. Även skattebördan bör på sikt skiftas från arbete till miljöförstöring och konsumtion. Vi anser också att tjänster, exempelvis inom besöksnäringen och välfärden, måste ges förutsättningar att växa och utvecklas då de i många fall erbjuder värdefulla jobb för bl.a. ungdomar och nyanlända. Det vi anfört ovan om dels klimatet för entreprenörer, dels förutsättningarna för människonära tjänster att växa och utvecklas bör riksdagen tillkännage för regeringen.

Inom vård och omsorg är situationen i dag ansträngd på många platser. Samtidigt erbjuder den snabba teknikutvecklingen stora möjligheter till smarta och innovativa lösningar på vardagliga utmaningar inom vården. Ett innovationsfrämjande arbetsklimat bidrar inte bara till nya affärsidéer utan kan även stimulera s.k. intraprenörer, innovatörer inom verksamheten, som får möjlighet att göra verklighet av sina idéer och bidra till vardagliga förbättrande åtgärder. Vi anser därför i likhet med vad som anförs i motion 2018/19:2694 (C) att särskilda innovationscheckar för innovationer inom vård och omsorg bör införas. Checkarna ska hjälpa inte minst kvinnor som jobbar inom vård och omsorg att få extern hjälp med att exempelvis skriva en affärsplan, hantera immateriella tillgångar eller göra en marknadsanalys. Riksdagen bör därför även tillkännage för regeringen vad vi anfört om innovationer inom vård och omsorg.

Därmed tillstyrks motion 2018/19:2694 (C) i berörda delar. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

6. Övrigt om företagsfrämjande, punkt 3 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:405 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 4 samt avslår motionerna

2018/19:145 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2018/19:152 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 2,

2018/19:156 av Josef Fransson m.fl. (SD),

2018/19:163 av Tobias Andersson m.fl. (SD),

2018/19:165 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2018/19:231 av Larry Söder (KD),

2018/19:249 av Linda Lindberg (SD),

2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3,

2018/19:432 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,

2018/19:663 av Lorentz Tovatt (MP),

2018/19:728 av Maria Stockhaus och Lars Püss (båda M),

2018/19:843 av Markus Selin (S),

2018/19:846 av Betty Malmberg (M),

2018/19:907 av Sten Bergheden (M),

2018/19:930 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,

2018/19:1049 av Teresa Carvalho (S),

2018/19:1056 av Isak From och Björn Wiechel (båda S) yrkande 1,

2018/19:1064 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 2,

2018/19:1416 av Lars Beckman (M),

2018/19:1733 av Mats Green (M) yrkande 1,

2018/19:1771 av Teresa Carvalho m.fl. (S),

2018/19:2045 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 1,

2018/19:2160 av Boriana Åberg (M),

2018/19:2432 av Anders Åkesson (C) yrkande 2,

2018/19:2503 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C),

2018/19:2573 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,

2018/19:2574 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 5, 6 och 19,

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 10 och 22,

2018/19:2831 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 29,

2018/19:2895 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 7,

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 24 och 25 samt

2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 2 och 9.

Ställningstagande

För att få ett konkurrenskraftigt näringsliv måste Sverige ligga i framkant vad gäller digital utveckling och forskning. Sverige är redan ett av EU:s mest digitaliserade länder. Det är därför naturligt att Sverige tar en ledande position i det internationella utvecklingsarbetet. Många branscher står inför en utmaning där allt fler yrken digitaliseras och automatiseras. Detta innebär att vissa yrkeskategorier i framtiden kommer att fasas ut medan det inom andra yrkesgrupper kommer att krävas omställning och specialisering. Att arbetsmarknaden förändras är naturligt och möjliggör en positiv utveckling. Detta bygger dock på att den svenska modellen värnas och att goda arbetsvillkor och förutsättningar för omställning finns i grunden. Jobb skapas när innovationer och nytänkande omsätts i nya produkter och tjänster, inte genom att konkurrera om lägre löner och sämre villkor.

Ett digitalt skifte ställer höga krav på både företag och personal. Utan digital kompetens och möjlighet att följa med i utvecklingen riskerar framför allt små och medelstora företag att slås ut av storbolagen. Här har staten en viktig roll att spela, bl.a. genom att se till att även små och medelstora företag får tillgång till ny och miljövänlig teknik och genom att säkra kompetensförsörjningen i hela landet. I bästa fall kan digitaliseringen komma att innebära såväl viktiga klimatvinster som bättre förutsättningar för den enskilda företagaren. Genom nya plattformar för företagare kan transporter effektiviseras, regelkrångel minskas och nya kunder nås. Utvecklingen innebär en rad utmaningar i form av skatteundandragande, lönedumpning och försämrade fackliga rättigheter som inte hör hemma i ett välfärdsland som Sverige. Därför krävs ett politiskt ansvar för den digitala utvecklingen. Digitalisering ska vara ett hjälpmedel för såväl små som stora företag, inte ett verktyg för företag som vill undkomma skatt eller kollektivavtal. De lagar och regler som finns ska hjälpa företagen att utvecklas och expandera, inte kännas som ett hinder. Små företag måste ofta följa samma regler som de större företagen, men med mindre resurser att lägga på administration. Jag vill därför se en inriktning där nya regler i så hög utsträckning som möjligt ska vara enkla. Digitaliseringen kan bl.a. effektivisera informationsinhämtning och tillståndshandling samtidigt som den kan underlätta export för små och medelstora företag. Jag anser därför att riksdagen bör tillkännage för regeringen att den bör ge i uppdrag åt berörda myndigheter att återkomma med en digitaliseringsstrategi för att effektivisera handeringen av främst små och medelstora företag.

Vidare vill jag här lyfta att regeringen 2018 gav Vinnova i uppdrag att etablera en innovationsscout för innovationssamarbete i Israel. Regeringen pekar således ut Israel som ett särskilt intressant land för forskning och innovation och menar att det är av särskild vikt att stärka banden mellan unga innovativa företag i Sverige och Israel. Satsningen ska pågå i två år med möjlighet till förlängning. Jag är kritisk till att regeringen pekar ut Israel som det land Vinnova särskilt ska arbeta mot. Israel är en stat som återkommande bryter mot de mänskliga rättigheterna. Ockupationen av Palestina är olaglig och strider mot internationella överenskommelser. Blockaden mot Gaza

hindrar införseln av mediciner, sjukvårdsartiklar, verktyg för vattenrening och byggmaterial. Att regeringen pekar ut Israel som ett intressant land för affärs-samarbeten inom forskning och innovationer är därför anmärkningsvärt. Riksdagen bör därför tillkännage för regeringen att den ska se till att Vinnova avbryter det pågående innovationssamarbetet med Israel.

Därmed tillstyrks motion 2018/19:405 (V) i berörda delar. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

7. Övrigt om företagsfrämjande, punkt 3 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 2 och 9 samt
avslår motionerna
2018/19:145 av Tobias Andersson m.fl. (SD),
2018/19:152 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 2,
2018/19:156 av Josef Fransson m.fl. (SD),
2018/19:163 av Tobias Andersson m.fl. (SD),
2018/19:165 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,
2018/19:231 av Larry Söder (KD),
2018/19:249 av Linda Lindberg (SD),
2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3,
2018/19:405 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 4,
2018/19:432 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,
2018/19:663 av Lorentz Tovatt (MP),
2018/19:728 av Maria Stockhaus och Lars Püss (båda M),
2018/19:843 av Markus Selin (S),
2018/19:846 av Betty Malmberg (M),
2018/19:907 av Sten Bergheden (M),
2018/19:930 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,
2018/19:1049 av Teresa Carvalho (S),
2018/19:1056 av Isak From och Björn Wiechel (båda S) yrkande 1,
2018/19:1064 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 2,
2018/19:1416 av Lars Beckman (M),
2018/19:1733 av Mats Green (M) yrkande 1,
2018/19:1771 av Teresa Carvalho m.fl. (S),
2018/19:2045 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 1,
2018/19:2160 av Boriana Åberg (M),
2018/19:2432 av Anders Åkesson (C) yrkande 2,

2018/19:2503 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C),
2018/19:2573 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,
2018/19:2574 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,
2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 5, 6 och 19,
2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 10 och 22,
2018/19:2831 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 29,
2018/19:2895 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 7 och
2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 24 och 25.

Ställningstagande

Den regering som vill åstadkomma ekonomisk utveckling, förstärkt välfärd och goda möjligheter till arbete måste bedriva en näringspolitik som stimulerar enskildas initiativ och företagande. En grundförutsättning för ett gott företagsklimat är att företag har råd och möjlighet att anställa. Det är viktigt att lagar, regler och skatter utformas på ett sätt som gör det enklare för människor att starta och driva företag. De regler staten ställer upp för företagen måste även vara långsiktiga. Likvärdiga villkor ska gälla för olika företagsformer, oavsett storlek, och för företagande i hela landet. Vidare anser jag att utgångspunkten vid utformningen av näringspolitiken bör vara de små och medelstora företagens villkor. Samtidigt har Sverige förmånen att ha större internationella företag som också behöver ett gynnsamt regelverk för att kunna fortsätta växa och stanna kvar i landet. Att de små företagen får möjlighet att växa och att de större företagen fortsätter att utvecklas är en förutsättning för att Sverige även framöver ska kunna hävda sig i den internationella konkurrensen med kompetens, produkter och tjänster. Med fler sysselsatta kan fler försörja sig själva och därmed få mer makt över sina liv. Med fler sysselsatta skapas också resurser för att förstärka samhällsekonomin och därmed värna välfärdssystemen så att de som behöver samhällets stöd mest också kan få det.

Sverige är ett av världens bästa länder på innovation, men tyvärr inte lika framgångsrikt på att kommersialisera dessa. För att en innovation ska komma till stånd behövs det kunskap, någon som kan omsätta kunskapen och idéerna i produkter, tjänster eller förbättringar samt en marknad där en kund köper produkterna och tjänsterna. Många företag startas dock utan kontakt med företagsrådgivare då de inte vet var man ska leta efter någon som kan ge råd och stöd. Likaså saknar många företag kontakter med akademi och forskning eller kunskap om hur man söker medel för utveckling av företaget. Eftersom de flesta nystartade företag är beroende av både privata och offentliga medel på lokal, regional och nationell nivå behövs en översyn av hela processkedjan från uppfinnarstadiet, företagsrådgivning, forskning och utveckling, inkubatorverksamhet m.m. fram till finansiering och kommersialisering av produkter och tjänster. En rad aktörer är involverade i arbetet såsom t.ex. Vinnova, Tillväxtverket, forskningsinstitut och företagsrådgivarorganisationer. I likhet med vad som uttrycks i motion 2018/19:2913 (KD)

anser jag därför att riksdagen bör uppmana regeringen att genomföra en översyn av innovationssystemet.

Vidare är det min uppfattning att det är viktigt att forskningsinstitutet medverkar till att öka forskning och utveckling (FoU) inom näringslivet bl.a. genom att tillsammans med industrin och universitetet hålla samman olika strategiska teknikområden. Jag anser att riksdagen, i likhet med vad som förordas i motion 2018/19:2913 (KD), bör tydliggöra för regeringen att de statliga forskningsinstitutet bör ges ett tydligare uppdrag att bidra till kunskap och information om tillgängliga FoU-satsningar för industrins små och medelstora företag.

Därmed tillstyrks motion 2018/19:2913 (KD) i berörda delar. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

8. Övrigt om företagsfrämjande, punkt 3 (L)

av Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2045 av Arman Teimouri m.fl. (L) yrkande 1 och
avslår motionerna
2018/19:145 av Tobias Andersson m.fl. (SD),
2018/19:152 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 2,
2018/19:156 av Josef Fransson m.fl. (SD),
2018/19:163 av Tobias Andersson m.fl. (SD),
2018/19:165 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 1,
2018/19:231 av Larry Söder (KD),
2018/19:249 av Linda Lindberg (SD),
2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3,
2018/19:405 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 4,
2018/19:432 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,
2018/19:663 av Lorentz Tovatt (MP),
2018/19:728 av Maria Stockhaus och Lars Püss (båda M),
2018/19:843 av Markus Selin (S),
2018/19:846 av Betty Malmberg (M),
2018/19:907 av Sten Bergheden (M),
2018/19:930 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,
2018/19:1049 av Teresa Carvalho (S),
2018/19:1056 av Isak From och Björn Wiechel (båda S) yrkande 1,
2018/19:1064 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 2,
2018/19:1416 av Lars Beckman (M),

2018/19:1733 av Mats Green (M) yrkande 1,
2018/19:1771 av Teresa Carvalho m.fl. (S),
2018/19:2160 av Boriana Åberg (M),
2018/19:2432 av Anders Åkesson (C) yrkande 2,
2018/19:2503 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C),
2018/19:2573 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,
2018/19:2574 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) yrkandena 1 och 6,
2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 5, 6 och 19,
2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 10 och 22,
2018/19:2831 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 29,
2018/19:2895 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 7,
2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 24 och 25 samt
2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 2 och 9.

Ställningstagande

För mig som liberal är företagandet både ett uttryck för individens möjlighet att förverkliga sina drömmar och en grundförutsättning för Sveriges gemensamma samhällsbygge. Det är genom företagens möjlighet att växa som jobb skapas. Fler jobb i växande företag betyder nya livschanser för individer, minskat utanförskap och i förlängningen ökade skatteintäkter, vilket i sin tur finansierar den gemensamma välfärden. Näringspolitiken har därför en viktig roll att ständigt förbättra villkoren och öka drivkrafterna för att få människor att starta, driva och expandera företag. I motion 2018/19:2045 (L) redogörs för min och Liberalernas syn på hur företagandets villkor bör förbättras.

Som påpekas i motionen är det viktigt att även förvaltningsmyndigheterna förstår förutsättningarna för företagare och entreprenörer. Jag anser därför att det behöver göras en översyn av regleringsbrevet för förvaltningsmyndigheterna i syfte att tydliggöra det ansvar som myndigheterna har för att värna näringsklimatet i Sverige. Innan en myndighet beslutar om föreskrifter eller allmänna råd bör den göra en konsekvensutredning för att analysera förslagens följder och kostnadsmässiga effekter för företagen. Vidare anser jag att myndigheter bör ge Regelrådet tillfälle att yttra sig över konsekvensutredningen när det gäller föreskrifter som kan påverka företagsförutsättningar.

Om fler människor ska känna att det är ett tryggt, givet och utvecklande steg att gå från anställning till eget företag måste trygghetssystemen anpassas efter företagarnas förutsättningar. Vidare måste den offentliga sektorn föregå med gott exempel och säkerställa att man lever upp till sina betalningsförpliktelser, och en utredning bör tillsättas för att lämna förslag på hur detta problem kan åtgärdas. Därtill anger många företag finansiering som ett tillväxthinder. Ett fungerande finansieringssystem är viktigt för att skapa goda förutsättningar för företag att växa, vilket även skapar både jobb, tillväxt och ökade intäkter till den gemensamma välfärden.

En politik för Sveriges företag handlar dock inte bara om att se över det offentliga regelverket, utan det behövs även åtgärder för att kunna garantera ett tryggt företagande, fritt från brott och bedrägerier. Här krävs insatser mot ekonomisk brottslighet, och det bör övervägas om brott mot juridiska personer ska kunna prioriteras lika högt som personbrott.

Riksdagen bör ställa sig bakom vad som här anförts om företagandets villkor och tillkännage detta för regeringen.

Därmed tillstyrks motion 2018/19:2045 (L) i berörd del. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

9. Ungas företagande, punkt 4 (M, C, L)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Helena Lindahl (C), Lotta Olsson (M), Arman Teimouri (L) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:462 av Arman Teimouri (L) yrkande 1 och

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 18 och

avslår motionerna

2018/19:432 av Markus Wiechel (SD) yrkande 5,

2018/19:637 av Dennis Dioukarev (SD) och

2018/19:2276 av Jörgen Warborn (M) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Vi anser att alla barn och ungdomar bör få en chans att lära sig vad entreprenörskap och företagsamhet innebär, men tyvärr har många inte någon familjemedlem eller bekant som driver företag. Detta minskar således möjligheten för barn och ungdomar att själva hitta inspiration och intresse för företagande. Organisationen Ung Företagsamhet har sedan 1980-talet utbildat gymnasieelever i entreprenörskap genom utbildningen UF-företagande. Sedan 2010 arbetar de även på grundskolenivå. Vi anser att deras verksamhet är viktig för att skapa framtidens entreprenörer och vill därför att alla elever i grundskolan ska få ta del av information om och chansen att pröva Ung Företagsamhet. Vidare anser vi att fler elever på gymnasiet bör få möjlighet att arbeta med sin egen företagsamhet genom att kursen om entreprenörskap tillgängliggörs för fler gymnasieprogram än vad som är fallet i dag. För att genomföra detta bör riksdagen tydliggöra för regeringen att den bör se över hur staten på sikt kan stödja Ung Företagsamhet finansiellt.

Därmed föreslår vi att riksdagen bifaller motionerna 2018/19:462 (L) och 2018/19:2694 (C) i här aktuella delar. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

10. Övrigt om riktade insatser, punkt 5 (M)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:1398 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 2 och
2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 14 och 16 samt
avslår motionerna
2018/19:849 av Betty Malmberg (M) yrkande 2,
2018/19:961 av Margareta Cederfelt och Saila Quicklund (båda M),
2018/19:1398 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkandena 3 och 5,
2018/19:1417 av Lars Beckman (M),
2018/19:2027 av Azadeh Rojhan Gustafsson m.fl. (S) yrkandena 3 och 5,
2018/19:2169 av Saila Quicklund (M),
2018/19:2432 av Anders Åkesson (C) yrkandena 1 och 3,
2018/19:2527 av Anders Åkesson (C),
2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 20 och 21,
2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 19,
2018/19:2843 av Annika Qarllsson m.fl. (C) yrkandena 5 och 6 samt
2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 12.

Ställningstagande

Företagande är en väg in på arbetsmarknaden för många utrikes födda personer. Andelen företagare bland utrikes födda, och framför allt utrikes födda från utomeuropeiska länder, är högre än bland inrikes födda. Vart femte företag startas i dag av en person född utanför Sverige, och företag ägda av personer med utländsk bakgrund sysselsätter 300 000 människor i Sverige. Samtidigt har många nyanlända kommit till Sverige under de senaste åren, och även de behöver etablera sig på arbetsmarknaden. Det är därför angeläget att skapa fler och enklare vägar till egenföretagande för nyanlända och andra utrikesfödda personer. Vi vill se över hur nyanlända i ett tidigt skede kan ges introduktion och vägledning i hur man startar och driver företag. Erfarenhet visar att mindre företag som drivs av utrikesfödda personer är mer benägna att anställa utrikesfödda personer än motsvarande företag drivna av svenskfödda.

Utrikesfödda kvinnor har särskilt svårt att etablera sig på svensk arbetsmarknad. Det är vår uppfattning att företagande kan vara en väg in på arbetsmarknaden för dessa personer. Det finns i dag projekt som lyckats väl med att bryta utanförskap för kvinnor som stått långt ifrån arbetsmarknaden. Sverige behöver bättre ta vara på dessa erfarenheter och där det är möjligt växla upp dem till nationella strategier för att kunna bryta utanförskapet. I detta arbete spelar relevanta myndigheter såsom Arbetsförmedlingen och Migrationsverket en avgörande roll för att öppna fler vägar till entreprenörskap. I enlighet med vad som anförs i motion 2018/19:2783 (M) bör riksdagen uppmana regeringen att skapa ett integrationsspår med särskilt fokus på nyanlända kvinnor för att stärka deras kunskap om entreprenörskap och företagande samt att stötta dem i att delta i nätverk, mentorskap och affärsrelationer.

Regeringen har tillfört medel och infört en ny struktur för samordning av tidiga insatser som bl.a. ger asylsökande möjlighet till kompetenskartläggning, ökad tillgång till kunskap om det svenska samhället och språkinsatser. Det innebär en möjlighet till snabbare etablering för den som får ett uppehållstillstånd. Vi delar därför uppfattningen som förs fram i motion 2018/19:1398 (MP) att det är angeläget att dessa insatser inte bara fokuserar på en framtid som anställd utan att man också identifierar personer med erfarenhet av och vilja till entreprenörskap. Vi anser att en sådan kartläggning av bl.a. nyanlända och asylsökande kan göras i nära samarbete med civilsamhället. Både Stiftelsen IFS Rådgivning och Nyföretagarcentrum är exempel på aktörer som skulle kunna involveras. I likhet med vad som anförs i motion 2018/19:2783 (M) menar vi därför att regeringen bör fördjupa samverkan mellan staten och civilsamhällets organisationer och med det som grund inrätta en samordningsfunktion för att ytterligare främja entreprenörskapet hos nyanlända.

Därmed tillstyrker vi motionerna 2018/19:1398 (MP) och 2018/19:2783 (M) i berörda delar. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

11. Övrigt om riktade insatser, punkt 5 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 20 och 21 samt
2018/19:2843 av Annika Carlsson m.fl. (C) yrkandena 5 och 6 samt
avslår motionerna
2018/19:849 av Betty Malmberg (M) yrkande 2,
2018/19:961 av Margareta Cederfelt och Saila Quicklund (båda M),

2018/19:1398 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkandena 2, 3 och 5,
2018/19:1417 av Lars Beckman (M),
2018/19:2027 av Azadeh Rojhan Gustafsson m.fl. (S) yrkandena 3 och 5,
2018/19:2169 av Saila Quicklund (M),
2018/19:2432 av Anders Åkesson (C) yrkandena 1 och 3,
2018/19:2527 av Anders Åkesson (C),
2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 19,
2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 14 och 16 samt
2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 12.

Ställningstagande

Vi anser att kvinnors möjligheter att starta och driva företag behöver stärkas och menar att fler kvinnor genom ett jämställt samhälle får möjlighet att anta höga positioner i näringslivet. För att bryta ojämställdheten vill vi öka möjligheterna för kvinnor att starta företag. I enlighet med vad som framförs i motion 2018/19:2843 (C) anser vi att riksdagen bör tydliggöra för regeringen att det är centralt att arbeta för fler kvinnor på ledande positioner genom att skapa goda förutsättningar för kvinnors företagande, för på så sätt blir ledningsgrupper och styrelser mer jämställda och då förändras även maktstrukturerna i näringslivet utanför styrelserummen. Vidare är det vår uppfattning, även detta i överensstämmelse med vad som anförs i motion 2018/19:2843 (C), att regeringen behöver se över de generella företagsstöden för att främja såväl kvinnors som mäns företagande på lika villkor. Även detta bör riksdagen tillkänna för regeringen.

I detta sammanhang vill vi även framhålla Winnet som i knappt 20 år har arbetat med att bl.a. öka kvinnors deltagande inom företagande och öka jämställdheten på arbetsmarknaden. Arbetet bedrivs utifrån ett underifrån-perspektiv huvudsakligen via de regionala resurscentra som i dag finns över hela landet. För att arbetet ska kunna bedrivas mer kraftfullt och med långsiktighet i fokus stöttade regeringen verksamheten med årliga resurstillskott fram till oktober 2015. Därefter har verksamhetsbidraget upphört. Med tanke på att det fortfarande finns stora skillnader mellan män och kvinnor på arbetsmarknaden och med tanke på att andelen kvinnor som startar och driver företag bör öka borde en erfaren förening som Winnet även i fortsättningen vara en viktig del i arbetet för ökad jämställdhet. Det är således vår uppfattning att riksdagen, i likhet med vad som anförs i motion 2018/19:2694 (C), bör tillkänna för regeringen att den ska utvärdera och se över möjligheten att återinrätta stödet till Winnet Sverige.

Vidare vill vi i detta sammanhang lyfta att företagande för många av de kvinnor som kommer hit från andra länder kan vara den enda möjligheten att få ett jobb. Dessa kvinnor känner dock inte alltid till de system som finns för att stödja deras företagande. Vi anser därför att det behövs en särskild satsning på kvinnor med utländsk bakgrund för att de lättare ska kunna välja företagande som ett sätt att få arbete. Ett av de största hindren för de flesta

nyanlända som vill starta företag är bristen på kontakter med finansörer och bristen på kapital. Under alliansregeringens tid drevs 2011–2014 ett program, Investera i invandrarkvinnor, som visade mycket positiva resultat. I enlighet med vad som framhålls i motion 2018/19:2694 (C) anser vi att riksdagen bör uppmana regeringen att se över möjligheten att återupprätta och utöka programmet Investera i invandrarkvinnor. I det nya programmet bör det ingå en affärsrådgivningsdel som är riktad mot företag med potential att växa eftersom många företag som drivs av kvinnor med utländsk bakgrund stannar i utvecklingen just på grund av brist på bl.a. rätt nätverk, styrelse eller finansiering. För att kunna växa och i framtiden anställa fler personer behöver dessa företagare stöd.

Sammanfattningsvis tillstyrker vi motionerna 2018/19:2694 (C) och 2018/19:2843 (C) i berörda delar. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

12. Övrigt om riktade insatser, punkt 5 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 19 och
2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 12 och
avslår motionerna
2018/19:849 av Betty Malmberg (M) yrkande 2,
2018/19:961 av Margareta Cederfelt och Saila Quicklund (båda M),
2018/19:1398 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkandena 2, 3 och 5,
2018/19:1417 av Lars Beckman (M),
2018/19:2027 av Azadeh Rojhan Gustafsson m.fl. (S) yrkandena 3 och 5,
2018/19:2169 av Saila Quicklund (M),
2018/19:2432 av Anders Åkesson (C) yrkandena 1 och 3,
2018/19:2527 av Anders Åkesson (C),
2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 20 och 21,
2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 14 och 16 samt
2018/19:2843 av Annika Carlsson m.fl. (C) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Den sociala ekonomin utgörs av verksamheter som primärt har samhällliga ändamål, bygger på demokratiska värderingar och är organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn. Verksamheten bedrivs huvudsakligen av

föreningar, kooperativ och stiftelser och har allmännyttan eller medlemsnytta som främsta drivkraft. Den sociala ekonomin bidrar till samhällets utveckling på en rad sätt. Den ger förutsättningar för och skolning i demokratiskt beslutsfattande. Den främjar demokratiska värderingar och stärker därmed det sociala kapitalet lokalt och regionalt. Dess verksamheter bidrar även till kvalitet i det regionala utvecklingsarbetet. Den sociala ekonomin bidrar också till privata initiativ och entreprenörskap och uppmärksammar, engagerar och stärker grupper som inte sällan står i utkanten av samhället. I Sverige har olika typer av föreningar, folkrörelser, frivilligorganisationer, lokala grupper m.fl. länge spelat en viktig roll för att skapa sammanhållning och identitet både lokalt och regionalt. Ett samhälle som är byggt på tillit mellan människor, där föreningar växer och ideella krafter samlas är något som bör eftersträvas. Detta bidrar till en hållbar samhällsutveckling för en större mångfald, jämställdhet, god miljö och näringsverksamheter. I enlighet med vad som framförs i motion 2018/19:2735 (KD) anser jag att riksdagen bör tillkännage för regeringen att alla regioner i landet behöver arbeta för den sociala ekonomins utveckling ur ett strategiskt perspektiv.

Vidare vill jag i likhet med vad som anförs i motion 2018/19:2913 (KD) framhålla vikten av att man inom överenskommelsen med civilsamhället bör arbeta mer för att öka mångfalden av utförare inom hälso- och sjukvården samt omsorgen då ideburna organisationer kan vara goda komplement till de offentliga aktörerna. Även detta bör riksdagen tydliggöra för regeringen genom ett tillkännagivande.

Sammanfattningsvis tillstyrks nämnda motioner i berörda delar. Övriga motionsyrkanden avstyrks.

13. Företagens kapitalförsörjning, punkt 6 (M)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 7 och avslår motionerna 2018/19:160 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2, 2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 3, 2018/19:629 av Dennis Dioukarev (SD), 2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2, 2018/19:2323 av Lorentz Tovatt och Janine Alm Ericson (båda MP), 2018/19:2690 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 10,

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 11,
 2018/19:2726 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 2 och
 2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 3, 5 och 17.

Ställningstagande

Tillgången på kapital är ofta avgörande för om ett företag ska kunna starta och växa. Genom att offentligt riskkapital i högre grad riktas om mot tidiga faser kan trösklarna för att starta företag minska. Vi har därför drivit på för s.k. fond-i-fond-lösningar för det offentliga riskkapitalet och ser positivt på att regeringen genomfört förändringar i enlighet med detta. Vi anser dock att mer behöver göras för att stärka möjligheterna att locka till sig privat kapital och kompetens. Det bör därför utvecklas former för att stimulera det privata riskkapitalet att komma in tidigare i investeringskedjan oberoende av statliga insatser. En sådan sak skulle kunna vara exempelvis att införa generösare regler för att kunna erbjuda delägarskap, exempelvis i form av personaloptioner. Detta bör riksdagen tydliggöra för regeringen genom ett tillkännagivande.

Därmed tillstyrks motion 2018/19:2783 (M) i den berörda delen. Övriga motionsyrkanden avstyrks.

14. Företagens kapitalförsörjning, punkt 6 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Tobias Andersson (SD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:160 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2 samt

2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 3 och avslår motionerna

2018/19:629 av Dennis Dioukarev (SD),

2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2,

2018/19:2323 av Lorentz Tovatt och Janine Alm Ericson (båda MP),

2018/19:2690 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 10,

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 11,

2018/19:2726 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 2,

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 7 och

2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 3, 5 och 17.

Ställningstagande

Vi menar att den statliga riskkapitalfinansieringen i högre grad än vad som nu är fallet bör prioritera mindre, nystartade tillväxtföretag. Statens insatser på detta område bör inte begränsas till enbart riskkapital, lån eller bidrag utan bör även involvera s.k. science parks, innovationskontor och inkubatormiljöer. Överlag ska den statliga riskkapitalfinansieringen styras mot de förkommersiella faserna.

Vi anser också att industriföretag i avfolkningsorter genom riktade satsningar bör få hjälp med att expandera och utveckla sina verksamheter. En generell trend är att bankerna tar mindre risker än tidigare vid företagslån, vilket drabbar företag i avfolkningsorter särskilt hårt. Detta tenderar att ytterligare förstärka utflyttningen. För att komma till rätta med denna snedvridning av utlåningen i stad kontra på landsbygd förordar vi att det inrättas en marknadskompletterande fond med mycket låga avkastningskrav. Syftet med fonden ska vara att kapital riktas mot just investeringar i avfolkningskommuner, eftersom det är där riskerna är extra stora vid fastighetsinvesteringar och bankerna därmed är ovilliga att ge gångbara lånevillkor. Ett annat kriterium bör vara att kapitalet riktas till en fastighetsexpansion kopplad till industriell verksamhet. Med en industriell expansion i just avfolkningskommuner med hög arbetslöshet är samhällsvinsten extra stor. Regeringen bör därför utreda möjligheten att införa en särskild statlig fond för expansionslån i avfolkningsorter. Vi anser att riksdagen bör ställa sig bakom det som vi här har anfört och tydliggöra dessa ståndpunkter i ett tillkännagivande till regeringen.

Därmed tillstyrks motionerna 2018/19:160 (SD) och 2018/19:164 (SD) i berörda delar. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

15. Företagens kapitalförsörjning, punkt 6 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkänner detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 11 och
avslår motionerna
2018/19:160 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2,
2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 3,
2018/19:629 av Dennis Dioukarev (SD),
2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2,
2018/19:2323 av Lorentz Tovatt och Janine Alm Ericson (båda MP),
2018/19:2690 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 10,

2018/19:2726 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 2,
2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 7 och
2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 3, 5 och 17.

Ställningstagande

Tillgången på kapital är en nyckelfråga för att främja entreprenörskap. Det statliga kapitalet bör fungera som katalysator för privata investeringar och entreprenörskap och inte ersätta privat kapital. Vi anser att statligt riskkapital behövs som ett viktigt komplement till privat riskkapital i fler regioner, exempelvis i Norrlands inland.

När regeringen inordnade Inlandsinnovation, ett statligt ägt riskkapitalbolag som skapades 2010 som en riktad satsning för företag i kommuner eller delar av kommuner i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands, Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län, under det nya statliga utvecklingsbolaget Saminvest, valde den tyvärr en motsatt väg.

Den nya struktur för det statliga riskkapitalet som riksdagen beslutade att inrätta våren 2016 (prop. 2015/16:110, bet. 2015/16:NU23) anser vi är ytterligare ett exempel på hur regeringens politik bidrar till ökad centralisering och minskat företagande. Vi vidhåller vår uppfattning i denna fråga och vill här understryka vikten av att statligt riskkapital finns tillgängligt i hela landet. Genom att flytta de pengar som förvaltas av Inlandsinnovation till det nya utvecklingsbolaget ersätts Inlandsinnovations geografiskt inriktade uppdrag av ett system som riktar sig mot investeringar ur ett nationellt perspektiv, utan att regeringen visat vilka konsekvenser detta får när det gäller investeringarnas geografiska fördelning. Vi menar att regeringen borde vidta åtgärder för att små och växande företag i hela landet ska ha god tillgång till kapital. Hänsyn till närhet, lokalkännedom samt tillgång till lokala och regionala nätverk borde i högre grad än vad som nu är fallet ha betydelse vid valet av investeringsobjekt i en riskkapitalverksamhet.

Vi anser att riksdagen bör ställa sig bakom det anförda och tillkänna det för regeringen. Därmed tillstyrks motion 2018/19:2694 (C) i berörd del. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

16. Företagens kapitalförsörjning, punkt 6 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:2690 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 10,

2018/19:2726 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 2 och
2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 3, 5 och 17 samt
avslår motionerna
2018/19:160 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2,
2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 3,
2018/19:629 av Dennis Dioukarev (SD),
2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2,
2018/19:2323 av Lorentz Tovatt och Janine Alm Ericson (båda MP),
2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 11 och
2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 7.

Ställningstagande

Sverige har en väl utbyggd sektor för riskkapitalförsörjning för företag där staten fyller en marknadskompletterande roll. Men för att såväl det offentliga som det privata riskkapitalet ska ge bästa möjliga effekt i investeringar och inte minst för att uppfinnare, innovatörer och entreprenörer i olika skeden ska hitta de medel som finns tillgängliga krävs en tydligare organisering av aktörerna i innovationssystemet. Det behövs också åtgärder för att förbättra tillgången till lånekapital för små och medelstora företag. Alla delar i kapitalförsörjningskedjan behöver fungera för att nyföretagandet ska stimuleras och för att landets företag ska ges möjlighet att expandera både produktmässigt och geografiskt. Jag anser därför i enlighet med vad som anförs i motion 2018/19:2913 (KD) att det statliga riskkapitalet bör disponeras så att det bättre når företag i en tidig fas. Det statliga kapitalet bör också i större utsträckning samverka med privata finansärer och kreditgarantiföreningar i hela landet.

Många saknar de medel som krävs för att kunna starta ett företag. Jag förordar därför, även det i linje med vad som sägs i motion 2018/18:2913 (KD), en översyn av de möjligheter som finns för privatpersoner, företag och andra aktörer att investera i lokal företagsutveckling. Syftet med en sådan översyn är att göra det lättare att investera eller reinvestera kapital på landsbygden.

Innovativa företag och företag med stort teknik- och kunskapsinnehåll har ibland mycket långa utvecklingsprocesser jämfört med många andra företag. Livsvetenskapsforskning, som bl.a. omfattar utveckling av läkemedel, diagnostik och medicinteknik, tar lång tid och kräver långsiktig finansiering. Tillväxtanalys presenterade våren 2017 rapporten Towards a Swedish megafund for life science innovation. Den visar på hur en svensk fond, genom att applicera särskilda finansieringstekniker, skulle kunna skapa tillfredsställande finansiering för uppstartsföretag i de tidiga skedena. I rapporten framhåller Tillväxtanalys bl.a. att Sverige har en stark tradition och kompetens inom alla segment av livsvetenskap men att tillflödet av riskkapital i de tidiga skedena har minskat under de senaste decennierna, vilket har hämmat utvecklingen av nya livsvetenskapsföretag. Jag förordar därför i överensstämmelse med vad som anförs i motion 2018/18:2913 (KD) ett tillkännagivande om att regeringen

bör utreda möjligheten att skapa en megafond för livsvetenskap som kapitaliseras genom investeringar i både ägarandelar och obligationer.

Vad gäller idéburna verksamheter vill jag framföra att de generellt sett har det svårare med kapitalförsörjning, eftersom de vanligtvis bedrivs som ideella eller ekonomiska föreningar, kooperativa företag eller i stiftelseform. Den ideella sektorns och de sociala företagens tillgång till kapital är inte tillräcklig vare sig för etablering eller för utveckling och behöver förstärkas. Problemet med kapitalförsörjning måste rådats bot på, och i enlighet med vad som anförs i motion 2018/19:2690 (KD) skulle en möjlighet kunna vara en statlig investeringsfond, i likhet med den brittiska modellen Big Society Capital. Tanken är att medel från fonden ska kunna användas för s.k. sociala investeringar, exempelvis genom lån med något lägre traditionella avkastningskrav. För detta syfte skulle man kunna avsätta en klumpsumma som ett engångsanslag i statsbudgeten eller inom Tillväxtverkets ram. Frågan bör övervägas vidare.

Avslutningsvis vill jag instämma i vad som anförs i motion 2018/19:2726 (KD) om vikten av att det finns långsiktiga spelregler för det statliga riskkapitalet. Stabila förutsättningar stimulerar också privat riskkapital att våga investera i nystartade innovativa företag, inte minst inom de gröna näringarna.

Sammanfattningsvis tillstyrker jag motionerna 2018/19:2690 (KD), 2018/19:2726 (KD) och 2018/19:2913 (KD) i berörda delar. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

17. Företagens kapitalförsörjning, punkt 6 (L)

av Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2 och avslår motionerna

2018/19:160 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2,

2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 3,

2018/19:629 av Dennis Dioukarev (SD),

2018/19:2323 av Lorentz Tovatt och Janine Alm Ericson (båda MP),

2018/19:2690 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 10,

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 11,

2018/19:2726 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 2,

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 7 och

2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkandena 3, 5 och 17.

Ställningstagande

Det är viktigt att utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter tas till vara i hela Sverige. Grunden för vårt lands välbefinnande utgörs av företagande och ekonomisk utveckling. Därför måste människor och företag över hela landet ges möjligheter att växa och utvecklas. För att kunna starta, driva och utveckla ett företag är det helt avgörande att det finns tillgång till privat kapital. I vissa fall kan statligt riskkapital behövas för att komplettera det privata kapitalet. Jag anser att mer kan göras för att det statliga riskkapitalet ska finnas tillgängligt i hela Sverige så att människor och företag runt om i landet kan ges förutsättningar att starta och utveckla företag. Riksdagen bör tydliggöra sin uppfattning för regeringen i denna fråga och således tillkännage för regeringen att det statliga riskkapitalet ska vara tillgängligt för investeringar i hela landet.

Därmed tillstyrks motion 2018/19:2058 (L) i den berörda delen. Övriga motionsyrkanden avstyrks.

18. Genomförande av EU-lagstiftning, punkt 7 (S, V, MP)

av Helene Hellmark Knutsson (S), Mattias Jonsson (S), Monica Haider (S), Mathias Tegnér (S), Åsa Eriksson (S), Lorentz Tovatt (MP) och Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed avslår riksdagen motionerna
2018/19:1783 av Markus Selin m.fl. (S) yrkande 1 i denna del,
2018/19:2036 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7,
2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 15 och
2018/19:2829 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 2 i denna del.

Ställningstagande

I motionerna 2018/19:1783 (S), 2018/19:2036 (L), 2018/19:2819 (M, C, KD, L) och 2018/19:2829 (M) efterfrågas åtgärder för att komma till rätta med att s.k. övergenomförande av EU-direktiv riskerar att leda till en ökad regelbörda för företag. Vi delar givetvis motionärernas uppfattning att nya bestämmelser inte ska införas i svensk rätt om det inte finns skäl för det. Regler ska vara ändamålsenliga och medföra så begränsad administration som möjligt för att svenska företags konkurrensvillkor inte ska avvika från de som gäller för övriga företag i EU. Samtidigt måste en ökad administrativ kostnad för företag ställas i relation till vilken nytta en regelgivare vill uppnå. Det är vår

uppfattning att regeringen vid införandet av nya regler i svensk rätt redan värnar de svenska företagens konkurrenskraft, samtidigt som nödvändig hänsyn tas till svenska intressen som t.ex. miljön, folkhälsan och arbetarskyddet. Vi vill också påminna om att Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredningar anger att vid de tillfällen genomförandet av EU-rätt i svensk lagstiftning går utöver eventuella minimiregler, bör regelgivare ange på vilket sätt och varför. Det motionärerna vill uppnå är således redan den princip som tillämpas.

Mot denna bakgrund ser vi inget skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande om att regeringen bör verka för att EU-direktiv genomförs i nationell rätt på ett sätt som inte missgynnar företagens konkurrenskraft. Därmed avstyrker vi motionerna 2018/19:1783 (S), 2018/19:2036 (L) 2018/19:2819 (M, C, KD, L) och 2018/19:2829 (M) i här aktuella delar.

19. Principen om en regel in, en regel ut, punkt 8 (M, C, KD, L)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Helena Lindahl (C), Lotta Olsson (M), Camilla Brodin (KD), Arman Teimouri (L) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2036 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 och

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 16.

Ställningstagande

Regelbördan för framför allt de små och medelstora företagen behöver minska. Samtidigt behöver nya regler införas i ett samhälle som ständigt förändras. För att förhindra en ökad regelbörda och ökade administrativa kostnader anser vi därför att man bör pröva principen ”en regel in, en regel ut” när det gäller lagstiftning som påverkar företagande. Principen innebär att för varje ny betungande administrativ börda som införs måste en motsvarande börda tas bort och syftar till att garantera att den samlade regelbördan för den som berörs av en ny regel i vart fall inte ökar.

Därmed tillstyrker vi motionerna 2018/19:2036 (L) och 2018/19:2819 (M) i berörda delar.

20. Regelbörda för mikroföretag, punkt 9 (M)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 15,
2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 9 och
2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

Småföretag och mikroföretag får i dag lägga mycket arbete på administrativa uppgifter som är kopplade till krångliga byråkratiska regler. För dessa företagare som oftast inte har någon anställd innebär det att mycket tid försvinner från den ordinarie verksamheten. Vi anser att dessa företag bör undantas från en del administration, så att de kan fokusera mer på att utveckla kärnverksamheten snarare än på att utföra pappersarbete. Regeringen bör därför utreda hur småföretag och mikroföretag kan undantas från administration för att på så sätt kunna fokusera mer på att driva och utveckla sina verksamheter.

Därmed tillstyrker vi därmed motionerna 2018/19:2425 (C), 2018/19:2694 (C) och 2018/19:2783 (M) i berörda delar.

21. Övrigt om regelförenkling, punkt 10 (M)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 1–3,
2018/19:2829 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 2 i denna del och
2018/19:2875 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 1 och 2 samt
avslår motionerna
2018/19:149 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 5,

2018/19:158 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–5,
2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 14 och 16,
2018/19:232 av Larry Söder (KD) yrkandena 1 och 2,
2018/19:432 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 2 och 3,
2018/19:635 av Dennis Dioukarev (SD),
2018/19:636 av Dennis Dioukarev (SD),
2018/19:662 av Lorentz Tovatt (MP),
2018/19:679 av Ingemar Nilsson och Jasenko Omanovic (båda S),
2018/19:848 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1, 3 och 5,
2018/19:852 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1–3,
2018/19:899 av Sten Bergheden (M),
2018/19:926 av Edward Riedl (M) yrkande 1,
2018/19:927 av Sten Bergheden (M),
2018/19:973 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),
2018/19:1019 av Johan Hultberg (M) yrkandena 1 och 2,
2018/19:1106 av Erik Bengtzboe (M),
2018/19:1170 av Teresa Carvalho (S),
2018/19:1398 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 4,
2018/19:1525 av Lars Hjalmered (M),
2018/19:1657 av Marta Obminska (M),
2018/19:1744 av Anders Hansson (M),
2018/19:1783 av Markus Selin m.fl. (S) yrkandena 1 i denna del, 2 och 3,
2018/19:2036 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2,
2018/19:2076 av Cecilie Tenfjord Toftby (M),
2018/19:2224 av Jörgen Warborn (M),
2018/19:2412 av Mikael Larsson (C),
2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 31,
2018/19:2583 av Ida Drougge (M) och
2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 15.

Ställningstagande

Regelkrångel och en tungrodd byråkrati är ett stort hinder särskilt för små företag, utgör en stor kostnad och gör det svårare för företag att både starta och växa. Det måste bli enklare att starta, driva, utveckla och äga företag i Sverige. Entreprenörer måste ges förutsättningar för att vilja och våga satsa på sina idéer. Vi anser därför att regeringen ska prioritera arbetet med regel-förenklingar för företag. För att regelförenklingsarbetet ska gå framåt behöver Sverige en sammanhållen handlingsplan med tydliga mål, och regeringen bör kontinuerligt redovisa till riksdagen hur detta arbete fortlöper. En stor del av de regler som berör företag genomförs och tillämpas av myndigheter, och regeringen bör därför ge myndigheterna uttryckliga direktiv och uppdrag i regleringsbrev att arbeta med regelförenkling.

Det är även vår uppfattning att kontakten med myndigheter bör underlättas för företagen. Vi föreslår därför att regeringen ska underlätta företagets uppgiftslämnande till myndigheter genom att inrätta ”en dörr in”, en plattform där företagare bara lämnar in uppgifter en gång på en plats och dessa uppgifter därefter slussas till aktuell myndighet. Detta system menar vi skulle påtagligt minska tiden som företag behöver lägga på administration och öka tiden de kan lägga på sin kärnverksamhet, dvs. att skapa jobb och värde.

Regelrådet har ett viktigt uppdrag inom ramen för regelförenklaringsarbetet genom att granska och yttra sig över kvaliteten på regeringens och myndigheters konsekvensutredningar som görs i anslutning till förslag om nya och ändrade regler som kan få effekter av betydelse för företag. Regelrådet är sedan den 1 januari 2015 ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket. Det är vår uppfattning att rådets organisatoriska placering bör utvärderas. En sådan översyn bör även lämna förslag på hur Regelrådets roll kan stärkas. Vi anser att Regelrådets mandat behöver breddas så att rådet i sina yttranden beaktar samtliga konsekvenser av regelgivning för företag och inte enbart företagens administrativa kostnader. Vidare menar vi att det fram till dess att denna utvärdering är färdigställd är angeläget att Regelrådet får tillräckligt med egna resurser inom Tillväxtverket för att kunna utveckla och kvalitetssäkra sin granskningsfunktion.

För att komma till rätta med de bristfälliga konsekvensutredningarna anser vi att regeringen behöver vidta ett antal åtgärder. Regeringen bör bl.a. uppdraga åt Tillväxtverket att intensivt utbildning för regelgivare i syfte att förbättra de kunskapsmässiga förutsättningarna för att upprätta konsekvensutredningar som håller god kvalitet. Vidare behöver regeringen säkerställa att regelgivare gör bättre konsekvensanalyser av författningsförslag, och då särskilt förslagens påverkan på företagets kostnader och konkurrensförhållanden. Slutligen anser vi att Regelrådet bör ges i uppdrag att granska och ge råd om genomförandet av europeisk lag i Sverige. Sammantaget tror vi att detta skulle ge positiva effekter för svenska företags konkurrenskraft, dels för att de svenska företags konkurrenskraft i stor utsträckning baseras på hur regler och byråkrati står sig gentemot andra länder, dels för att det skulle minska företagets administrativa kostnader.

Sammanfattningsvis anser vi att riksdagen bör ställa sig bakom det som vi här anfört genom ett tillkännagivande till regeringen.

Därmed tillstyrks motionerna 2018/19:2783 (M), 2018/19:2829 (M) och 2018/19:2875 (M) i berörda delar. Övriga motionsyrkanden avstyrks.

22. Övrigt om regelförenkling, punkt 10 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Tobias Andersson (SD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:149 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 5,

2018/19:158 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–5 och

2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 14 och 16 samt

avslår motionerna

2018/19:232 av Larry Söder (KD) yrkandena 1 och 2,

2018/19:432 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 2 och 3,

2018/19:635 av Dennis Dioukarev (SD),

2018/19:636 av Dennis Dioukarev (SD),

2018/19:662 av Lorentz Tovatt (MP),

2018/19:679 av Ingemar Nilsson och Jasenko Omanovic (båda S),

2018/19:848 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1, 3 och 5,

2018/19:852 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1–3,

2018/19:899 av Sten Bergheden (M),

2018/19:926 av Edward Riedl (M) yrkande 1,

2018/19:927 av Sten Bergheden (M),

2018/19:973 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),

2018/19:1019 av Johan Hultberg (M) yrkandena 1 och 2,

2018/19:1106 av Erik Bengtzboe (M),

2018/19:1170 av Teresa Carvalho (S),

2018/19:1398 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 4,

2018/19:1525 av Lars Hjalmered (M),

2018/19:1657 av Marta Obminska (M),

2018/19:1744 av Anders Hansson (M),

2018/19:1783 av Markus Selin m.fl. (S) yrkandena 1 i denna del, 2 och 3,

2018/19:2036 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2,

2018/19:2076 av Cecilie Tenfjord Toftby (M),

2018/19:2224 av Jörgen Warborn (M),

2018/19:2412 av Mikael Larsson (C),

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 31,

2018/19:2583 av Ida Drougge (M),

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 1–3,

2018/19:2829 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 2 i denna del,

2018/19:2875 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 1 och 2 samt

2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 15.

Ställningstagande

Sverige är av tradition ett land med starka myndigheter och mycket detaljreglering. I en värld med global handel och hård konkurrens verkar detta i många fall konkurrenshämmande för företagen. För svenska företag innebär regelbördan kostnader och administration som tar fokus från företagens egentliga verksamhet. Dessa merkostnader hämmar jobbskapande och tillväxt. Det är därför av största vikt att eftersträva förenklingar och ta bort onödiga regleringar där konsekvenserna inte motsvarar nyttan, men det är också viktigt att nya och förändrade regler är kostnadseffektiva. Vi anser därför i likhet med vad som anförs i motion 2018/19:158 (SD) att regeringen och svenska förvaltningsmyndigheter behöver prioritera regelförenklaringsarbetet. Vi menar att detta arbete bör ske systematiskt och i samarbete med näringslivsorganisationer som ofta har sakkunskap, och vi förordar därför att en arbetsordning enligt följande införs: Svenska näringslivsorganisationer ges först möjlighet att lämna förslag på vilka regler som bör förändras eller tas bort. Regeringen hänvisar därefter förslagen till berört departement och myndighet, samtidigt som respektive myndighet får i uppdrag att redogöra för hur de arbetar med frågan och vad som krävs för att en regel ska kunna förändras i den riktning näringslivet efterfrågar. Regeringen redovisar sedan i en årlig skrivelse till riksdagen sitt ställningstagande till myndigheternas förslag.

Vi intar en pragmatisk hållning till regler i form av lagar, förordningar och föreskrifter och anser att de enbart ska finnas om de verkligen fyller ett behov. Ett problem som många företrädare för industriföretag specifikt anger är att miljötillstånd för nya industrifastigheter drar ut på tiden samtidigt som affärs- och möjligheterna är mycket goda för t.ex. export till växande ekonomier. Detta kostar företagen pengar och samhället skatteintäkter och arbetstillfällen som vida överstiger kostnaden för ett tillräckligt antal handläggare. Likt vad som anförs i motion 2018/19:164 (SD) menar vi att antalet handläggare måste bli fler och att deras uppgift ska vara att arbeta proaktivt och vara behjälpliga gentemot företag som vill expandera. Därutöver anser vi att det bör införas en servicepott för att förenkla olika myndigheters handläggning av tillstånd-särenden. Vidare anser vi i enlighet med vad som framförs i motion 2018/19:158 (SD) att regeringen bör ge myndigheterna i uppdrag att identifiera de för företagen och samhället mest kostsamma handläggningssköerna och därefter sätta upp mål och strategier för att kapa de mest kostsamma handläggningssköerna och skapa rimliga handläggningstider för företagen. Därtill konstaterar vi att entreprenörer som söker olika tillstånd för att expandera eller öppna ny verksamhet ibland kan fastna i en administrativ rundgång där ärendet bollas mellan olika kommunala aktörer och myndigheter utan en tydlig borte tidsgräns. I likhet med vad som framförs i motion

2018/19:164 (SD) anser vi att det bör införas en bortre tidsgräns för ärendehantering, men även att en förenklad hantering vid överklaganden bör övervägas. För att ge livsvetenskap mer konkurrenskraftiga villkor gentemot omvärlden anser vi i likhet med vad som anges i motion 2018/19:149 (SD) att regeringen bör se över regelförenklingar på området. För svenskbaserade livsvetenskapsföretag innebär regelbördan kostnader och administration som tar fokus från företagens egentliga verksamhet. Förutom den uppenbara risken för företagsflyttar och uteblivna investeringar i Sverige drabbar dessa merkostnader i förlängningen hela samhället då det hämmar jobbskapande och tillväxt.

När nya regler tas fram måste deras omfattning och komplexitet stå i proportion till de problem som de är tänkta att lösa, vilket inte alltid är fallet. I förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning regleras hur förvaltningsmyndigheter under regeringen ska arbeta med konsekvensanalyser när nya föreskrifter ska införas. I förordningen beskrivs hur arbetet med konsekvensanalyser ska utföras, t.ex. att det ska redogöras för vilken administration och vilka kostnader som uppstår, vilka det är som drabbas och hur det påverkar företagets konkurrenskraft. Vi anser i likhet med vad som framförs i motion 2018/19:158 (SD) att det är viktigt att förvaltningsmyndigheterna konsekvent följer förordningens direktiv och att förordningen kan stärkas, inte minst kopplat till s.k. gold-plating vid införlivandet av EU-direktiv i svensk lagstiftning. Förordningen föreskriver att det ska göras en bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU. Förordningen bör skärpas i detta avseende så att det framgår att regelgivaren ska beskriva effekterna av när svenska regler föreslås som går utöver vad som krävs av EU:s lagstiftning. Riksdagen bör således uppmana regeringen att reformera förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning i enlighet med vad vi anfört ovan.

Det är av stor vikt att man eftersträvar förenklingar och tar bort onödiga regleringar där konsekvenserna inte motsvarar nyttan samt att nya och förändrade regler är kostnadseffektiva. Detta kräver i sin tur ett aktivt arbete och styrning från regeringens sida, möjlighet till ansvarsutkrävande samt kompetens, relevanta analysverktyg och beräkningsmodeller för att regelgivare ska kunna genomföra bra konsekvensutredningar. Regelrådet inrättades av regeringen 2008 för att verka för regelförenklingar för företag. Sedan januari 2015 är Regelrådet en organisation inom Tillväxtverket. Vi ser ett värde i att stärka Regelrådets kompetens och mandat. Vår uppfattning, som även framförs i motion 2018/19:158 (SD), är att Regelrådet bör vara ett oberoende organ med placering under Statsrådsberedningen. Detta skulle ge rådet en större tyngd, inflytande och möjlighet att komma in tidigare i processen vid framtagande av nya regler. För att ytterligare inskräpa vikten av arbetet med regelförenklingar anser vi i likhet med vad som bl.a. förts fram av Regelrådet att det bör införas en stoppfunktion för regler med bristfällig konsekvensutredning. Stoppfunktionen skulle innebära att en regel inte får

införas förrän konsekvenserna av regelförslaget har utretts på ett godtagbart sätt. Först när Regelrådet anser att konsekvensutredningen uppfyller kraven i konsekvensutredningsförordningen bör förslaget gå vidare i processen. Vi anser därför att Regelrådet bör få en sådan stoppfunktion, men för att väga maktbalansen mellan politiken och Regelrådet kan det i sammanhanget vara lämpligt att överväga om rådet endast ska kunna stoppa införandet av en ny regel under en viss tid. På så vis sätts det press på att ta fram bättre konsekvensanalyser.

Sammanfattningsvis bör riksdagen ställa sig bakom vad vi här anfört om behovet av regelförenklingar och tillkännage det för regeringen.

Därmed tillstyrks motionerna 2018/19:149 (SD), 2018/19:158 (SD) och 2018/19:164 (SD) i berörda delar. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

23. Övrigt om regelförenkling, punkt 10 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 31 och avslår motionerna

2018/19:149 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 5,

2018/19:158 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–5,

2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 14 och 16,

2018/19:232 av Larry Söder (KD) yrkandena 1 och 2,

2018/19:432 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 2 och 3,

2018/19:635 av Dennis Dioukarev (SD),

2018/19:636 av Dennis Dioukarev (SD),

2018/19:662 av Lorentz Tovatt (MP),

2018/19:679 av Ingemar Nilsson och Jasenko Omanovic (båda S),

2018/19:848 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1, 3 och 5,

2018/19:852 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1–3,

2018/19:899 av Sten Bergheden (M),

2018/19:926 av Edward Riedl (M) yrkande 1,

2018/19:927 av Sten Bergheden (M),

2018/19:973 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),

2018/19:1019 av Johan Hultberg (M) yrkandena 1 och 2,

2018/19:1106 av Erik Bengtzboe (M),

2018/19:1170 av Teresa Carvalho (S),

2018/19:1398 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 4,
 2018/19:1525 av Lars Hjärmered (M),
 2018/19:1657 av Marta Obminska (M),
 2018/19:1744 av Anders Hansson (M),
 2018/19:1783 av Markus Selin m.fl. (S) yrkandena 1 i denna del, 2 och 3,
 2018/19:2036 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2,
 2018/19:2076 av Cecilie Tenfjord Toftby (M),
 2018/19:2224 av Jörgen Warborn (M),
 2018/19:2412 av Mikael Larsson (C),
 2018/19:2583 av Ida Drougge (M),
 2018/19:2783 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkandena 1–3,
 2018/19:2829 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 2 i denna del,
 2018/19:2875 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 1 och 2 samt
 2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 15.

Ställningstagande

För att Sveriges företagare ska kunna utveckla sin verksamhet behövs ett minskat regelkrångel. En del av detta handlar om kortare handläggningstider för olika tillstånd. Företagare ska kunna ägna tid åt att skapa tillväxt och nya jobb, i stället för att fylla i blanketter och vänta på svar från ansvariga myndigheter. Ett steg som vi anser att regeringen bör ta i detta sammanhang är att förenkla företagandet inom livsmedelsbranschen för små och nystartade företag. Byråkrati och långa handläggningstider hämmar utvecklingskraften inom livsmedelskedjan. Många företagare upplever att det är krångligt att expandera sin verksamhet. Det beror bl.a. på att det tar över sex månader att få ett ärende prövat. Handläggningen bör i dessa fall därför effektiviseras så att handläggningstiderna för ett ärende understiger sex månader. Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen.

Därmed tillstyrks motion 2018/19:2425 (C) i berörd del. Övriga motionsyrkanden avstyrks.

24. Övrigt om regelförenkling, punkt 10 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 15 och
 avslår motionerna

2018/19:149 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 5,

2018/19:158 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–5,
2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 14 och 16,
2018/19:232 av Larry Söder (KD) yrkandena 1 och 2,
2018/19:432 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 2 och 3,
2018/19:635 av Dennis Dioukarev (SD),
2018/19:636 av Dennis Dioukarev (SD),
2018/19:662 av Lorentz Tovatt (MP),
2018/19:679 av Ingemar Nilsson och Jasenko Omanovic (båda S),
2018/19:848 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1, 3 och 5,
2018/19:852 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1–3,
2018/19:899 av Sten Bergheden (M),
2018/19:926 av Edward Riedl (M) yrkande 1,
2018/19:927 av Sten Bergheden (M),
2018/19:973 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),
2018/19:1019 av Johan Hultberg (M) yrkandena 1 och 2,
2018/19:1106 av Erik Bengtzboe (M),
2018/19:1170 av Teresa Carvalho (S),
2018/19:1398 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 4,
2018/19:1525 av Lars Hjalmered (M),
2018/19:1657 av Marta Obminska (M),
2018/19:1744 av Anders Hansson (M),
2018/19:1783 av Markus Selin m.fl. (S) yrkandena 1 i denna del, 2 och 3,
2018/19:2036 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2,
2018/19:2076 av Cecilie Tenfjord Toftby (M),
2018/19:2224 av Jörgen Warborn (M),
2018/19:2412 av Mikael Larsson (C),
2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 31,
2018/19:2583 av Ida Drougge (M),
2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 1–3,
2018/19:2829 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 2 i denna del och
2018/19:2875 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Regelrådet inrättades av den alliansledda regeringen 2008 med fokus på att arbeta med regelförenklingar för företag. År 2015 ändrade dock den rödgröna regeringen Regelrådets direktiv och sammansättning från att vara en statlig kommitté till ett beslutsorgan inom Tillväxtverket. Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar av författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag. Det samlade utfallet av Regelrådets granskning av konsekvensutredningar visar särskilt brister i analysen av påverkan på företagens kostnader och konkurrensförhållanden. Regelrådet konstaterade att dessa aspekter är av stor betydelse för företagens förutsättningar att arbeta och växa. Jag anser därför att

Regelrådets uppgift och ställning bör stärkas genom att rådet blir ett obligatoriskt remissorgan för Regeringskansliets förslag, så att nya lagar och regler såväl som förändringar i befintlig lagstiftning blir så ändamålsenliga som möjligt.

Med det anförda tillstyrker jag motion 2018/19:2913 (KD) i berörd del. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

25. Övrigt om regelförenkling, punkt 10 (L)

av Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2036 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2 och
avslår motionerna
2018/19:149 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 5,
2018/19:158 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkandena 1–5,
2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 14 och
16,
2018/19:232 av Larry Söder (KD) yrkandena 1 och 2,
2018/19:432 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 2 och 3,
2018/19:635 av Dennis Dioukarev (SD),
2018/19:636 av Dennis Dioukarev (SD),
2018/19:662 av Lorentz Tovatt (MP),
2018/19:679 av Ingemar Nilsson och Jasenko Omanovic (båda S),
2018/19:848 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1, 3 och 5,
2018/19:852 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1–3,
2018/19:899 av Sten Bergheden (M),
2018/19:926 av Edward Riedl (M) yrkande 1,
2018/19:927 av Sten Bergheden (M),
2018/19:973 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),
2018/19:1019 av Johan Hultberg (M) yrkandena 1 och 2,
2018/19:1106 av Erik Bengtzboe (M),
2018/19:1170 av Teresa Carvalho (S),
2018/19:1398 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 4,
2018/19:1525 av Lars Hjalmered (M),
2018/19:1657 av Marta Obminska (M),
2018/19:1744 av Anders Hansson (M),
2018/19:1783 av Markus Selin m.fl. (S) yrkandena 1 i denna del, 2 och 3,
2018/19:2076 av Cecilie Tenfjord Toftby (M),
2018/19:2224 av Jörgen Warborn (M),

2018/19:2412 av Mikael Larsson (C),
2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 31,
2018/19:2583 av Ida Drougge (M),
2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 1–3,
2018/19:2829 av Mats Green m.fl. (M) yrkande 2 i denna del,
2018/19:2875 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkandena 1 och 2 samt
2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 15.

Ställningstagande

För att minska företagens regelbörda behöver Sveriges myndigheter vara bättre på att dra fördel av digitaliseringens möjligheter. Det behövs enhetliga och nationella it-lösningar som är användarvänliga för privatpersoner och företag och som underlättar informationsutbyte mellan myndigheter. Många myndigheter kräver i dag inrapportering av samma uppgifter därför att varje myndighet har sin egen datahantering, vilket skapar ökad administrativ börda för företag. Ökade möjligheter till samordnad informationsinhämtning mellan myndigheter minskar den administrativa kostnaden för företagen och minskar dessutom risken för felrapportering. Jag anser därför att riksdagen i enlighet med vad som anförs i motion 2018/19:2036 (L) bör tillkännage för regeringen att återrapportering från företag bör ske till en och samma myndighet.

Därmed tillstyrks motion 2018/19:2036 (L) i berörd del. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

26. Delningsekonomin, punkt 11 (M, L)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Lotta Olsson (M) och Arman Teimouri (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:2043 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 5 och
2018/19:2902 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 1 och 7.

Ställningstagande

Delningsekonomin är ett fenomen som uppstått i digitaliseringens kölvatten. De senaste årens snabba tekniska utveckling och låga utvecklingskostnader för lättillgänglig konsumentvänlig teknik har öppnat scenen för en rad kreativa entreprenörer och nyskapande it-företag. Fler och fler företag anpassar sig nu

till digitaliseringens villkor. Men den snabbt växande delningsekonomin förändrar och utmanar traditionella föreställningar om ekonomins funktionssätt, förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare och hur framtidens skattesystem ska utformas. Sverige har goda möjligheter att leda utvecklingen tack vare ett teknikvänligt samhälle och en hög grad av digitalisering, men politiken och lagstiftningen har ännu inte hunnit anpassa sig till delningsekonomin. Det är allvarligt, dels för att det riskerar att skapa ett stort gap mellan gällande lagstiftning och den allmänna rättsuppfattningen, dels för att det riskerar att stoppa oss alla från att vinna fördelar när alla kan köpa, sälja, hyra och dela med ett minimum av administration. När det gäller flera modeller för delningstjänster står olika legala hinder i vägen för att tjänsten ska kunna växa. Nyskapande företag hämmas även av bristande immaterialrättsliga regler. Det behövs därför spelregler som bejakar delningsekonomins möjligheter och säkerställer konkurrens på rättvisa villkor. I detta bör särskilt uppmärksammas vikten av att Sverige fortsätter vara en drivande kraft när det gäller att utveckla den digitala inre marknaden så att gemensamma regler tas fram som stöder innovation, delningsekonomi och e-handel. Politikens uppgift måste vara att snabbt undanröja hinder för att underlätta, eller åtminstone inte försvåra, den tekniska utvecklingen. Vi vill därför att riksdagen, i linje med vad som förordas i motionerna 2018/19:2043 (L) och 2018/19:2902 (M), genom ett tillkännagivande ger regeringen i uppdrag att dels se över vilka författningsändringar som behövs, dels förenkla och anpassa regelverken till ett digitaliserat och delande samhälle. Tillkännagivandet omfattar även att regeringen bör genomföra separata utredningar i berörda branscher för att släppa in digitalisering och delningsekonomi på ett ansvarsfullt och för branscherna välanpassat sätt.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks motionerna 2018/19:2043 (L) och 2018/19:2902 (M) i berörda delar.

27. Övrigt om särskilda näringsgrenar, punkt 12 (M)

av Carl-Oskar Bohlin (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) och Lotta Olsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:2783 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkandena 34–36 och 38 samt
2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 6 och
avslår motionerna
2018/19:144 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 1,
2018/19:482 av Arman Teimouri (L) yrkandena 1 och 2,
2018/19:861 av Edward Riedl (M),

2018/19:928 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,
2018/19:1469 av Ola Johansson (C) yrkande 5,
2018/19:1965 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S),
2018/19:2179 av Saila Quicklund (M),
2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 24,
2018/19:2333 av Jonas Eriksson och Rebecka Le Moine (båda MP) yrkandena
1 och 2,
2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 27,
2018/19:2504 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C),
2018/19:2539 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 1,
2018/19:2715 av Sofia Nilsson (C) och
2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 14.

Ställningstagande

Svensk besöksnäring har det senaste decenniet utvecklats positivt, men vi anser i likhet med vad som sägs i motion 2018/19:2783 (M) att mer kan göras för att ta till vara Sveriges fulla potential och bli ett än mer framgångsrikt turistland. I utredningen Ett land att besöka – En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring (SOU 2017:95) föreslås bl.a. att regeringen ska ta fram en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring i samverkan med berörda aktörer. Vi anser att det är viktigt att samla de främjande insatserna för ökad effekt. Regeringen bör därför så snart som möjligt återkomma till riksdagen med konkreta förslag på hur man kan stärka besöksnäringen och turismen i Sverige med en nationell strategi. Andra viktiga framgångsfaktorer är bl.a. ökad kännedom om svenska destinationer, höjd kompetensnivå inom näringen och fler direkta flyglinjer. Många goda insatser görs redan i dag av Visit Sweden, Tillväxtverket och Svenska institutet för att stärka Sverige bilden utomlands, för att locka fler utländska turister att resa, äta och bo i samt att uppleva Sverige, samt för att få evenemang och möten till Sverige. Vi anser dock att en statlig aktör bör få det övergripande ansvaret för besöksnäringen för att förstärka dessa aktiviteter. Även regioner som arbetar med turism skulle kunna stärkas genom en nationell plattform för samverkan, där goda exempel kan spridas och de regionala turistorganisationerna kan få den stöttning de behöver för att kunna göra ett fullgott arbete. Precis som i andra branscher behöver strukturella hinder såsom regelkrångel och kompetensmatchningsproblematik åtgärdas för att ge företag inom besöksnäringen möjlighet att skapa fler arbetstillfällen.

En annan viktig näring som genererar stora exportintäkter, skapar sysselsättning och har betydelse för Sveriges ställning som forsknings- och kunskapsnation är livsvetenskap. Ett problem som näringen dock tåmpas med är att ledtiderna från initialskede till brukbart resultat är mycket långa. Livsvetenskapsforskningen kräver omfattande resurser i form av tid och pengar, varför det är angeläget att nå fram till framgångsrik kommersialisering i högre grad

än i dag. Långsiktig kvalitet, tillgång till sjukvårdens resurser, tydliga spelregler och attraktiva förutsättningar vad gäller kompetensförsörjning och näringsvillkor i förhållande till den globala konkurrensen är därför av yttersta vikt för livsvetenskap och medicinteknik. Vi anser därför, i likhet med vad som anförs i motion 2018/19:2783 (M), att svenska forskningskluster och innovationsmiljöer som ger långsiktig förutsägbarhet för forskning och utveckling inom livsvetenskap är nyckelfaktorer som måste främjas. Utöver konkurrenskraftiga villkor behöver näringen möta ett företagsklimat som signalerar en tydlig ambition att underlätta för etableringar i Sverige. Denna kapacitetsstarka verksamhet söker sig till internationella miljöer med låg grad av byråkrati. Vi anser därför i likhet med vad som anförs i den senast nämnda motionen att nödvändiga och relevanta regelförenklingar bör genomföras för att ge internationellt konkurrenskraftiga villkor för näringarna livsvetenskap, informations- och kommunikationsteknik samt medicinteknik.

Ett annat område som vi vill lyfta fram är de kulturella och kreativa näringarna. Många kulturskapare är också egna företagare. Detta lägger grunden för kulturell mångfald, skapar jobb och tillväxt över hela landet och är en av hörstenarna i en modern kulturpolitik. Samtidigt är det självklart viktigt att kulturarbetare, oavsett anställningsform, har bra och trygga villkor. Vägen till egenförsörjning är en av de viktigaste frågorna, och då måste också kulturarbetare i större utsträckning kunna leva på sitt skapande. En stark upphovsrätt spelar också stor roll för professionella kulturskapares villkor, men även för att skydda de kulturella och kreativa näringarna, som är en viktig och växande bransch. Vidare ser vi behov av regelförenklingar för kulturarbetare med eget företag, liksom för entreprenörer i stort. Därför anser vi i enlighet med vad som anförs i motion 2018/19:2862 (M) att förslag såsom minskad administration för företag med lägre omsättning och sänkt gräns för aktiekapital bör införas. Det bör också undersökas om riktade utbildningar eller liknande är önskvärt inom ramen för befintliga kultur- och företagarefrämjande insatser.

Därmed tillstyrks motionerna 2018/19:2783 (M) och 2018/19:2862 (M) i berörda delar. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

28. Övrigt om särskilda näringsgrenar, punkt 12 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD), Tobias Andersson (SD) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2018/19:144 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 1 och avslår motionerna

2018/19:482 av Arman Teimouri (L) yrkandena 1 och 2,
2018/19:861 av Edward Riedl (M),
2018/19:928 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,
2018/19:1469 av Ola Johansson (C) yrkande 5,
2018/19:1965 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S),
2018/19:2179 av Saila Quicklund (M),
2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 24,
2018/19:2333 av Jonas Eriksson och Rebecka Le Moine (båda MP) yrkandena
1 och 2,
2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 27,
2018/19:2504 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C),
2018/19:2539 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 1,
2018/19:2715 av Sofia Nilsson (C),
2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 34–36 och 38,
2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 6 och
2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 14.

Ställningstagande

På många håll i Sverige finns goda möjligheter att främja en växande turistnäring. Vad som gör näringen extra intressant när det gäller inverkan på arbetsmarknaden är dess arbetskraftsintensitet. Nya projekt och höjd omsättning leder snabbt till nya arbetstillfällen. Upplevelser som exempelvis hästturism, stuguthyrning, aktivitetspaket med naturupplevelser samt jakt och fiske lämpar sig särskilt väl för landsbygden. Besöksnäringen som bransch har en stor potential att utvecklas ännu mer. Intresset utomlands finns, och den egna tilltron till framtiden finns hos företagen. Vi menar att det därför är viktigt att satsa på en ordentlig infrastruktur och förenklade regelverk och att stimulera till investeringar, utbildning och attraktionskraft utomlands för att främja svensk besöksnäring. Detta bör riksdagen tydliggöra för regeringen genom ett tillkännagivande.

Därmed tillstyrks motion 2018/19:144 (SD) i den berörda delen. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

29. Övrigt om särskilda näringsgrenar, punkt 12 (C)

av Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 27 och

avslår motionerna

2018/19:144 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 1,
 2018/19:482 av Arman Teimouri (L) yrkandena 1 och 2,
 2018/19:861 av Edward Riedl (M),
 2018/19:928 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,
 2018/19:1469 av Ola Johansson (C) yrkande 5,
 2018/19:1965 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S),
 2018/19:2179 av Saila Quicklund (M),
 2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 24,
 2018/19:2333 av Jonas Eriksson och Rebecka Le Moine (båda MP) yrkandena
 1 och 2,
 2018/19:2504 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C),
 2018/19:2539 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 1,
 2018/19:2715 av Sofia Nilsson (C),
 2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 34–36 och 38,
 2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 6 och
 2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 14.

Ställningstagande

Svensk turism har haft en positiv utveckling under de senaste åren. Goda boendemiljöer och natur- och kulturvärden uppskattas både av svenskar och av besökare från andra länder. För att Sverige ska fortsätta att utvecklas som turistland behövs en kvalitativ utveckling av nya och befintliga destinationer liksom en förstärkning av marknadsföringsinsatserna. Besöksnäringen är en sysselsättningsmotor som skapar jobb över hela landet för bl.a. nya svenskar, ungdomar och personer som saknar högre utbildning. Därför är det viktigt att identifiera och presentera incitament så att företagen kan växa och anställa fler. Eftersom många av besöksnäringens företag är små eller medelstora är det bl.a. viktigt att ge dem rätt förutsättningar för att anställa. Vi anser att mer kan göras för att främja besöksnäringen och förordar därför ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning som identifierar och presenterar incitament som förenklar för företag att växa och anställa inom turist- och besöksnäringen.

Därmed tillstyrks motion 2018/19:2425 (C) i berörd del. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

30. Övrigt om särskilda näringsgrenar, punkt 12 (KD)

av Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 14 och avslår motionerna

2018/19:144 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 1,

2018/19:482 av Arman Teimouri (L) yrkandena 1 och 2,

2018/19:861 av Edward Riedl (M),

2018/19:928 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,

2018/19:1469 av Ola Johansson (C) yrkande 5,

2018/19:1965 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S),

2018/19:2179 av Saila Quicklund (M),

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP) yrkande 24,

2018/19:2333 av Jonas Eriksson och Rebecka Le Moine (båda MP) yrkandena 1 och 2,

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 27,

2018/19:2504 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C),

2018/19:2539 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C) yrkande 1,

2018/19:2715 av Sofia Nilsson (C),

2018/19:2783 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 34–36 och 38 samt

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Arbetsmarknaden för kulturarbetare har i alla tider varit avskild från övriga arbetsmarknader och samtidigt i ständig förändring. För många som jobbar inom kulturområdet är konstnärskapet en livsstil som inte alltid är lätt att förena med en företagsekonomisk struktur. Inom teater och film är det t.ex. inte helt ovanligt att bästa sättet att leva på sin konst är att starta eget företag. För att det ska fungera krävs viss kompetens inom företagande och ekonomi, något som många konstnärliga utbildningar inte lär ut. När man utexamineras saknas ofta kunskap inom företagande, något som gör det svårt att inledningsvis leva på sin valda karriär. Ett annat problem som konstnärer och kulturskapare möter är de stödformer och försäkringsvillkor som inte är anpassade efter konstnärernas speciella arbetsvillkor och livssituation. Jag menar vidare att upphovsmäns exklusiva upphovsrätt måste värnas eftersom den är själva fundamentet i en fri marknad och gör att konstnärer kan leva på sitt skapande. Riksdagen bör genom ett tillkännagivande tydliggöra för regeringen att den bör stärka det konstnärliga företaget utifrån vad jag här har anfört.

Motion 2018/19: 2904 (KD) tillstyrks därmed i den berörda delen. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

Särskilt yttrande

Regelbörda för mikroföretag, punkt 9 (C)

Helena Lindahl (C) och Peter Helander (C) anför:

Vi har i det föregående ställt oss bakom utskottets ställningstagande att avstyrka förslag om minskad regelbörda för små- och mikroföretagare som företrädare för Centerpartiet har lagt fram i motioner. Vi vill i detta särskilda yttrande redogöra för skälet till det.

Centerpartiet har som tidigare nämnts slutit en sakpolitisk överenskommelse med Socialdemokraterna, Liberalerna och Miljöpartiet. I överenskommelsen anges att det ska genomföras en kraftig förenkling av beskattning och regelverk för mikroföretagande. Vi står givetvis bakom den politik som företrädare för Centerpartiet här lagt fram i motioner och som hanteras i detta avsnitt, men har samtidigt konstaterat att förslagen stämmer överens med de åtgärder som presenteras i den nyssnämnda sakpolitiska överenskommelsen.

Av detta skäl väljer vi att inte tillstyrka motionerna 2018/19:2425 (C) och 2018/19:2694 (C) i aktuella delar.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:144 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om turismens betydelse och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:145 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en industrikommission med kommittédirektiv i linje med förslagen i motionen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:149 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regelförenklingar för att ge livsvetenskaperna konkurrenskraftiga villkor gentemot omvärlden och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:152 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett program för starta-eget-bidrag till yrkesverksamma och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:156 av Josef Fransson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om näringspolitikens inriktning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:158 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flytta Regelrådet från Tillväxtverket till Statsrådsberedningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att systematisera regeringens och förvaltningsmyndigheternas arbete med regelförenkling och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en stoppfunktion för regler med bristfällig konsekvensutredning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statens myndigheter ska identifiera samt upprätta mål och strategier för de mest kostsamma handläggningstiderna för företag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:160 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inriktningen för den statliga riskkapitalfinansieringen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om expansionslån i avfolkningsorter och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:163 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett nationellt råd med sakkunniga experter vars uppgift blir att arbeta med exponentiella teknologier samt andra viktiga teknologiområden och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att industriföretag i avfolkningsorter ges riktade satsningar för hjälp att expandera och utveckla sina verksamheter och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en borte tidsgräns för tillståndsansökningar och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en servicepott för att förenkla olika myndigheters handläggning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:165 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behövs en konkurrensöversyn och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:231 av Larry Söder (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för varje kommun att genomföra ett näringslivsbokslut en gång per år och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:232 av Larry Söder (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ha som mål att minska den administrativa kostnad som

är hänförlig till regelefterlevnad för småföretagen med 10 procent och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt Regelrådet att redovisa för riksdagen hur regelbördan för småföretagen har förändrats årligen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:249 av Linda Lindberg (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt se över möjligheterna att främja och stärka utvecklingen av småföretagares tillväxt och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda hur Sverige kan underlätta företagsforskning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:405 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt berörda myndigheter att återkomma med en intern digitaliseringsstrategi i syfte att effektivisera hanteringen av främst små och medelstora företag och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i regleringsbrevet för Vinnova 2019 bör uppdra åt myndigheten att avbryta det pågående innovationssamarbetet med Israel och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:432 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bredda Regelrådets mandat och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om processen i samband med att nya regler som påverkar småföretagare antas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en småföretagarombudsman och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bilda en företagsfond för ungdomar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:462 av Arman Teimouri (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka Ung Företagsamhets långsiktiga finansiering och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:482 av Arman Teimouri (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kartlägga den svenska mötesindustrin och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta fram en nationell strategi för svensk mötesindustri och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:629 av Dennis Dioukarev (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en marknadskompletterande riskkapitalfond med uppgift att kommersialisera svenska innovationer och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:635 av Dennis Dioukarev (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att eget utträde ska vara kostnadsfritt hos Bolagsverket och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:636 av Dennis Dioukarev (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nystartade företag får skjuta upp sina avgifter till Bolagsverket under de två första verksamhetsåren och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:637 av Dennis Dioukarev (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett starta-eget-lån till unga vuxna och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:662 av Lorentz Tovatt (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla system för enklare myndighetskontakter för företag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:663 av Lorentz Tovatt (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nationellt främja lokala företagslotsar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:679 av Ingemar Nilsson och Jasenko Omanovic (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om beslutsprocesserna vid myndighetsbeslut vid tillståndshantering och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:728 av Maria Stockhaus och Lars Püss (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av lagstiftningen med syftet att försvåra otillbörlig konkurrens från offentligt ägda verksamheter och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:843 av Markus Selin (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om myndighetsansvaret för uppfinningar och uppfinnare och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:846 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett ökat svenskt entreprenörskap och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:848 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge berörda myndigheter i uppdrag att utvärdera huruvida Tillväxtverkets utbildning om gold-plating har haft effekt på verksamheten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att EU gör en jämförande granskning av implementeringen och efterlevnaden av EU-direktiv som rör näringsverksamhet i allmänhet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt svenska myndigheter att inom respektive ansvarsområde sammanställa förteckningar över de svenska lagkrav som går utöver EU:s minimiregler och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:849 av Betty Malmberg (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett jämställt företagande är viktigt ur ett tillväxt- och rättviseperspektiv och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:852 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att företagens regelkrångel måste minska och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelförenklingsarbetet ska bli mer systematiskt och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagen årligen ska få en rapport om hur arbetet med regelförenklingar fortskrider och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:861 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att främja turismen i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:899 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ge dispenser vid start av företag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:907 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till en kontinuerlig jämförelse och översyn av branschspecifika kostnader och regler i Sverige och våra konkurrentländer så att Sverige inte förlorar konkurrenskraft och arbetstillfällen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:926 av Edward Riedl (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att förbättra regelverken för småföretag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:927 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att premiera skötsamma företagare och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:928 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten till en översyn av turistföretagens villkor och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:930 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att införa företagslotsar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:961 av Margareta Cederfelt och Saila Quicklund (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa förutsättningar för att antalet kvinnliga innovatörer ska öka och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:973 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra villkoren för landets småföretagare och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1019 av Johan Hultberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska säkerställa att de statliga myndigheterna ansluter sig till uppgiftslämnarservice och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidareutveckla uppgiftslämnarservice och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1049 av Teresa Carvalho (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om långsiktiga förutsättningar för science parks och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1056 av Isak From och Björn Wiechel (båda S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta generationsväxling i företag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1064 av Johan Andersson m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla fler alternativa företagsformer och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1106 av Erik Bengtzboe (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur Regelrådets arbete kan effektiviseras med målet att ytterligare underlätta för svenska företag att växa och anställa samt exportera varor och tjänster och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1170 av Teresa Carvalho (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att förbättra tillgången till digital offentlig service och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1398 av Maria Ferm m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om företagsförberedande insatser redan under asylfasen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att översätta företagarinformation och blanketter för företagare till fler språk och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta s.k. one-stop shops för företagare och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att permanenta snabbspår för nyanlända företagare och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1416 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad stöd för innovatörer och uppfinnare och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1417 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sätta upp konkreta mål för att andelen kvinnliga företagare i Sverige ska öka och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1469 av Ola Johansson (C):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja en inhemsk träindustri med träförädling i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1525 av Lars Hjalmered (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga initiativ för att generellt förkorta handläggningstider och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1657 av Marta Obminska (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med regelförenkling för företag bör fortsätta och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1733 av Mats Green (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Nyföretagarcentrum Sverige bör prioriteras med ytterligare informations- och rådgivningsinsatser för start av eget företag så att den nationella och lokala strukturen kan aktiveras och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1744 av Anders Hansson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga huruvida Bolagsverket bör ha en mer kontrollerande funktion och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1771 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör få i uppdrag att se över möjligheten att de regleringsbrev och instruktioner som riktas till näringslivsfrämjande myndigheter också omfattar kooperativt företagande och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1783 av Markus Selin m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om implementering av EU-direktiv och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av konsekvensutredningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta införandet av ett register för företagsdata och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1918 av Fredrik Christensson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en strategi för mer innovationsvänlig lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1965 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att forma en nationell strategi för att främja investeringar inom datacenter och satsa på forskning inom datacenter och big data och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2027 av Azadeh Rojhan Gustafsson m.fl. (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att stärka kompetensen hos relevanta aktörer kring arbetsintegrerande sociala företag och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att se över förutsättningarna för kapitalförsörjning för att bättre svara mot arbetsintegrerande sociala företags särskilda behov och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2036 av Jan Björklund m.fl. (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återrapportering från företag bör ske till en och samma myndighet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om principen ”en regel in – en regel ut” och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om genomförandet i svensk rätt av EU-direktiv och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2043 av Helena Gellerman m.fl. (L):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av vilka författningsändringar som behövs för att anpassa lagstiftningen till delningsekonomin och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2045 av Arman Teimouri m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om företagandets villkor och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2058 av Jan Björklund m.fl. (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det statliga riskkapitalet ska vara tillgängligt för investeringar i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2076 av Cecilie Tenfjord Toftby (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av konsekvensutredningarna för att se till att de håller hög kvalitet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2160 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Kriminalvården och privata företag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2169 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa förutsättningar för att antalet kvinnliga innovatörer ska öka och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2179 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka förutsättningarna för svensk turist- och besöksnäring och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2224 av Jörgen Warborn (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga införande av solnedgångsparagrafer och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2276 av Jörgen Warborn (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omprioritera Tillväxtverkets resurser till ökade satsningar på Drivhuset och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Drivhusets verksamhet även ska omfatta studenterna på yrkeshögskolan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Drivhuset ska verka för att etableras på fler orter och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2295 av Anna Sibinska m.fl. (MP):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om de kulturella och kreativa näringarna och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2323 av Lorentz Tovatt och Janine Alm Ericson (båda MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en långsiktig och mer hållbar utveckling av gräsrotsfinansiering som finansieringsform och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2333 av Jonas Eriksson och Rebecka Le Moine (båda MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta initiativ till dialog i EU om globala prisfonder och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur en prisfond för läkemedelsutveckling skulle kunna inrättas och avgränsas nationellt och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2412 av Mikael Larsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det enklare att starta eget företag på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2425 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kraftigt minska regelbördan för små- och mikroföretag och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda incitament för företagare att anställa inom besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör förenkla regler för små eller nystartade livsmedelsföretag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2426 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja klimatsmart teknik i industrin och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2432 av Anders Åkesson (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja kunskapen om kooperativt företagande och ekonomiska föreningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur stöd och nya finansieringsmodeller kan förbättras för att underlätta personalövertagande av företag exempelvis vid generationsskiften eller nedläggningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att kommunalt och statligt finansierad företagsrådgivning är heltäckande och neutral i förhållande till de olika associationsformerna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:2503 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett konkurrenskraftsmål och ett konkurrenskraftsindex som mäter konkurrenskraften på alla relevanta områden och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2504 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utveckla nya möjligheter att stärka utveckling av besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2527 av Anders Åkesson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast inleda arbetet med en nationell handlingsplan för att utveckla den kooperativa företagsformen i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2539 av Peter Helander och Helena Lindahl (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av konkurrenskraften inom turistnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2573 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att etablera ett tillväxtramverk och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformerade stöd till entreprenörer och innovation och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2574 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att etablera ett tillväxtramverk och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformerade stöd till entreprenörer och innovation och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2583 av Ida Drougge (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en regleringsgiljotinsprocess och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2690 av Roland Utbult m.fl. (KD):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att införa en statlig investeringsfond för den ideella sektorn och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2694 av Helena Lindahl m.fl. (C):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatet för entreprenörer som omvandlar nya idéer till nya företag ska förbättras och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att människonära tjänster, exempelvis inom besöksnäringen och välfärden, bör ges förutsättningar att växa och utvecklas då de i många fall erbjuder värdefulla ingångsjobb för bl.a. ungdomar och nyanlända, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelbördan för småföretag och mikroföretag bör minskas kraftigt och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja snabb utveckling, innovation och bibehållen konkurrenskraft i digitaliseringens och automatiseringens era och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för tillgången till statligt riskkapital i hela landet, för små och växande företag och för en stärkt regional tillväxt och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att tillgängliggöra kurser inom entreprenörskap, t.ex. genom Ung Företagsamhet, för fler gymnasieprogram och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för fler vardagsnära innovationer inom vård och omsorg och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att återupprätta och utöka programmet Investera i invandrarkvinnor och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Tillväxtverket i uppdrag att utvärdera och se över möjligheten att återinrätta Winnet Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2715 av Sofia Nilsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska prioritera arbetet med kompetensförsörjning och regelförenklingar för företag inom besöksnäringen och kontinuerligt redovisa hur arbetet fortlöper, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:2726 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av långsiktiga förutsättningar som stimulerar investeringar i gröna företag i utvecklingsfaser och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2735 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla regioner i landet ska arbeta strategiskt med utveckling av den sociala ekonomin och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2783 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska prioritera arbetet med regelförenklingar för företag samt kontinuerligt redovisa för riksdagen hur arbetet fortlöper och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur Regelrådet kan stärkas i sitt arbete och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta företagets uppgiftslämnande till myndigheter genom "En dörr in" och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla former för att stimulera det privata riskkapitalet att, oberoende av statliga insatser, komma in tidigare i investeringskedjan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta mindre företag, s.k. mikroaktiebolag, undantas från en del administration så att de kan fokusera mer på att driva verksamheten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera lagen om osund konkurrens och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa ett integrationsspår för kvinnors företagande och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fördjupa samverkan mellan staten och civilsamhällets organisationer och med det som grund inrätta en samordningsfunktion för att ytterligare främja entreprenörskapet hos nyanlända och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillse att myndigheter i ökad utsträckning ska använda sig av innovationstävlingar för att bemöta angelägna samhällsproblem och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell strategi för landets besöksnäring och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en samlad översyn av strukturella hinder för besöksnäring och turism i syfte att skapa fler arbetstillfällen och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över Tillväxtverkets roll inom besöksnäring och turism och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja forskningskluster och innovationsmiljöer som ger långsiktig förutsägbarhet för forskning och utveckling inom life science i Sverige

och att tillse förbättrade möjligheter att kunna utveckla forskningsresultat till nya produkter och tjänster, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU-lagstiftning som grundregel enbart ska införas på miniminivå och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att principen ”en regel in – en regel ut” bör användas när det gäller lagstiftning som påverkar företagande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
105. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur klimatsmart teknik inom svensk industri kan stimuleras och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2829 av Mats Green m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om implementering av EU-beslut och svensk konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2831 av Mats Green m.fl. (M):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt Vinnova att genomföra innovationstävlingar i syfte att utveckla och införa nya tekniska lösningar som förbättrar boendekvaliteten och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2843 av Annika Carlsson m.fl. (C):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för fler kvinnor på ledande positioner genom goda förutsättningar för kvinnors företagande och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriterierna för de generella företagsstöden bör ses över av regeringen för att främja kvinnors företagande på lika villkor och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra för fler kulturskapare att starta och driva företag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2875 av Cecilia Widegren m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda Regelrådets organisatoriska placering och uppdrag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att säkerställa kvaliteten i konsekvensanalyser och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2895 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning och innovationer som kan främja basindustrins övergång till fossilfri produktion och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det enklare att skapa testbäddar för ny teknik på avgränsade platser genom ett förenklat och standardiserat regelverk och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdraga åt Vinnova att samordna nationella testbäddar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2902 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelverk ska förenklas och anpassas till ett digitaliserat och delande samhälle och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra separata utredningar i berörda branscher i syfte att släppa in digitalisering och delningsekonomin på ett ansvarsfullt och för branscherna välanpassat sätt och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det konstnärliga företagandet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av innovationssystemet med alla dess aktörer för att tydliggöra nyttan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omstrukturera statens riskkapital så att det i högre grad ska kunna

- matcha lokalt riskkapital genom samverkan med kreditgarantiföreningar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av finansieringsmöjligheter beträffande privatpersoners, företags och andra aktörers möjligheter att investera i lokal företagsutveckling och tillkännager detta för regeringen.
  9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de statliga forskningsinstituterna bör ges tydligare uppdrag att bidra till kunskap och information om tillgängliga FoU-satsningar för industrins små och medelstora företag och tillkännager detta för regeringen.
  12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överenskommelsen med civilsamhället bör arbeta mer för att öka mångfalden av utförare inom hälso- och sjukvård samt omsorg och tillkännager detta för regeringen.
  15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Regelrådets uppgift och ställning ska stärkas genom att rådet blir obligatoriskt remissorgan för Regeringskansliets förslag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
  17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att skapa en megafond för life science som kapitaliseras genom investeringar i både ägarandelar och obligationer och tillkännager detta för regeringen.